

Het opsporingsproces op Curaçao

Inspectieonderzoek van de Raad voor de rechtshandhaving naar het opsporingsproces van veel voorkomende misdrijven op Curaçao

Opsporingsproces op Curaçao

Inspectieonderzoek van de Raad voor de rechtshandhaving naar het opsporingsproces van veel voorkomende misdrijven op Curaçao.

Opdrachtgever: Raad voor de rechtshandhaving

December 2012

Inhoud

Lijst van afkortingen	7
Voorwoord	9
Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	11
Aanbevelingen	13
Algemeen aan de minister van Justitie:	13
Aan de minister van Justitie ten aanzien van het KPC:	13
1 Inleiding	15
1.1 Aanleiding	15
1.2 Definitie van opsporing	16
1.3 Doelstelling en toetsingskader	16
1.4 Onderzoeksvraag	17
1.5 Onderzoeksaanpak en methode	18
1.6 Leeswijzer	18
2 Het formele kader van het opsporingsproces	21
2.1 Algemeen	21
2.2 Opsporing en opsporingsonderzoek	21
2.3 Het formele kader van het strafvorderlijk opsporingsproces	23
2.4 De functie van het formele opsporingsproces	23
2.5 Het wettelijk kader van het strafvorderlijk opsporingsproces	24
2.5.1 Algemeen	24
2.5.2 De wettelijke taakstelling van de politie	24
2.5.3 Gezag en toezicht over de opsporing	26
2.5.4 De formele positie van de verdachte in de opsporingsfase	27
2.5.5 De formele rol van de raadsman in de opsporingsfase	28
2.5.6 De strafvorderlijke bevoegdheden in het kader van opsporing	29
2.5.6.1 Dwangmiddelen en andere opsporingsbevoegdheden	29
2.5.6.2 Het vaststellen van de identiteit van verdachte en getuige	31
2.5.6.3 Het aanhouden van de verdachte	32
2.5.6.4 De cautie	33
2.5.6.5 De voorgeleiding van de verdachte aan de (hulp)officier van justitie	33
2.5.6.6 Het ophouden voor verhoor van de verdachte	34
2.5.6.7 De inverzekeringstelling van de verdachte	34
2.5.6.8 De rechterlijke rechtmatigheidstoetsing van de vrijheidsbeneming	35
2.5.6.9 De verlenging van de inverzekeringstelling	35
2.5.6.10 De doorzoeking van plaatsen en voer- en vaartuigen	35
2.5.6.11 Het betreden van plaatsen en woningen	35
2.5.6.12 De inbeslagneming	36
2.5.7 Bijzondere opsporingsmethoden	36
2.5.7.1 Algemeen	36
2.5.7.2 De situatie vóór 18 oktober 2012 in Curaçao	37
2.5.7.3 De situatie sinds 18 oktober 2012 in Curaçao	38
2.5.8 De strafvorderlijke bevoegdheden ingevolge bijzondere wetten	38
2.5.9 Dwangmiddelen en schadevergoeding	39
2.6 Verwerking politiegegevens	39
2.7 Enige voor de opsporing relevante jurisprudentie	40
2.8 Enige voor de opsporing relevante verdragsbepalingen	48
2.9 Enige relevante ongeschreven rechtsbeginselen	51

3	Organisatie en sturing	53
3.1	Organisatie en sturing volgens de wettelijke bepalingen	53
3.1.1	Organisatie	53
3.1.2	Sturing	55
3.1.3	Ondersteuning	55
3.1.3.1	Informatievoorziening	56
3.1.3.2	Beheer	56
3.1.3.3	Resultaten	57
4	Een meer selectieve benadering van de opsporing	59
4.1	Opsporingsonderzoek	59
4.2	Opsporingsmethode	60
4.3	Dwangmiddelen	61
5	Opzet	67
5.1	Algemeen	67
5.2	De Missie en de Visie van het korps	67
5.3	Organisatie van de opsporing	67
5.3.1	Organisatorische inbedding opsporing binnen het Korps Politie Curaçao	68
5.4	Sturing	76
5.4.1	Sturingsconcept van het Korps Politie Curaçao	76
5.4.2	De processen met betrekking tot informatiegestuurde opsporing	77
5.4.3	Sturing van de Divisies	79
5.5	Ondersteuning	80
5.5.1	Informatievoorziening	80
5.5.2	Beheer	80
5.5.3	Resultaten	81
6	Bestaan	83
	De praktijk van de opsporing	83
6.1	Organisatie	83
6.2	Sturing	86
6.2.1	Lijnsturing	87
6.2.2	Processturing	87
6.2.3	Beleidssturing	87
6.2.4	Strategische sturing	88
6.2.5	Tactische Sturing	88
6.2.6	Tactische sturing bij incidentgerichte opsporing	88
6.2.7	Tactische sturing bij probleemgerichte onderzoeken	88
6.2.8	Sturing van de recherche-onderdelen	89
6.3	Opsporingsprocessen	90
6.4	Ondersteuning	91
6.4.1	Informatiegestuurde Politie en Informatiegestuurde Opsporing:	91
6.4.2	Informatievoorziening	91
6.4.3	Beheer	92
6.4.4	Resultaten	93

7	Beoordeling	95
7.1	Organisatie van de opsporing	95
7.2	Sturing	97
7.2.1	Lijnsturing	97
7.2.2	Processturing	97
7.2.3	Beleidsturing	98
7.2.4	Strategische sturing:	98
7.2.5	Tactische Sturing	98
7.2.6	Tactische sturing bij incidentgerichte opsporing	99
7.2.7	Tactische sturing bij probleemgerichte onderzoeken	99
7.2.8	Sturing van de recherche-onderdelen	99
7.3	Opsporingsprocessen	100
7.4	Ondersteuning	101
7.4.1	Beheer	101
7.4.2	Resultaten	102
8	Conclusies	105
8.1	Sturing	105
8.1.1	Lijnsturing	105
8.1.2	Processturing	105
8.1.3	Beleidsturing	106
8.1.4	Strategische sturing	106
8.1.5	Tactische sturing bij incidentgerichte opsporing	106
8.1.6	Tactische sturing bij probleemgerichte onderzoeken	106
8.2	Opsporingsprocessen	107
8.3	Ondersteuning	107
8.3.1	Beheer	108
8.3.2	Resultaten	108
	BIJLAGE I:	111
	Relevante artikelen uit Onderlinge regeling houdende een ambtsinstructie voor de politie van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba	
	BIJLAGE II:	
	Uittreksel uit het Wetboek van Strafvordering van Curaçao	117

Lijst van afkortingen

Afkorting	Betekenis
AOE:	Aanhoudings- en Ondersteuningseenheden
AT:	Arrestatieteam
BUPO-verdrag:	Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
CIE:	Criminele Inlichtingen Eenheid
DCR:	Divisie Centrale Recherche
DGC:	Divisie Georganiseerde Criminaliteit (in oprichting).
DIO:	Divisie Informatie & Ondersteuning
EVRM:	Europees verdrag inzake Rechten van de Mens
EHRM:	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
FO:	Forensische Ondersteuning
gvo:	gerechtelijk vooronderzoek
HR:	Hoge Raad
HvJ:	Hof van Justitie
IGP:	Informatie Gestuurde Politie
KPC:	Korps Politie Curaçao
LEC:	lokaal ernstige criminaliteit
OM:	Openbaar Ministerie
OT:	Observatieteam
OTE:	observatie-eenheden
OVC:	opname vertrouwelijke communicatie
ovj:	Officier van Justitie
PG:	Procureur-generaal
PLT:	Plaatsingsteam
Raad:	Raad voor de rechtshandhaving
RID:	Recherche Informatiedienst
RST:	Recherche Samenwerkingsteam
STO:	Sectie Technische Ondersteuning
TO:	Technische Ondersteuning
TGO:	Team Grootschalige Opsporing
VVC:	veel voorkomende criminaliteit
Wet BOB:	Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden
WvSr:	Wetboek van Strafrecht van Curaçao
WvSv:	Wetboek van Strafvordering van Curaçao
Zwacri:	Zware criminaliteit

Voorwoord

In zijn jaarplan 2012 heeft de Raad voor de rechtshandhaving de onderzoeken vermeld die in het jaar 2012 zullen worden uitgevoerd. Eén van deze onderzoeken betreft een onderzoek naar het opsporingsproces. Uitvoering van het rechercheopsporingsproces is dan ook het onderwerp van dit inspectierapport van de Raad voor de rechtshandhaving (hierna ook: de Raad).

De inspectie vond tegelijkertijd plaats in Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Dit rapport bevat de uitkomsten van het onderzoek naar de uitvoering van het opsporingsproces in Curaçao.

De betrokken organisaties en personen hebben op constructieve wijze hun bijdrage geleverd aan het onderzoek. De Raad is deze personen zeer erkentelijk voor hun medewerking.

De Raad spreekt de hoop en de verwachting uit dat deze inspectie zal bijdragen aan de verbetering het gehele opsporingsproces.

DE RAAD VOOR DE RECHTSHANDHAVING

Mr. F.E. Richards, voorzitter
Mr. G.H.E. Camelia en
Mr. J.J. van Eck

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

Dit inspectierapport betreft de wijze waarop invulling wordt gegeven aan het opsporingsproces van veel voorkomende misdrijven op Curaçao.

De Raad is zich ervan bewust dat een goede voltrekking van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde in belangrijke mate afhankelijk is van het opsporingsonderzoek. De Raad heeft daarom gekozen om dit onderzoek te doen naar het opsporingsproces bij de recherche binnen de politiekorpsen. De Raad beoordeelt daarbij tevens de opsporingsresultaten over de afgelopen drie jaren in het kader van het optimaliseren van het opsporingsproces.

Het inrichtingsplan van het Korps Politie Curaçao, de wettelijke regelingen en de jurisprudentie vormen in dit inspectieonderzoek het toetsingskader. Het is van belang dat de werkwijze van de recherche voldoet aan het wettelijk en jurisprudentieel kader. Immers niet naleving van wettelijke en jurisprudentiële normen kan direct leiden tot sepot, vrijspraak of ontslag van alle rechtsvervolgning. Niet naleving van deze normen heeft aldus direct gevolg voor het eindresultaat van het proces.

In dit onderzoek zal de Raad voor de rechtshandhaving de volgende onderzoeksvraag beantwoorden: “Is het opsporingsproces op Curaçao effectief?”. Ter beantwoording van deze onderzoeksvraag zijn er tevens diverse deelvragen geformuleerd.

De deelvragen zijn:

- Op welke wijze is het rechercheopsporingsproces geregeld?
- Hoe wordt in de praktijk uitvoering gegeven aan het rechercheopsporingsproces?
- Komt de in de praktijk vastgestelde werkwijze overeen met de in de planvorming beschreven werkwijze?
- Is het huidige rechercheproces effectief?
- Welke aanbevelingen kunnen worden gedaan?

De Raad concludeert dat lijnsturing onvoldoende wordt toegepast binnen de opsporing en vindt dat ze niet plaats vindt conform planvorming. Voor lijnsturing is ondersteuning door een proces van informatievoorziening van belang. Dit proces is onvoldoende in het korps geïmplementeerd. De Raad concludeert dat ondanks de financiële beperkingen bepaalde verbeteringen konden worden doorgevoerd. Zo zijn het vastleggen van de beoogde resultaten en een periodieke evaluatie voorbeelden van aspecten van de nieuwe werkwijze die konden worden ingevoerd zonder een akkoord met de vakbonden en zonder dat er aanvullende financiële middelen noodzakelijk zijn.

Voor processturing is van belang dat de deelprocessen worden geïmplementeerd. Het daarvoor benodigde personeel moet worden geplaatst. Opleidingen moeten worden verzorgd voor het personeel zodat zij informatiegericht kunnen werken. De middelen en adequate huisvesting zijn vereist.

Er is volgens de Raad onvoldoende sprake van beleidssturing binnen het korps. De meeste nieuwe werkprocessen zijn nog niet binnen het korps beschreven. Er moeten nog portefeuillehouders worden aangewezen.

Er vindt geen criminaliteitsanalyse plaats, althans niet zoals in de planvorming bedoeld. Ten aanzien van roofovervallen worden deze ontwikkelingen bijgehouden maar dit gebeurt niet ten aanzien van andere soorten misdrijven. In verband met de tactische sturing moet de lokale stuurgroep een puntensysteem hanteren teneinde de objectiviteit te waarborgen. Dit puntensysteem is nog niet geïntroduceerd. Er vindt geen analyse plaats van de leefbaarheid en veiligheidsproblematiek op buurtniveau. Er zijn evenmin wijkveiligheidsplannen voor handen. Sturing op basis van geregistreeerde cijfers geschiedt dan ook onvoldoende vanwege de beperkingen van Actpol. De Raad komt tot de conclusie dat er onvoldoende strategische sturing in het korps plaatsvindt.

Tijdens het onderzoek is niet gebleken dat de recherche tactische sturing toepast bij incidentgerichte opsporing, althans niet volgens de planvorming. De lijnsturing geschiedt voornamelijk binnen elke rechercheafdeling waardoor niet kan worden gesproken van tactische sturing bij incidentgerichte opsporing. Bij de info desk is er enigszins sprake van tactische sturing aangezien de info desk in vergelijking tot de overige rechercheonderdelen meer functioneert volgens de nieuwe werkwijze. Door de info desk in te richten vooruitlopend op de implementatie van het inrichtingsplan kan worden geconstateerd dat de info desk functioneert conform de nieuwe werkwijze. De Raad concludeert dat de info desk in vergelijking tot de overige onderdelen van het korps voldoende functioneert conform de planvorming.

De Raad is van oordeel dat het proces incidentgerichte opsporing ten onrechte niet wordt toegepast. Dit proces kan volgens de Raad worden toegepast los van de eventuele rechtspositionele en financiële vraagstukken. Ook case screening wordt volgens de planvorming nog niet toegepast binnen het korps. De Raad is van mening dat dit proces reeds kon worden geïmplementeerd.

De recherche gebruikt het centraal registratiesysteem (Actpol) en een eigen registratiesysteem voor de centrale recherche. De registratiesystemen bieden geen nauwkeurige informatie vanwege beperkte technische mogelijkheden en het feit dat niet alle cijfers in het systeem worden verwerkt.

Het Korps Politie Curaçao heeft een eigen systeem om informatie te verwerken, welk systeem geen verband houdt met het bepaalde in de Onderlinge regeling verwerking politiegegevens. De Raad concludeert dat de onderlinge regeling nog moet worden geïmplementeerd binnen het Korps.

De Raad concludeert dat de resultaten van de briefing en debriefing niet altijd worden vastgelegd en de resultaten worden niet uitgewisseld tussen de diverse recherche-onderdelen.

De Raad komt tot de conclusie dat de informatievoorziening niet voldoet aan de planvorming. De Raad is van mening dat de informatievoorziening kan worden verbeterd zonder dat er substantiële aanvullende financiële middelen nodig zijn.

De Raad is tot de conclusie gekomen dat het personeel onvoldoende betrokken is bij de begrotingscyclus en dat de Procureur-generaal niet althans onvoldoende betrokken is bij het opstellen van het ontwerpjaarplan en de begroting.

De Raad concludeert op basis van het onderzoek dat er een urgente noodzaak bestaat aan opleidingen. Informatiegerichte opsporing vergt training van het personeel. De politieambtenaren zullen tevens periodiek een toets geweldbeheersing en een toets aanhoudings- en zelfverdedigingsvaardigheden moeten afleggen.

De Raad concludeert dat er geen keuringscommissie bestaat die belast is met de keuring en certificering van de politiehonden.

De Raad concludeert dat de zijdens het bevoegde gezag van het Korps Politie Curaçao verlangde resultaten zoals vastgesteld in het jaarplan niet zijn gerealiseerd. De Raad is er niet van overtuigd dat het uitblijven van resultaten uitsluitend kan worden toegerekend aan externe factoren. Op basis van de bevindingen van het onderzoek concludeert de Raad dat het Korps zelfstandig een aantal onderdelen kan implementeren zelf als er geen akkoord wordt bereikt met de vakbonden.

Aanbevelingen

Algemeen aan de minister van Justitie:

1. Stel het inrichtingsplan op korte termijn vast.
2. Maak voldoende middelen vrij om het inrichtingsplan te implementeren.
3. Maak op korte termijn middelen vrij ten behoeve van opleiding van medewerkers.
4. Draag zorg voor adequate huisvesting en overige facilitaire middelen voor het korps.
5. Draag zorg voor het vaststellen van de weegcriteria voor de selectie en prioritering van zaken.
6. Draag zorg voor de plaatsing van het personeel na vaststelling van het inrichtingsplan.

Aan de minister van Justitie ten aanzien van het KPC:

1. Implementeer het inrichtingsplan politie na de goedkeuring.
2. Maak de vastgestelde minimale sterkte bekend aan het personeel.
3. Het Korps dient een actieve interne voorlichtingscampagne te houden inzake het concept van informatie gestuurde politie en informatiegestuurde opsporing.
4. Ga op korte termijn over tot het periodiek evalueren en beoordelen van het personeel.
5. Leg de afspraken en resultaten van briefing en debriefing vast.
6. Draag zorg dat de resultaten van briefing en debriefing worden uitgewisseld tussen alle recherche afdelingen.
7. Draag op korte termijn zorg voor beschrijving en vastlegging van de nieuwe werkprocessen binnen het korps.
8. Maak alle nieuwe werkprocessen en kwaliteitseisen in het korps bekend.
9. Ga op korte termijn na welke aanpassingen aan de Actpol moeten worden gedaan teneinde betrouwbare cijfers te kunnen verkrijgen.
10. Betrek het personeel in een vroeg stadium bij het opstellen van het jaarplan en de begroting.
11. Maak en voer uit een criminaliteitsbeeldanalyse met betrekking tot de gekozen thema's.
12. Ontwikkel wijkveiligheidsplannen.
13. Ten behoeve van de tactische sturing dienen alle weegcriteria voor de selectie en prioritering van zaken te worden vastgesteld en vastgelegd.
14. Implementeer de processen incidentgerichte opsporing, probleemgerichte opsporing en case screening.
15. Ontwikkel en implementeer een opleidingsplan voor alle politieambtenaren.
16. Stel een keuringscommissie belast met de keuring en certificering van de politiehonden in.
17. Maak analyses van de leefbaarheid en veiligheidsproblematiek op buurtniveau.
18. Pas de Actpol aan zodat betrouwbare cijfers kunnen worden gegenereerd.

Inleiding

1.1 Aanleiding

De Raad heeft gezien zijn wettelijke taak om inspectiewerkzaamheden te verrichten ten aanzien van de organisaties bedoeld in artikel 3 van de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving besloten om onderzoeken te verrichten met betrekking tot de organisaties behorende tot de justitiële keten teneinde inzicht te verkrijgen in de stand van zaken met betrekking tot deze organisaties met het oog op zijn inspectietaak. In dit kader heeft de Raad reeds een tweetal onderzoeken in 2011 en 2012 verricht, dat heeft geresulteerd in respectievelijk de rapporten aangifte en slachtofferhulp.

In zijn inspectieplan 2012 heeft de Raad voor de rechtshandhaving de onderzoeken vermeld die in het jaar 2012 zullen worden uitgevoerd. Een van deze onderzoeken betreft een onderzoek naar het opsporingsproces van veel voorkomende misdrijven. De Raad heeft dit inspectieonderzoek uitgevoerd in Curaçao, Sint Maarten en op Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES). Dit rapport bevat de resultaten van het in Curaçao verrichte onderzoek.

Uit de eerder verrichte onderzoeken is gebleken dat er bij burgers vaak het gevoel bestaat dat onvoldoende aandacht wordt besteed aan hun aangifte en vaak weten de burgers niet of er vervolging wordt ingesteld met betrekking tot de strafbare feiten waarvan zij slachtoffers zijn geworden.

Uit het reeds door de Raad uitgevoerde inspectieonderzoek naar het aangifteproces is gebleken dat slachtoffers vaak het gevoel hebben dat onvoldoende aandacht wordt besteed aan de strafzaak, waarvoor zij aangifte hebben gedaan met als gevolg dat zij ontevreden zijn omtrent de bejegening door de politie. Onder meer gebaseerd op de resultaten van dit onderzoek kan worden gesteld dat in de samenleving de indruk bestaat dat de criminaliteit stijgt met als gevolg een toename van de onveiligheidsgevoelens binnen de samenleving en toenemende kritiek op de opsporing door de politie.

Het is voor de burger van belang dat de overheid zorg draagt voor een veilige leefomgeving en voor adequate rechtshandhaving. Het is derhalve van belang om de leefbaarheid en de veiligheid in de samenleving verder te bevorderen. Teneinde de vorengenoemde doelstelling te kunnen realiseren is een effectief en doelmatig opsporingsproces een absoluut vereiste. Het rechercheproces moet van kwalitatief hoog niveau zijn en zal dusdanig moeten worden vormgegeven dat het proces effectief is.

Vóór het onderzoek bestond er geen actueel beeld over de organisatie en uitvoering van de opsporing. Opsporing vormt een belangrijk aspect in de keten van rechtshandhaving. Toch wordt het opsporingsproces regelmatig bediscussieerd in relatie tot het ervaren veiligheidsgevoel van burgers. Om een uitspraak te kunnen doen over de actuele stand van zaken en de mate van ontwikkeling van het opsporingsproces is het van belang om inzicht te verkrijgen in de inrichting, uitvoering en de kwaliteit van het opsporingsproces.

De Raad is zich tevens ervan bewust dat een goede voltrekking van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde in belangrijke mate afhankelijk is van het opsporingsonderzoek. De Raad heeft daarom gekozen om thans onderzoek te doen naar het opsporingsproces binnen de justitiële keten. De Raad zal met name onderzoek doen naar het opsporingsproces bij de recherche binnen de politiekorpsen. Tevens zal de Raad de opsporingsresultaten over de afgelopen drie jaren beoordelen in het kader van het optimaliseren van het opsporingsproces.

De minister en het management van het korps zijn voornemens om een informatie gestuurde politieorganisatie op te zetten. Binnen het korps is men tot het inzicht gekomen dat uitsluitend een incident –gerichte aanpak niet voldoende effectief is.

Gelet op het bovenstaande zal de Raad tevens onderzoek doen naar de mate waarin invulling is gegeven door de diverse korpsen aan het voornemen om een informatie gestuurde korps / organisatie op te bouwen en operationeel te laten zijn. Immers ook de wijze waarop het opsporingsonderzoek wordt verricht beïnvloedt het oplossingspercentage van zaken.

Het behoeft geen betoog dat voor een slagvaardig opsporingsonderzoek het opsporingsproces van kwalitatief hoog niveau moet zijn. Dit geldt in het bijzonder in een informatie gerichte politieorganisatie. Een adequaat functionerend recherche-onderdeel is daarbij van essentieel belang. Daarom zal de Raad naast de evaluatie van het resultaat tevens aandacht besteden aan de organisatorische inbedding van de recherche binnen de diverse korpsen.

Daar waar knelpunten worden geconstateerd zal de Raad de geconstateerde knelpunten benoemen en aanbevelingen doen teneinde het proces te verbeteren.

De Raad verwacht met dit onderzoek inzicht te kunnen geven in de stand van zaken met betrekking tot het opsporingsproces in Curaçao alsmede een bijdrage te kunnen leveren aan de verbetering van de kwaliteit en de effectiviteit van het opsporingsproces in de landen.

1.2 Definitie van opsporing

De Raad hanteert als definitie van opsporing de in de wettelijke regelingen en de literatuur gehanteerde definitie van opsporing: "het onderzoek in verband met strafbare feiten onder gezag van de officier van justitie met als doel het nemen van strafvorderlijke beslissingen." Het opsporingsproces is het geheel van procedures en processen die gelegen zijn in het kader van de opsporing. Hierbij wordt voorts onderscheid gemaakt tussen de gezags- en beheersstructuren die betrekking hebben op het opsporingsproces.

1.3 Doelstelling en toetsingskader

Met dit inspectieonderzoek beoogt de Raad een bijdrage te leveren aan de kwaliteitsverbetering en de effectiviteit van het opsporingsproces. Dit kan worden gerealiseerd door inzicht te verkrijgen in het opsporingsproces en de mate waarin aan het opsporingsproces vorm is gegeven. Het uiteindelijke doel is om een bijdrage te leveren aan de verdere ontwikkeling en verbetering van de effectiviteit en kwaliteit van het opsporingsproces.

Dit inspectieonderzoek beoogt tevens een bijdrage te leveren aan het opsporingsproces door aanbevelingen te doen om het proces te optimaliseren en inzichtelijker maken.

De Raad hanteert als toetsingsnorm de wettelijke/jurisprudentiële bepalingen die de organisatie, inrichting en sturing van de opsporing regelen, het inrichtingsplan van het korps en de jaarplannen van het Openbaar Ministerie en de politie.

Het opsporingsproces wordt derhalve getoetst aan de planvorming. Dit betekent dat het opsporingsproces getoetst wordt aan de geformaliseerde plannen en regelingen.

Gelet op het voorgaande zal de Raad bij het onderzoek de werkwijze van de recherche toetsen om te kunnen nagaan of de werkwijze in overeenstemming is met het wettelijk en jurisprudentieel kader, het beleid en het (wettelijke) stelsel. De Raad acht dit van belang omdat het opsporingsproces wettelijk is vastgesteld en nader door jurisprudentiële normen geconcretiseerd. Het is tevens van belang dat de organisatie en het beheer van de opsporing in overeenstemming zijn met de vastgestelde plannen.

De werkwijze van de recherche dient te voldoen aan het wettelijke- en jurisprudentieel kader. Immers niet naleving van de wettelijke- en jurisprudentiële normen kan direct leiden tot sepot, vrijspraak of ontslag van alle rechtsvervolgving. Niet naleving van deze normen heeft direct gevolg voor het eindresultaat van het proces.

De toetsing aan de planvorming is van belang teneinde de stand van zaken inzake het opsporingsproces te kunnen weergeven en waar nodig zal de Raad aanbevelingen doen ter verbetering van het opsporingsproces.

Bij dit onderzoek zal de Raad de inrichting van de recherche beschrijven volgens de vastgestelde plannen. De Raad zal ook de praktijk van de opsporing beschrijven.

Het inspectierapport als resultaat van dit inspectieonderzoek zal aan de Minister van Justitie worden aangeboden en waar nodig zullen concrete aanbevelingen worden gedaan met het oog op de verbetering van de kwaliteit en de effectiviteit van het opsporingsproces. Het uiteindelijke doel van dit onderzoek is om een bijdrage te leveren aan het inzichtelijker maken van het rechercheproces en tevens een bijdrage te leveren aan het verder optimaliseren van het opsporingsproces.

1.4 Onderzoeksvraag

In dit onderzoek zal de Raad voor de rechtshandhaving de volgende onderzoeksvraag beantwoorden:

Is het opsporingsproces in Curaçao effectief?

A. Ter beantwoording van deze onderzoeksvraag zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

Op welke wijze is het rechercheopsporingsproces geregeld?

Organisatie en sturing

Ondersteuning

Resultaten

B. Hoe wordt in de praktijk uitvoering gegeven aan het rechercheopsporingsproces?

Organisatie en sturing

Ondersteuning

Resultaten

C. Komt de in de praktijk vastgestelde werkwijze overeen met de in de planvorming beschreven werkwijze?

Organisatie en sturing

Ondersteuning

Resultaten

D. Is het huidige rechercheproces effectief?

Organisatie en sturing

Ondersteuning

Resultaten

E. Welke aanbevelingen kunnen worden gedaan?

Organisatie en sturing

Ondersteuning

Resultaten

1.5 Onderzoeksaanpak en methode

Het inspectieonderzoek inzake het rechercheopsporingsproces is deels beschrijvend deels toetsend van aard. Bij dit onderzoek wordt het rechercheopsporingsproces beschreven en wordt tevens onderzocht in hoeverre het rechercheproces overeenkomt met de in de planvorming beschreven werkwijze en of het rechercheproces bijdraagt aan het realiseren van het beleid. De Raad verstaat onder planvorming het geheel aan plannen en regelingen, waarin de normen zijn vastgesteld die de grondslag vormen voor de toetsing.

Het onderzoek kan worden onderverdeeld in drie fasen:

Vorbereiding: juli 2012 tot en met september 2012

Uitvoering: oktober en november 2012

Rapportage: november en december 2012

Het onderzoek is uitgevoerd door de inspecteurs van de Raad voor de Rechtshandhaving, die werden bijgestaan door een externe deskundige. De inspecteurs bij de vestigingen in de landen hebben tijdens de onderzoeksperiode informatie en ervaring uitgewisseld zodat de collega's in de landen rekening konden houden bij de uitvoering van het onderzoek met mogelijke knelpunten en oplossingsrichtingen.

Bij dit onderzoek heeft de Raad de volgende onderzoeksmethode toegepast:

- onderzoek van het wettelijke - en jurisprudentiële kader;
- onderzoek naar beleidstukken bij de betrokken instanties (instructies, jaarverslagen, circulaires e.d.);
- interviews van diverse betrokkenen in de justitiële keten;
- interviews met respondenten en experts niet behorende tot de justitiële keten;
- interpretatie en beoordeling van de onderzoeksresultaten.

In het kader van dit inspectieonderzoek hebben de inspecteurs van het secretariaat van de Raad voor de rechtshandhaving onderzoek verricht naar de toepasselijke wettelijke en jurisprudentiële normen. Tevens is onderzoek verricht naar het beleidskader. De inspecteurs hebben interviews afgenomen van de betrokkenen in de justitiële keten.

Daarnaast hebben de inspecteurs andere betrokkenen en experts geïnterviewd die voor het onderhavige onderzoek relevante informatie konden verstrekken. Het veldonderzoek werd verricht door de inspecteurs die alle interviews hebben afgenomen van de betrokkenen werkzaam in de justitiële keten en andere respondenten. De resultaten van de interviews zijn vastgelegd in verslagen, die aan de respondenten zijn gestuurd teneinde hun in de gelegenheid te stellen eventuele feitelijke onjuistheden c.q. onvolkomenheden aan te geven. De onderzoeksresultaten zijn vervolgens als een samenhangend geheel beoordeeld, waarna de onderzoeksresultaten zijn uitgewerkt in dit inspectierapport.

1.6 Leeswijzer

Dit rapport bestaat uit acht hoofdstukken. Het rapport begint met een samenvatting. In het eerste hoofdstuk zijn onder meer de aanleiding, de probleembeschrijving, de onderzoekstelling, het toetsingskader en de onderzoeksvragen uitgewerkt. Het tweede hoofdstuk bevat het formele kader van het opsporingsproces. Hoofdstuk drie beschrijft de organisatie en sturing volgens de wettelijke bepalingen. Hoofdstuk vier omvat een selectieve benadering van de opsporing. De hoofdstukken, vijf, zes en zeven behelzen respectievelijk de opzet, bestaan en de beoordeling van het onderzoek. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies verwerkt.

Het formele kader van het opsporingsproces

2.1 Algemeen

Het opsporingsproces is hoofdzakelijk geregeld in het Wetboek van Strafvordering van Curaçao. In verband hiermee dient bij het beschrijven van het opsporingsproces uiteraard te worden uitgegaan voornamelijk van de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering. Tevens dienen daarbij te worden meegenomen andere wettelijke regelingen, verdragsbepalingen, ongeschreven rechtsbeginselen en jurisprudentiële normen die van regulerende en normerende invloed zijn op het rechercheopsporingsproces.

Het wettelijk kader van dat opsporingsproces omvat met name de relevante bepalingen van het Wetboek van Strafvordering (WvSv), zoals gewijzigd, de Opiumlandsverordening 1960, zoals gewijzigd, de Vuurwapenverordening 1930, zoals gewijzigd, de Rijkswet politie van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna te noemen: Rijkswet Politie), de Rijkswet openbare ministeries van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba en van de onderlinge regelingen tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland inzake de ambtsinstructie van de politie en de verwerking van politiegegevens.

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de formele procesregels waaraan het rechercheopsporingsproces dient te voldoen, waaronder de bepalingen inzake bijzondere opsporingsmethoden die recentelijk in het WvSv zijn ingevoerd. Tevens worden de wettelijke regelingen die betrekking hebben op de organisatie en de sturing, het beheer en de operationele ondersteuning waaronder de informatievoorziening en resultaten beschreven.

2.2 Opsporing en opsporingsonderzoek

‘Opsporing’ is van oudsher een onderdeel van elke strafzaak: het verzamelen van alle feiten en omstandigheden betreffende een strafbaar feit opdat de rechter die uiteindelijk een beslissing moet nemen in de zaak, weet wat er precies gebeurd is.

De Curaçaose strafwetgeving kende tot voor kort geen definitie van het begrip ‘opsporing’; de Nederlandse strafwetgeving wel.

Artikel 132a van het Nederlandse Wetboek van Strafvordering verschaft de volgende definitie van ‘opsporing’: *Onder opsporing wordt verstaan het onderzoek in verband met strafbare feiten onder gezag van de officier van justitie met als doel het nemen van strafvorderlijke beslissingen.*

Sedert zijn laatste wijziging per 18 oktober 2012 kent het Wetboek van Strafvordering van Curaçao (hierna genoemd: WvSv) in artikel 1 de volgende definitie van ‘opsporingsonderzoek’: *het onderzoek in verband met strafbare feiten onder gezag van de officier van justitie met als doel het nemen van strafvorderlijke beslissingen.*

Van opsporing is op basis van deze nieuwe definitie, mede bezien in het kader van de bij genoemde wetwijziging ingevoerde regulering van de bijzondere opsporingsbevoegdheden, sprake indien:

- a. voor het nemen van strafvorderlijke beslissingen gerichte activiteiten worden ondernomen naar aanleiding van het redelijk vermoeden dat een strafbaar feit is begaan (klassieke opsporing);
- b. voor het nemen van strafvorderlijke beslissingen gerichte activiteiten worden ondernomen naar aanleiding van aanwijzingen van een terroristisch misdrijf (opsporing terroristische misdrijven).

Aan de hand van de in de wetboeken van strafvordering van respectievelijk Nederland en Curaçao bij wijze van latere wetwijziging neergelegde definities van ‘opsporing’ en ‘opsporingsonderzoek’, kan voorts worden geconcludeerd dat het begrip ‘opsporing’ en het begrip ‘opsporingsonderzoek’ met elkaar vereenzelvigd kunnen worden.

Artikel 9 WvSv, dat zoals eerder vermeld voorschrijft dat strafvordering alleen plaats heeft in de gevallen en op de wijze bij landsverordening voorzien, ziet gelet op een arrest van de Hoge Raad alleen op het opsporingsonderzoek

waarvan sprake is bij optreden in de fase nadat een redelijk vermoeden is ontstaan dat een strafbaar feit is begaan. ('Charles Zwolsman'-arrest HR 19-12-1995, NJ 1996, 249).

'Opsporing' ingevolge het WvSv is optreden in de fase na het redelijke vermoeden dat een strafbaar feit is begaan Artikel 9 WvSv is dus op de fase daarvóór niet van toepassing; het optreden van opsporingsambtenaren in die proactieve fase hoeft niet 'bij de wet te zijn voorzien', althans niet ingevolge artikel 9 WvSv. Daarentegen verlangt de Hoge Raad in genoemd arrest wel een wettelijke basis voor de politieopsporing in de proactieve fase; die basis ziet de Hoge Raad reeds aanwezig in het taakstellende artikel 2 van de Politiewet (NL), het equivalent van het voor Curaçao geldende artikel 5 van de Rijkswet Politie.

De Hoge Raad definieert in het 'Charles Zwolsman'-arrest de opsporing als een bepaalde fase van onderzoek en niet als een bepaalde doelgerichte activiteit.

Voor het in het opsporingsveld surveilleren, opmerkingen maken, vragen te stellen enz. door opsporingsambtenaren is geen wettelijke grondslag vereist.

De Raad voor de Rechtshandhaving is evenwel, op grond van het gestelde ten aanzien van de opsporing in de artikelen 5 en 16 van de Rijkswet Politie, van oordeel dat het vorengaan niet afdoet aan een in acht te nemen norm dat alle opsporingsactiviteiten in de sfeer van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde zich in ieder geval wel onder het gezag van het Openbaar Ministerie dienen af te spelen.

Zoals eerder gesteld kan het begrip 'opsporingsonderzoek' vereenzelvigd worden met het begrip 'opsporing'.

Van oudsher kent het strafprocesrecht in Nederland en in Curaçao al het eerder niet wettelijk gedefinieerde begrip 'opsporingsonderzoek', als zijnde het onderzoek dat deel uitmaakt van het 'voorbereidend onderzoek' in strafzaken en dat door 'opsporingsambtenaren' onder leiding van de Officier van Justitie wordt verricht.

Doel van het opsporingsonderzoek is de waarheidsvinding ten aanzien van zowel de voor de verdachte belastende feiten en omstandigheden als de feiten en omstandigheden die voor zijn onschuld pleiten. Beide kanten van de waarheidsvinding dienen onderwerp van het opsporingsonderzoek uit te maken.

Het 'voorbereidend onderzoek' is het onderzoek dat aan de behandeling ter terechtzitting voorafgaat (art. 1 WvSv). Het omvat in voorkomende strafzaken steeds het opsporingsonderzoek en soms ook het gerechtelijk vooronderzoek (gvo).

Een opsporingsonderzoek begint met de 'verdenking' van een opsporingsambtenaar dat er een strafbaar feit is begaan. Van 'verdenking' spreekt men wanneer, ingevolge artikel 47 WvSv, uit feiten en omstandigheden een redelijk vermoeden is ontstaan dat een bepaald persoon (de verdachte) enig strafbaar feit heeft gepleegd. Dit artikel is derhalve een belangrijke algemene voorwaarde voor de opsporing.

De opsporingsambtenaar kan zulk een verdenking bekomen door:

- eigen constatering (meestal overtredingen);
- een melding (door een andere die geconstateerd heeft);
- een aangifte (meestal door de benadeelde);
- een klacht (in geval van klachtmisdrijven).

Vanaf het moment van bedoelde verdenking zijn opsporingsautoriteiten bevoegd strafvorderlijke opsporingsbevoegdheden waaronder dwangmiddelen tegen een verdachte toe te passen, mits voldoen aan de in het WvSv gestelde voorwaarden.

De Hoge Raad heeft in eerder genoemd 'Charles Zwolsman'-arrest overigens gesteld dat de politie ingevolge artikel 2 Politiewet 1993 [vgl. art. 5 Rijkswet Politie] bevoegd is in de fase van proactieve opsporing handelingen te verrichten welke de haar wettelijk opgedragen taak meebrengt, zoals het ter handhaving van de openbare orde geven van een bevel zich te verwijderen of onder zich nemen van voorwerpen (...), observatie, schaduwen (...) of het in het openbaar fotograferen van personen (...), en dat ook indien door zulke verrichtingen een beperkte

inbreuk op de persoonlijke levenssfeer zou worden gemaakt, de globale taakomschrijving van art. 2 Politiewet 1993 [vgl. art. 5 Rijkswet Politie] daarvoor een toereikende wettelijke grondslag biedt.

Wordt meer dan een beperkte inbreuk gemaakt, dan is derhalve het taakstellende art. 5 Rijkswet Politie niet voldoende en dient een expliciete, wettelijke attributie van bevoegdheid aan het betreffende politieoptreden ten grondslag te liggen.

2.3 Het formele kader van het strafvorderlijk opsporingsproces

Het formele kader van het strafvorderlijk opsporingsproces wordt door het stafprocesrecht uitgemaakt. Het strafprocesrecht maakt deel uit van het strafrecht in de ruime betekenis van het woord. Strafprocesrecht is eigenlijk formeel strafrecht, dat ook wel strafvordering wordt genoemd. Het bestaat naast het materiële strafrecht – het strafrecht in enge zin – dat strafbare feiten als zodanig aanwijst, daaraan straffen verbindt en voorwaarden voor de strafbaarheid vaststelt. Dat strafrecht treft men in strafwetten aan, zoals ondermeer het Wetboek van Strafrecht en de Wegenverkeersverordening.

Het strafprocesrecht daarentegen bevat de normering van de wijze waarop in concreto overtreding van de strafwet (in de vorm van een misdrijf of overtreding) wordt vastgesteld en van de wijze waarop tot het opleggen van een straf kan worden gekomen.

Het strafprocesrecht omvat derhalve de strafvorderlijke bepalingen die in acht genomen moeten worden bij de toepassing van de strafwet, zoals de regels betreffende de opsporing van strafbare feiten, de vervolging daarvan en de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen.

De strafvorderlijke bepalingen zijn voornamelijk te vinden in het Wetboek van Strafvordering van Curaçao en overigens ten dele in bijzondere strafwetten, zoals de Opiumlandsverordening en de Vuurwapenverordening.

2.4 De functie van het formele opsporingsproces

De functie van het strafprocesrecht bestaat hierin dat het evenwicht bewaart tussen enerzijds de macht van de overheid om in te grijpen in het persoonlijk leven van de burgers uit noodzaak om tegen wetsovertreders op te treden en daarbij dwangmiddelen aan te wenden en anderzijds het recht van de burgers op behoud en bescherming van hun fundamentele rechten en vrijheden.

Een modern wetboek van strafvordering, zoals dat van Curaçao, tracht evenwicht te vinden tussen het belang van de burger en het algemeen belang.

Uitgangspunt in onze rechtsorde is dat strafvordering alleen plaats heeft in de gevallen en op de wijze bij landsverordening voorzien; het betreft hier het legaliteitsbeginsel dat is uitgewerkt in artikel 9 van het Wetboek van Strafvordering van Curaçao (WvSv).

Reintjes ziet het rechtskarakter van het strafproces niet gelegen in het straffen zelf, maar in de bescherming tegen ongerechtvaardigde straf. Zelfs merkt hij ‘bescherming’ aan als de (voornaamste) functie van het strafprocesrecht, met dien verstande dat in het voorbereidend onderzoek (de opsporing en het gerechtelijk vooronderzoek) de wet de *gewone* burger beschermt vooral door de bevoegdheid van de onderzoekende instanties aan banden te leggen, terwijl in het hoofdonderzoek (het onderzoek ter terechtzitting) hoofdzakelijk de verdachte beschermd wordt door toetsing van de – in een tenlastelegging neergelegde – beweringen van het Openbaar Ministerie en door toetsing van de kwaliteit van het voorbereidende onderzoek.

2.5 Het wettelijk kader van het strafvorderlijk opsporingsproces

2.5.1 Algemeen

Het opsporingsproces heeft zijn strafvorderlijke kant en zijn organisatorische kant.

Het wettelijk kader van het strafvorderlijk opsporingsproces omvat de relevante bepalingen van het Wetboek van Strafvordering, van de Opiumlandsverordening, van de Vuurwapenverordening, van de Rijkswet Politie en van de Rijkswet OM.

In dit wettelijk kader heeft de wetgever de uitvoering op de eerste lijn van het strafvorderlijk opsporingsproces te Curaçao toevertrouwd voornamelijk aan de opsporingsambtenaren die als politieambtenaar zijn ingedeeld bij het door de Rijkswet Politie aangewezen politiekorpsen in Curaçao, in Sint Maarten en in de BES-eilanden. Voor wat betreft Curaçao geldt deze aanwijzing uiteraard voor het Korps Politie Curaçao.

Uit genoemde Rijkswet vloeien ook voort onder meer twee onderlinge regelingen tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland, die deels op het strafproces betrekking hebben, te weten de onderlinge regeling inzake de ambtsinstructie van de politie (Staatscourant 2010 nr. 11406 21 juli 2010) en de onderlinge regeling betreffende de verwerking van politiegegevens (Staatscourant 2010 nr. 11406 21 juli 2010), waarvan de bepalingen in die landen van toepassing zijn.

2.5.2 De wettelijke taakstelling van de politie

Ingevolge artikel 5 Rijkswet Politie heeft het politiekorps tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegd gezag en in overeenstemming met de daarvoor geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven.

In artikel 7 Rijkswet Politie wordt, in het vervolg van het daarin neergelegde voorschrift tot het inrichten en de organiseren van een efficiënt en effectief politiekorps, in het tweede lid gesteld dat in ieder geval wordt voorzien in de volgende taakgebieden:

- a. recherche ten behoeve van de opsporing van misdrijven met voorzieningen op het gebied van tactisch, technisch, financieel en digitaal onderzoek, informatie en analyse;
- b. observatie;
- c. aanhouding van vuurwapengevaarlijke verdachten en dat de in het tweede lid bedoelde taakgebieden samen met de politiekorpsen van de andere landen kunnen worden gewaarborgd.

In artikel 8 Rijkswet Politie wordt voorts bepaald dat, gegeven de taakgebieden in genoemd artikel 7, tweede lid, het politiekorps zorgt voor het verrichten van onderzoeken:

- a. naar grensoverschrijdende criminaliteit bedoeld in artikel 33, tweede lid, van de Rijkswet openbare ministeries van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba;
- b. naar misdrijven, die gezien de ernst of frequentie dan wel het georganiseerd verband waarin ze worden gepleegd een ernstige inbreuk op de rechtsorde maken;
- c. ter uitvoering van interregionale en internationale verzoeken tot rechtshulp met betrekking tot strafbare feiten bedoeld onder a en b.

Dit artikel 8 stelt verder in het tweede lid dat de onderzoeken mede omvatten het verzamelen, registreren, bewerken, beheren, analyseren en verstrekken van operationele informatie en bestuursinformatie ten behoeve van de korpsen.

Artikel 10 van de Rijkswet Politie stelt voorts in het tweede lid dat de buitengewoon agent van politie beschikt over de bevoegdheden, bedoeld in artikel 13 [die van de politie] voor zover dat in zijn aanstellingsbesluit is bepaald en dat de ambtsinstructie van toepassing is.

Het derde lid van dit artikel bepaalt dat het tweede lid niet van toepassing is op degenen die op grond van de Rijkswet Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba bevoegd zijn om in de rechtmatige uitoefening van bevoegdheden ter uitvoering van de taken van de Kustwacht, geweld te gebruiken.

Het vijfde lid stelt dat de landen bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, respectievelijk bij of krachtens algemene maatregel van bestuur de taken kunnen regelen van buitengewone agenten van politie.

Artikel 57a van de Rijkswet Politie stelt in het derde lid dat het recherchesamenwerkingsteam uitsluitend tot taak heeft zorg te dragen voor het verrichten van de onderzoeken, bedoeld in artikel 8, eerste lid [grensoverschrijdende criminaliteit, georganiseerde misdaad en verzoeken tot rechtshulp]. De ambtenaren zijn in elk van de landen bevoegd tot de opsporing van strafbare feiten, met inachtneming van de wettelijke voorschriften van de landen.

Uit de artikel 16 van de Rijkswet Politie volgt dat de taak van daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde te onderscheiden valt enerzijds in de taak van strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde [waaronder begrepen de opsporing] en anderzijds in taken ten dienste van justitie. Wat de uitoefening van deze taken betreft staat de politie onder het gezag van de procureur-generaal. Deze kan ambtenaren van politie algemene en bijzondere aanwijzingen geven voor de vervulling van bedoelde taken.

Indien de politie – buiten dat opsporingskader – optreedt ter handhaving van de openbare orde en ter uitvoering van de hulpverleningstaak staat zij onder het gezag van de Minister van Justitie van Curaçao (art. 17 Rijkswet Politie).

Op wettelijke gronden kan worden aangenomen dat tot dit optreden ook behoort het taakonderdeel ‘bescherming van personen en goederen’¹.

Het optreden in het kader van de handhaving van de openbare orde of de hulpverlening voltrekt zich buiten het gebied van de strafvorderlijke opsporing, tenzij ook deze opsporing wordt ingezet tegen ordeverstoorders.

Artikel 13 van de Rijkswet Politie verleent de politie nog enige bijzondere bevoegdheden voor de uitoefening van de politietaak, zowel in het kader van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde (w.o. de opsporing) als in het kader van de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening:

- de bevoegdheid tot het aanwenden van geweld (lid 1);
- de bevoegdheid tot het verrichten van veiligheidsfouillering (lid 4) en
- bevoegdheid tot het ter inzage vorderen van een officieel identiteitsbewijs (lid 7).

De Ambtsinstructie Politie (Staatscourant 2010 nr. 11406 21 juli 2010) verschaft nadere voorschriften omtrent de uitoefening van die bevoegdheden. Zo is daarin nader geregeld in welke situaties en op welke wijze geweld mag worden gebruikt.

Een voor de ambtenaren van de opsporingseenheden en van de operationele ondersteuningseenheden (zoals arrestatie eenheden) belangrijke bepaling betreffende het aanwenden van geweld is artikel 9 van de Ambtsinstructie Politie, dat stelt dat het gebruik van een geweldsmiddel uitsluitend toegestaan is aan een ambtenaar:

- a. aan wie dat geweldsmiddel is toegekend, voor zover hij optreedt ter uitvoering van de taak met het oog waarop het geweldsmiddel hem is toegekend, en
- b. die in het gebruik van dat geweldsmiddel is geoefend.

Ingevolge art. 29 van de Ambtsinstructie Politie kan de ambtenaar een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.

Het bij een verdachte aanleggen van handboeien vormt een inbreuk op zijn lichamelijke integriteit; dit is bij rechtmatig aangehouden verdachten toegestaan op grond van artikel 17 lid 4 van de Staatsregeling van Curaçao (beperking grondrechten).

¹ Recherchewetgeving toegelicht blz 33

Het gebruik van handboeien is onderhevig aan toetsing aan enige eisen van subsidiariteit en proportionaliteit (art. 29 Ambtsinstructie Politie).

Verwezen zij overigens naar Bijlage 1 van dit inspectierapport, waarin de voor de opsporingsambtenaren relevante artikelen uit de Ambtsinstructie Politie zijn aangehaald.

In artikel 13 van de Rijkswet is naast de verlening van de bevoegdheid tot geweldgebruik tevens aangegeven dat de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit in acht dienen te worden opgenomen. Verder is in dat artikel bepaald dat aan het gebruik van geweld zo mogelijk een waarschuwing voorafgaat.

Vermeldenswaardig is hier nog dat artikel 13 van de Rijkswet Politie in zijn lid 3 de artikelen 155 t/m 164 van het WvSv van toepassing verklaart op het binnentreden van een woning in verband met hulpverlening.

2.5.3 Gezag en toezicht over de opsporing

Opsporingsonderzoek wordt veelal verricht door opsporingsambtenaren.

‘Opsporingsambtenaren’ zijn ambtenaren die ingevolge het Wetboek van Strafvordering met de opsporing van strafbare feiten zijn belast, te weten de ambtenaren van politie, de ambtenaren van de landsrecherche en de buitengewone agenten van politie voor zover deze daartoe zijn aangesteld (art. 184 WvSv). Zij worden aangeduid met ‘algemene opsporingsambtenaren’.

Het wetboek kent ook de ‘bijzondere opsporingsambtenaren’, die belast zijn met de opsporing van strafbare feiten aan wier waakzaamheid bij of krachtens bijzondere wettelijke regelingen de handhaving of de zorg voor de naleving daarvan of de opsporing van de daarin bedoelde strafbare feiten is toevertrouwd, een en ander voor zover het die feiten betreft en, voor zover dat in die regeling is bepaald (art. 185 WvSv).

Het Wetboek van Strafvordering en de Rijkswet Politie hechten beide zeer duidelijk aan een procesmatige kanalisering van de voor de burger ingrijpende opsporing niet elders dan via de politie van het Korps Politie Curaçao. Dit wordt met name bereikt door de exclusieve inbedding bij dit Korps van de figuur van de hulpofficier van justitie, aan wie alle aangehouden verdachten, derhalve ook de verdachten die door buitengewone agenten van politie en die door bijzondere opsporingsambtenaren zijn aangehouden, onverwijld voor een rechtmatigheidsverificatie dienen te worden voorgeleid alvorens verder te worden geprocesseerd. Het betreft hier althans de voorgeleiding die niet aan de officier van justitie zelve wordt verricht.

In de wet zijn drie categorieën van functionarissen van het opsporingsonderzoek te onderscheiden (in volgorde van hiërarchie):

- de officier van justitie, de hoogste functionaris van het opsporingsonderzoek, belast met de leiding en het toezicht op de opsporing (art. 183 WvSv);
- de hulpofficier van justitie, een hogere politieambtenaar, belast binnen de politie met de leiding en het toezicht op de opsporing namens de Officier van Justitie (art. 191 e.v. WvSv);
- algemene en bijzondere opsporingsambtenaren.

Officieren van justitie zijn niet belast met de opsporing van strafbare feiten; zij zijn ingevolge de wet wel daartoe bevoegd (art. 184 WvSv).

Opsporingsambtenaren zijn verplicht om van hun verrichtingen proces-verbaal op te maken (art. 186 WvSv).

Opsporingsonderzoek door opsporingsambtenaren geschiedt onder het bevel en het gezag van de Officier van Justitie (art. 183 en art. 186 jo. 194 en 195 WvSv). De strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, waarvan het opsporingsonderzoek deel uitmaakt, staat onder het gezag van de Procureur-generaal.

Artikel 16 van de Rijkswet Politie luidt als volgt:

1. Indien de politie optreedt ter strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, dan wel taken verricht ten dienste van justitie, staat zij onder het gezag van de Procureur-generaal.

2. De Procureur-generaal kan ambtenaren van politie algemene en bijzondere aanwijzingen geven voor de vervulling van de in het eerste lid bedoelde taken.

Ingevolge artikel 18 van de Rijkswet Politie ziet de korpschef er op toe dat de ambtenaren van politie die onder zijn leiding werkzaam zijn zich gedragen naar en dat zij gevolg geven aan de vorderingen en aanwijzingen van de daartoe bevoegde autoriteiten en ambtenaren.

Artikel 19 van de Rijkswet Politie bepaalt dat de Minister van Justitie van Curaçao ten minste een keer per twee maanden met de Korpschef, de Hoofdofficier van Justitie en de Procureur-generaal over de taakuitvoering door de politie overleg voert. Dit wordt veelal ‘het Driehoeksoverleg’ genoemd.

Het hoogste ambtelijke gezag over de opsporing en vervolging in Curaçao komt, op dezelfde voet als in de andere landen, toe aan de (gezamenlijke) Procureur-generaal.

De Rijkswet Openbare Ministeries kent in artikel 5 aan de Procureur-generaal de bevoegdheid toe algemene en bijzondere aanwijzingen te geven over de uitoefening van alle taken en bevoegdheden van het Openbaar Ministerie.

Op zijn beurt dient de Procureur-generaal zijn hiërarchische verhouding met de Minister van Justitie in acht te nemen. De Procureur-generaal is werkzaam onder ministeriële verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie (van elk van de drie landen).

Artikel 13 Rijkswet Openbare Ministeries kent aan de Minister van Justitie de bevoegdheid toe de Procureur-generaal algemene en bijzondere aanwijzingen te geven met betrekking tot de opsporing en vervolging in Curaçao. Het gaat om aanwijzingen met betrekking tot de uitvoering van taken en bevoegdheden die de wet rechtstreeks aan de procureur-generaal of andere leden van het openbaar ministerie toekent. De Procureur-generaal is verplicht een aanwijzing op te volgen of te doen opvolgen door een ander lid van het Openbaar Ministerie.

Alvorens een bijzondere aanwijzing te geven dient de Minister evenwel de aanwijzing aan het Gemeenschappelijk Hof van Justitie ter toetsing aan het recht voor te leggen (art. 13 lid 2 Rijkswet Openbare Ministeries).

Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie ziet toe op de behoorlijke vervolging van strafbare feiten (art. 18 Rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie) en kan ambtshalve de Procureur-Generaal opdragen een vervolging in te stellen of voort te zetten (art. 29 WvSv).

De Minister van Justitie van Curaçao is tegenover de Staten van Curaçao verantwoording verschuldigd voor het Openbaar Ministerie en de Politie te Curaçao.

2.5.4 De formele positie van de verdachte in de opsporingsfase

De verdachte is voorwerp van onderzoek; daar duidt de onderwerping aan opsporingsbevoegdheden en maatregelen, zoals het onderworpen worden aan verhoren, het ondergaan van onderzoek aan de persoon en aan de kleding, doorzoeking, enzovoort, op. Soms kan daarbij de medewerking van de verdachte worden afgedwongen. Die bevoegdheden en maatregelen worden alle in het WvSv uitvoerig geregeld en met waarborgen omringd. Hierin ligt ook besloten de versterking van de positie van de verdachte.

De verdachte kan bij tal van gelegenheden zijn bezwaren kenbaar maken aan de rechter, zijn bezwaren mondeling toelichten en van de beslissingen nog in hoger beroep gaan. Hem wordt ook bijstand van een of meer rechtskundige raadslieden in ruime mate gegund.

Inbreuken op grondwettelijke of bij verdrag gewaarborgde vrijheidsrechten zijn alleen toegelaten wanneer de wet uitdrukkelijk de bevoegdheid daartoe verleent; daarbij gelden strenge voorwaarden.

De verdachte mag wel aan verhoor worden onderworpen, maar hij hoeft niet op de hem gestelde vragen een antwoord te geven. De zwiigende verdachte mag niet worden verweten dat hij van dit processuele recht gebruik

maakt; aan zijn houding mogen voor hem geen nadelige consequenties worden verbonden.

Een ongeschreven beginsel dat op de formele rol van de verdachte van toepassing is, is het het ‘nemo tenetur’-beginsel: Niemand is gehouden om bewijs tegen zichzelf te leveren.

Een ander beginsel is de praesumptio innocentiae: Eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd moet voor onschuldig worden gehouden totdat zijn schuld volgens de wettelijke regels is bewezen (art 6 lid 2 EVRM).

De verdachte heeft recht op rechtsbijstand (art. 48,1 WvSv). Artikel 48 lid ,2 WvSv stelt het consultatierecht van de verdachte in met betrekking tot ‘zijn’ raadsman, binnen de huishoudelijke mogelijkheden van de verblijfsinrichting. Artikel 48 lid3 WvSv kent toepassing van het consultatierecht toe aan de verdachte die om bijstand van een raadsman verzoekt voordat hij wordt verhoord.

De Hoge Raad heeft in zijn Consultatierecht-arrest van 30 juni 2009, NJ 2009, 349, LJN: BH3079, naar aanleiding van het EHRM-arrest (Salduz) van 27 november 2008, NJ 2009, 214 toepassing van het consultatierecht te allen tijde toegekend aan de aangehouden verdachte en daaraan gekoppeld de notificatieplicht van de opsporingsambtenaar.

De raadsman is evenwel ingevolge het WvSv niet bevoegd bij de verhoren door een opsporingsambtenaar aanwezig te zijn (art. 48 lid 3 WvSv). Uitzonderingen hierop maken artikel 48 lid 4 WvSv voor wat betreft het verhoor van de verdachte nadat deze in dezelfde zaak al door de rechter-commissaris is verhoord en het EHRM voor wat betreft het verhoor van de minderjarige verdachte (Consultatierecht-arrest HR en Panovits-arrest EHRM).

Tegenover artikel 48 lid 3 WvSv staat inmiddels, sinds in juli 2011, het arrest van het EHRM in de zaak Zoran Šebalj vs Kroatië, waarin geoordeeld wordt dat verklaringen van bewijs, verkregen tijdens een verhoor zonder de fysieke aanwezigheid van een advocaat, ontoelaatbaar zijn.

Het vrije verkeer tussen de verdachte en zijn raadsman dient te worden gerespecteerd (art. 70,1 WvSv). Uitzondering hierop kan worden gemaakt in het onderzoeksbelang (art. 70,2 WvSv); verdachte kan daartegen in beroep bij het Hof.

De verdachte heeft recht kennisneming van de processtukken (art. 51,1 WvSv).

Ingevolge artikel 6 lid 1 EVRM en artikel 14 lid 3 onder c IVBPR heeft de verdachte een algemeen recht op afdoening van zijn zaak binnen een redelijke termijn en zonder excessieve vertraging (without undue delay).

Factoren die nopen tot voortvarende afhandeling van strafzaken:

- de voorkoming dat verdachte onaanvaardbaar lang gebukt gaat onder de dreiging van een strafvervolgung;
- de preventieve werking die moet uitgaan van berechting en bestraffing;
- de belangen van eventuele slachtoffers;
- de ongunstige van het tijdsverloop op de waarheidsvinding (hetgeen het belang raakt niet alleen van de vervolging maar ook van de verdediging).

De norm van een vlotte afdoening komt in het WvSv hoofdzakelijk tot uiting in het gebruik van termen als ‘zo spoedig mogelijk’ en in toekenning aan de verdachte van het recht om aan de rechter maatregelen ter bevordering van een spoedige afdoening te vragen.

De HR heeft een en ander aangevuld door een reeks strikte termijnen te stellen (HR 3 oktober 2000, NJ 2000, 721; LJN AA7309).

2.5.5 De formele rol van de raadsman in de opsporingsfase

‘Raadsman’ is de advocaat van een verdachte (art. 1 WvSv). Artikel 57 WvSv regelt de toelating van raadsliden als zodanig. Artikel 59 WvSv bepaalt dat de verdachte altijd een raadsman mag kiezen, terwijl de artikelen 61 en 62 WvSv de verplichte toevoeging een raadsman aan de inverzekeringgestelde verdachte regelen.

De taak van de raadsman is om de verdachte met raad en daad terzijde te staan, zoals met de eigenlijke verdediging. Daartoe beschikt de raadsman over eigen, formele en buitenwettelijke bevoegdheden:

- in het algemeen: het bepleiten van de zaak van de verdachte;
- het bijstaan van de verdachte vóór en tijdens verhoren;
- de kennisneming van processtukken (art. 4 en 51 WvSv);
- het verzoeken om gerechtelijk vooronderzoek (art. 224 WvSv);
- het vrije, mondelinge en schriftelijke verkeer met de gedetineerde verdachte (art. 70 WvSv);
- de kennisneming en het in ogenschouw nemen van:
  - a. in beslag genomen voorwerpen en bescheiden, op dezelfde voet als in art. 51 WvSv;
  - b. tijdens het onderzoek tot stand gekomen materiaal (foto's, video-opnamen) dat niet tot de processtukken behoort maar die van belang zijn voor de verdediging;
- de kennisneming (desgevraagd) van geluidsopnamen van opgenomen communicatie en verhoren (EHRM en HR).

Uit artikel 58 WvSv blijkt van een gelijkschakeling van de verdachte met zijn raadsman:

1. Bevoegdheden die bij of krachtens dit wetboek uitdrukkelijk aan de verdachte zijn toegekend, kunnen door diens raadsman worden uitgeoefend, indien deze door de verdachte is gemachtigd en de aard van de bevoegdheid zich daartegen niet verzet.
2. Machtiging door de verdachte zal worden aangenomen, wanneer de raadsman verklaart dat dit het geval is.
3. Toezending van processtukken aan de verdachte geschiedt tevens aan diens raadsman, voor zover dat uitdrukkelijk is bepaald.

2.5.6 De strafvorderlijke bevoegdheden in het kader van opsporing

2.5.6.1 Dwangmiddelen en andere opsporingsbevoegdheden

De strafvorderlijke bevoegdheden in het kader van opsporing worden veelal onderscheiden in dwangmiddelen en andere opsporingsbevoegdheden of opsporingsmethoden.

‘Dwangmiddelen’ zijn de bevoegdheden die leiden tot een inbreuk op de door de Staatsregeling of verdragen gewaarborgde, fundamentele rechten en vrijheden van de mens.

Tot de dwangmiddelen kunnen daarom ook de meeste z.g. bijzondere opsporingsbevoegdheden worden gerekend (zie paragraaf 2.5.7).

Dwangmiddelen betreffen vooral de aantasting van het recht op persoonlijke vrijheid, lichamelijke integriteit en privacy (w.o. het huisrecht, het recht op bescherming van persoonsgegevens en het recht op vertrouwelijkheid van communicatie).

Onder het begrip ‘dwangmiddelen’ valt derhalve ook het afluisteren van telefoonverkeer, alhoewel er ten aanzien van de afgeluisterde personen geen dwang aan te pas komt.

Het betreft wel steeds bevoegdheden die met de sterke arm kunnen worden afgedwongen. Dat wordt soms ten overvloede uitdrukkelijk in het wetboek vastgelegd. In de rechtspraak wordt algemeen erkend dat de bevoegdheid om een dwangmiddel toe te passen de bevoegdheid tot het aanwenden van gepast geweld in zich draagt. [‘Braak bij binnentreden’-arrest (HR 12-12-1978, NJ 1979,142 m.n. GEM; DD 79.086)]

Een bevoegdheid wordt met een bepaald doel verleend en ze moet worden aangewend wanneer het bereiken van dat doel het redelijkerwijs vergt. Hiermee onderscheidt een bevoegdheid zich van een recht. Van een recht kan men naar eigen goedvinden wel of geen gebruik maken. Bevoegdheden zijn in beginsel toegekend aan de overheid, rechten aan burgers.

Toepassing van een dwangmiddel is niet nodig als de betrokken burger vrijwillig met het optreden van de overheid instemt.

In het strafprocesrecht moet het toepassen van een dwangmiddel altijd berusten op een wet in formele zin, derhalve een landsverordening (het legaliteitsbeginsel, verscherpt in artikel 9 WvSv). Bij lagere wetgeving kan de toepassing van dwangmiddelen nader worden geregeld.

‘Opsporingsmethoden’ zijn – het woord zegt het zelf – methoden van opsporing.

Zo is het toepassen van een dwangmiddel op zich ook een opsporingsmethode.

Er zijn evenwel ook opsporingsmethoden waarmee geen inbreuk op fundamentele rechten en vrijheden wordt gemaakt. Het legaliteitsbeginsel hoeft dan hier niet te gelden. Nochtans wordt voor sommige daarvan een regeling verlangd wegens de eraan verbonden risico’s, zoals de pseudokoop en de infiltratie.

Dwangmiddelen en opsporingsmethoden kunnen worden onderverdeeld aan de hand van onder meer het rechtsgoed waar het dwangmiddel of de opsporingsmethode een inbreuk op maakt, zoals bijvoorbeeld de aantasting van:

- de privacy (bv. af luisteren) (art. 167 e.v. WvSv);
- de persoonlijke vrijheid (art. 92 WvSv);
- de lichamelijke integriteit (art. 78 WvSv);
- het huisrecht (art. 76 WvSv).
- etc.

Dwangmiddelen en opsporingsmethoden kunnen ook worden onderscheiden naar een doel ervan, bijvoorbeeld informatievergaring of vrijheidsbeneming, danwel een combinatie daarvan.

Zo kan een vrijheidsbenemend dwangmiddel als de insluiting van een verdachte in het belang van het onderzoek gericht zijn op informatievergaring en waarheidsvinding door middel van:

- verhoor van de verdachte over diens betrokkenheid bij het strafbare feit en
- verhoor van getuigen, verzamelen van sporen uit een oogpunt van waarheidsvinding.

In het strafprocesrecht kunnen dwangmiddelen uitsluitend worden toegepast tegen:

- de verdachte (in de regel);
- bepaalde derden (getuigen en deskundigen) of
- elke burger (in zeer bijzondere gevallen).

De wet kent een aantal gevallen waarin ook tegen een niet-verdachte een vrijheidsbenemend dwangmiddel kan worden toegepast, met name:

- art. 247,1 en 321 Sv (medebrenging getuige);
- art. 248 Sv (ophouden getuige voor max. 24 uur);
- art. 255 e.v. en art. 329 Sv (gijzeling getuige);
- art. 235 Sv (onderzoek aan lichaam of kleding van personen ter plaatse van schouw op last van r-c);
- art. 166 Sv (ophouden van personen ter plaatse van schouw en huiszoeking);
- art. 345 Sv (ophouden ordeverstoringe verdachte elders dan op de zitting, tegen terugkeer in de zaal).

De toepassing van een aantal dwangmiddelen is voorbehouden aan autoriteiten van een bepaalde rang, bijvoorbeeld:

- *staandehouden* (art. 72 WvSv): aan de opsporingsambtenaar;
- *onderzoek lichaam en kleding* (art. 78,1 WvSv): aan de hulpofficier van justitie;
- *verlenging in verzekeringstelling* (art. 87,2 WvSv): aan de officier van justitie;
- *inbewaringstelling* (art. 92 WvSv): aan de rechter-commissaris.

Uitgangspunt van de wet is: hoe zwaarder het dwangmiddel, hoe hoger de daartoe bevoegde autoriteit.

Relevant bij de indeling van de bevoegdheidstoekenning naar autoriteiten is voorts het onderscheid tussen politieambtenaren enerzijds en de officier van justitie en de rechter-commissaris anderzijds.

Het wetboek laat de beslissing tot toepassing van dwangmiddelen slechts in beperkte mate over aan de gewone opsporingsambtenaar en de hulp OvJ; zij komt meestal toe aan de OvJ of de R-C.

Het wetboek maakt ook binnen de politie onderscheid tussen gewone opsporingsambtenaren (art. 184,1 WvSv) en hulpofficieren van justitie (art. 191 WvSv) aan wie elk weer eigen bevoegdheden worden toegekend (bv. resp. art. 78,2 WvSv en art. 78,1+3 WvSv).

In het strafprocesrecht vallen nog te onderscheiden de ‘gevallen’ enerzijds en de ‘gronden’ anderzijds van de toepassing van dwangmiddelen of opsporingsmethoden.

De ‘gevallen’ van toepassing van dwangmiddelen houden verband met de vraag in geval van welke delicten de bevoegdheid kan worden gebruikt. De gevallen worden veelal door de wet aangeduid. Soms echter duidt de wet geen bijzondere gevallen aan, zoals in art. 72 WvSv (staande houden) en in art. 73 WvSv (aanhouding op heterdaad). Dan kan de bevoegdheid worden gehanteerd bij de opsporing van elk strafbaar feit, ongeacht of dit een misdrijf of overtreding betreft.

Soms onderscheidt de wet tussen misdrijf en overtreding; de bevoegdheid geldt dan alleen ingeval van misdrijf, zoals in artikel 76,1 WvSv (betreden van plaatsen ter aanhouding).

Bij de ‘gronden’ voor toepassing van een dwangmiddel of opsporingsmethode gaat het om het doel van de toepassing. Kan de toepassing niet met een in de wet uitgedrukt doel in verband worden gebracht, dan is zij niet toegelaten.

Voor de vrijheidsbenemende bevoegdheden voorafgaande aan de voorlopige hechtenis, zoals de inverzekeringstelling, geldt wettelijk niet meer dan ‘in het belang van het onderzoek’ als grond (art. 83,1 WvSv).

Voor de voorlopige hechtenis is de wet in art. 101 WvSv veel uitvoeriger wat de vereiste gronden betreft.

Bij het toepassen van dwangmiddelen gelden – naast wettelijke eisen – ook ‘beginselen van goede procesorde’. Deze zijn in art. 71 WvSv als algemene voorwaarden gecodificeerd. Zij bepalen nader of een bevoegdheid mag worden toegepast.

Artikel 71 WvSv luidt als volgt:

‘Bij de toepassing van elk dwangmiddel gelden, behalve de overige in dit wetboek gestelde eisen, als algemene voorwaarden:

- a. dat de toepassing van het dwangmiddel, na afweging van de in het geding zijnde belangen, niet onredelijk is [verbod van willekeur];
- b. dat de bevoegdheid een dwangmiddel toe te passen niet voor een ander doel wordt aangewend dan waarvoor zij is verleend [verbod van misbruik van bevoegdheid];
- c. dat het doel van het dwangmiddel niet op andere, meer doelmatige en minder ingrijpende wijze kan worden bereikt, [subsidiariteitsbeginsel]; en
- d. dat de ernst van de door het dwangmiddel te veroorzaken inbreuk redelijkerwijze door de ernst van het strafbare feit wordt gerechtvaardigd [proportionaliteitsbeginsel].’

2.5.6.2 Het vaststellen van de identiteit van verdachte en getuige

Een eerste bevoegdheid die het WvSv aan de opsporingsambtenaar toekent, is het ‘staande houden’ van een verdachte ter vaststelling van zijn identiteit (art. 72,1 WvSv).

De opsporingsambtenaar mag zonodig beletten dat de verdachte wegloopt (vasthouden op de plek). De verdachte is verplicht aan de vordering van de opsporingsambtenaar te voldoen en aan hem zijn naam, voornamen, geboortedatum en geboorteplaats, adres, woon- en verblijfplaats op te geven.

Niet voldoen aan deze vordering levert overtreding van art. 190 WvSr (misdrijf) op.

De opsporingsambtenaar is ook bevoegd om van getuigen te vorderen deze gegevens aan hem te verstrekken (art. 72,2 WvSv).

Artikel 13, zevende lid van de Rijkswet Politie bepaalt voorts het volgende: De ambtenaar van politie aangesteld voor de uitvoering van de politietaak, is bevoegd tot het vorderen van inzage van een bij landsverordening of wet aangewezen identiteitsbewijs, voor zover dat redelijkerwijs noodzakelijk is voor de uitoefening van de politietaak.

2.5.6.3 Het aanhouden van de verdachte

Het belangrijkste dwangmiddel, dat de opsporingsambtenaar zelfstandig mag toepassen, is de aanhouding van een verdachte (art. 73+74,3 WvSv).

De opsporingsambtenaar mag, evenals eenieder, bij ontdekking op heterdaad van enig strafbaar feit de verdachte aanhouden (art. 73 WvSv). Hij moet dan zorgen dat de verdachte zonder uitstel naar een plaats van verhoor en terstond daarna voor een (hulp)officier van justitie wordt geleid.

De aanhoudende burger moet de verdachte onverwijld aan een opsporingsambtenaar overleveren (art. 73,4 WvSv).

Er is sprake van ontdekking op heterdaad wanneer het strafbare feit ontdekt wordt terwijl het wordt begaan of terstond daarna (art. 6 WvSv).

Een gewone opsporingsambtenaar mag een verdachte buiten heterdaad alleen op bevel van een (hulp)officier van justitie aanhouden of anders zelfstandig indien het optreden van een (hulp)officier van justitie niet kan worden afgewacht. (art. 74 Sv).

In het arrest van de Hoge Raad van 30 juni 2009, NJ 2009, 349, LJN: BH3079 (Consultatierecht advocaat) wordt gewezen op de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens (EHRM), waaraan een aangehouden verdachte op grond van artikel 6 Europees verdrag voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) aanspraak op rechtsbijstand kan ontleen. Dat houdt in dat aan de verdachte de gelegenheid wordt geboden om voorafgaand aan het verhoor door de politie aangaande zijn betrokkenheid bij een strafbaar feit een advocaat te raadplegen.

Uit de rechtspraak van het EHRM kon [ten tijde van de uitspraak van de HR] echter niet worden afgeleid dat de verdachte recht heeft op de aanwezigheid van een advocaat bij [d.i. tijdens] het politieverhoor.

Het voren overwogene brengt mee dat de aangehouden verdachte vóór de aanvang van het eerste verhoor dient te worden gewezen op zijn recht op raadpleging van een advocaat (notificatieplicht).

Behoudens in het geval dat hij uitdrukkelijk dan wel stilzwijgend doch in elk geval ondubbelzinnig afstand heeft gedaan van dat recht, dan wel bij het bestaan van dwingende redenen als door het EHRM bedoeld, zal hem binnen de grenzen van het redelijke de gelegenheid moeten worden geboden dat recht te verwezenlijken.

Voor aangehouden jeugdige verdachten geldt dat zij tevens recht hebben op bijstand door een raadsman of een andere vertrouwenspersoon tijdens het verhoor door de politie.

De Hoge Raad stelde nog in het bovengenoemde arrest van 30 juni 2009 NJ 2009,349 dat Indien een aangehouden verdachte niet dan wel niet binnen redelijke grenzen de gelegenheid is geboden om voorafgaand aan het eerste verhoor door de politie een advocaat te raadplegen, levert dat in beginsel een vormverzuim op als bedoeld in art. 359a Sv [art. 413 Cur-Sv].

Vervolgens, in juli 2011, heeft het EHRM in de zaak Zoran Šebalj vs Kroatië bovendien bepaald dat verklaringen van bewijs, verkregen tijdens een verhoor zonder de fysieke aanwezigheid van een advocaat, ontoelaatbaar zijn.

Dit arrest van het EHRM heeft in formeel opzicht nog niet zijn beslag gekregen in het Curaçaose strafprocesrecht.

2.5.6.4 De cautie

Ingevolge artikel 50, lid 1, tweede zin, WvSv, wordt de verdachte vóór een verhoor meegedeeld dat hij niet verplicht is tot antwoorden. Deze mededeling wordt aangeduid met ‘de cautie’. Het niet naleven van het voorschrift om de cautie te geven, kan in beginsel leiden tot uitsluiting van de bewijsvoering van alles wat de verdachte in het daaropvolgende verhoor heeft gezegd. De uitspraken van de Hoge Raad tenderen in deze richting.

Uit artikel 5 WvSv volgt dat ‘verhoren’ van een persoon gericht is op het aan de dag brengen van de waarheid, anders dan ‘horen’ dat gericht is op het stellen van een persoon in de gelegenheid om opmerkingen te maken in verband met een beslissing. Het wetboek maakt derhalve een duidelijk onderscheid tussen ‘verhoren’ en ‘horen’. De cautieplicht bestaat slechts ten aanzien van verhoren en wel alle verhoren, ook die van een rechter(-commissaris).

De cautieplicht heeft ten doel de verdachte, die geen wetenschap mocht hebben van zijn zwijgrecht, te behoeden tegen een ongewilde medewerking aan zijn veroordeling.

Voor de bewijsuitsluiting van de verklaring van de verdachte is het enkele verzuim van de cautie echter niet voldoende. Volgens vaste jurisprudentie is een voorwaarde voor bewijsuitsluiting dat de verdachte door het cautieverzuim in zijn belangen is geschaad.

Bij de beantwoording van de vraag of de verdachte in zijn belangen is geschaad, spelen verschillende factoren een rol, zoals:

De cautie dient vóór het verhoor te worden gegeven. Als ‘verhoor’ in de opsporingsfase wordt, volgens vaste jurisprudentie, aangemerkt: elke vraag van een opsporingsambtenaar aan een verdachte omtrent diens betrokkenheid bij een geconstateerd strafbaar feit. Vragen met een dergelijke strekking aan een verdachte gesteld moeten derhalve als ‘verhoor’ worden aangemerkt.

Daarentegen heeft de Hoge Raad (8 maart 1988, NJ 1988, 795) geoordeeld dat de stelling, dat iedere verklaring van de verdachte ten overstaan van de politie, zeker als deze een bekentenis inhoudt, als verhoor is aan te merken, geen steun in het recht vindt.

Spontane mededelingen of bekentenissen van de verdachte worden niet als verhoor aangemerkt.

Evenmin vallen vragen van een opsporingsambtenaar omtrent de personalia van de verdachte onder verhoor, tenzij het verhoor het opgeven van valse personalia betreft.

Het staat, volgens de Hoge Raad, opsporingsambtenaren immers vrij aan een ieder vragen te stellen. Dan kan het vervolgens gebeuren dat de antwoorden de betrokkene als verdachte bestempelen; dan dient de cautie te worden gegeven indien men doorvraagt (HR 29 september 1981, NJ 1982, 258 ‘Plastic Boodschappentasje’).

2.5.6.5 De voorgeleiding van de verdachte aan de (hulp)officier van justitie

De opsporingsambtenaar draagt er zorg voor dat de aangehoudene zonder uitstel naar een plaats van verhoor en terstond daarna voor een (hulp-) officier van justitie wordt geleid (art. 73,2+3 WvSv).

Deze voorgeleiding heeft tot doel om door een hogere autoriteit te laten toetsen of de verdachte terecht is aangehouden, dus of een redelijk vermoeden bestond van zijn betrokkenheid bij een strafbaar feit (art. 47,1 WvSv).

Ook wordt nagegaan of er reden bestaat om hem te verhoren; zo ja, dan beveelt de officier van justitie of hulpofficier van justitie dat de verdachte wordt opgehouden voor verhoor.

In het 'Warmoesstraat'-arrest (HR 19 oktober 1976, NJ 1978, 53) heeft de Hoge Raad geoordeeld dat een aanhouding onrechtmatig is wanneer de aanhoudende opsporingsambtenaar kan vermoeden dat de verdachte niet aan een (hulp)officier van justitie zal worden voorgeleid.

Bij de voorgeleiding dient de hulpofficier van justitie zich onder meer door verhoor van de verdachte ervan te vergewissen of:

- de juiste persoon is aangehouden;
- de aanhouding rechtmatig is geschied;
- verdere vrijheidsbeneming noodzakelijk is.

Dit verificatieverhoor is het meest geschikte moment om te voldoen aan de in art. 5 lid 2 EVRM neergelegde verplichting om de aangehoudene 'onverwijld en in een taal die hij verstaat' op de hoogte te brengen van de redenen van zijn arrestatie en van alle beschuldigingen die tegen hem zijn ingebracht'

De arrestant moet in de gelegenheid worden gesteld om tegen zijn aanhouding en eventuele verdere vrijheidsbeneming in te brengen wat hem dienstig voorkomt.

Om tot een bevel tot inverzekeringstelling te geraken dient de (hulp-)officier van justitie de verdachte voorafgaand aan het bevel te horen (art 83,2 WvSv); dit kan worden aangemerkt als een tweede verificatieverhoor.²

2.5.6.6 Het ophouden voor verhoor van de verdachte

'Ophouden voor verhoor' kan worden bevolen door de (hulp)Officier van justitie. Dit volgt uit de lijn van het wettige proces (voorgeleiding na aanhouding). Deze fase van ophouden voor verhoor mag niet langer dan zes uren duren. De tijd tussen 22.00 uur en 08.00 uur wordt daarbij niet meegerekend (art. 80,1 WvSv). De termijn begint te lopen vanaf het tijdstip dat de verdachte op de plaats van verhoor (veelal politiebureau) is aangekomen (art. 80,2 WvSv).

De aangehouden verdachte heeft recht op rechtskundige bestand van een raadsman (consultatierecht) voordat hij door de politie wordt verhoord. De politie is verplicht hem daarvan in kennis te stellen (notificatieplicht) en hem de gelegenheid tot het uitoefenen van dat recht te geven [art. 6 EVRM (EHRM 27 november 2008, NJ 2009, 214, Salduz/ Turkije, bevestigd in HR 30 juni 2009, NJ 2009, 349)].

Vindt de politie na verhoor in het belang van het onderzoek een langduriger vrijheidsbeneming nodig, dan moet de verdachte in verzekering worden gesteld (art. 83 WvSv).

2.5.6.7 De inverzekeringstelling van de verdachte

De inverzekeringstelling mag worden bevolen door de officier van justitie of hulpofficier van justitie, uitsluitend in het belang van het onderzoek (art. 83,1 WvSv). Het bevel kan worden gegeven nadat de verdachte door de (hulp) officier van justitie is gehoord (art. 83,2 WvSv).

Indien de inverzekeringstelling door de hulpofficier van justitie wordt bevolen, dient hij de officier van justitie daarvan binnen 24 uur in kennis te stellen (art. 83,4 WvSv). De inverzekeringstelling duurt niet langer dan twee dagen (art. 87, 1 WvSv).

² RvdR: Deze twee vormen van 'horen' van de verdachte wordt in Nederland aangeduid als het 'verificatieverhoor'. Let wel dat naar de Curaçaoese, wettelijke maatstaven de aangehoudene hier evenwel 'gehoord' wordt. De aangehoudene behoort bij het verificatieverhoor in de gelegenheid te worden gesteld om te worden bijgestaan door een raadsman (vgl. art. 5, 49 en 73 WvSv).

2.5.6.8 De rechterlijke rechtmatigheidstoetsing van de vrijheidsbeneming

De toetsing van de in verzekeringstelling (art. 89 WvSv) door de rechter-commissaris aan de rechtsmatigheidsnormen vormt een belangrijke waarborg tegen willekeurige vrijheidsbeneming.

De in verzekering gestelde verdachte dient daartoe binnen 24 uur na de aanvang van de tenuitvoerlegging van het bevel tot verlenging van de in verzekeringstelling aan de rechter-commissaris te worden voorgeleid.

2.5.6.9 De verlenging van de in verzekeringstelling

Bij dringende noodzakelijkheid in het belang van het onderzoek kan de in verzekeringstelling door de officier van justitie éénmaal met acht dagen worden verlengd (art. 87,2 WvSv).

Gedurende de in verzekeringstelling is de verdachte voorwerp van onderzoek. In het belang van het onderzoek kan hij, ingevolge artikel 90 WvSv, aan diverse maatregelen worden onderworpen, zoals het maken van afbeeldingen, een tegenoverstelling met derden en dergelijke.

Hierna begint de fase van de voorlopige hechtenis; tot toepassing van de hiertoe behorende vormen van vrijheidsbeneming (bewaring, gevangenhouding/gevangenneming) is alleen de rechter(-commissaris) op vordering van de officier van justitie bevoegd (art. 92 - art. 98 WvSv).

2.5.6.10 De doorzoeking van plaatsen en voer- en vaartuigen

Doorzoeking – gericht en stelselmatig onderzoeken – van een plaats op de aanwezigheid van voor inbeslagneming vatbare voorwerpen mag door de gewone opsporingsambtenaar alleen:

- in geval van ontdekking op heterdaad, en dan nog uitsluitend:
- in voer-, vaar- of luchtvaartuigen (art. 121,2 WvSv).

Betreft het een andere plaats dan mag de opsporingsambtenaar bij heterdaad die plaats ter inbeslagneming betreden, maar hij mag die plaats niet doorzoeken; die bevoegdheid is aan de officier van justitie en de rechter-commissaris voorbehouden (art. 121,1 WvSv).

Als een woning gericht en stelselmatig moet worden onderzocht zonder toestemming van de bewoner, dan dreigt een inbreuk op het huisrecht (art. 107 Staatsregeling Curaçao) en dan is alleen de rechter-commissaris bevoegd (art. 137 WvSv). Alleen indien zijn optreden niet kan worden afgewacht, mogen de officier van justitie resp. hulpofficier van justitie optreden (art. 122 WvSv); voor de hulpofficier van justitie bestaat dan de verplichting om hiervan de officier van justitie onverwijld in kennis te stellen (art. 122,2 WvSv).

De art. 155 t/m 164 van het WvSv zijn dan van toepassing (voorschriften m.b.t. binnentreden in woningen).

2.5.6.11 Het betreden van plaatsen en woningen

Het huisrecht (art. 107 Staatsregeling Curaçao) en het recht op privacy (art. 6 EVRM) van iedere burger brengen met zich mee dat de overheid niet zonder toestemming van de bewoner of rechthebbenden woningen en andere besloten plaatsen mag binnendringen.

De burger of opsporingsambtenaar mag ter aanhouding van de op heterdaad betrapte verdachte alle plaatsen betreden, behalve in woningen (tenzij de bewoner daarmee instemt) (art. 76,1 WvSv) en in ruimten bedoeld in art. 164 WvSv (vergaderuimten van de Staten gedurende een vergadering, ruimten bestemd voor godsdienst-oefeningen e.d. en ruimten waar terechtzittingen worden gehouden gedurende de terechtzitting).

De opsporingsambtenaar mag ingeval van heterdaad ter aanhouding elke plaats (woningen en besloten plaatsen) ook zonder de toestemming van de bewoner resp. rechthebbende betreden (art. 76,2 WvSv). Hij heeft voorafgaand aan het betreden van een woning een schriftelijke machtiging nodig (art. 76,2 en 155,1 e.v. WvSv). Tot het geven van een dergelijke schriftelijke machtiging zijn alleen de procureur-generaal, de officier en de hulpofficier van justitie bevoegd (art. 156,1 WvSv).

Het doorzoeken van een woning of besloten plaats ter aanhouding, ingeval van heterdaad of ingeval van misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, is aan de officier van justitie voorbehouden (art. 77,1 WvSv). Hij kan deze bevoegdheid bij dringende noodzakelijkheid en indien zijn komst niet kan worden afgewacht, kan een hulpofficier van justitie delegeren die bevoegdheid uitoefenen met verlof van de officier van justitie (art. 77,2 WvSv).

De opsporingsambtenaar die overeenkomstig art. 76,2 WvSv een plaats heeft betreden mag, in afwachting van de komst van een officier van justitie resp. hulpofficier van justitie de plaats 'bevriezen' met het oog op de doorzoeking (art. 76,3 WvSv).

Art. 162 Sv stelt gedragsnormen vast voor de binnentredende ambtenaar (legitimatieplicht, mededeling doel binnentreden e.a.).

2.5.6.12 De inbeslagneming

De opsporingsambtenaar en ieder ander die een verdachte aanhoudt en de opsporingsambtenaar die de verdachte staandehoudt, is bevoegd de voor inbeslagneming vatbare voorwerpen, die deze met zich voert, in beslag te nemen (art. 120,1 WvSv).

De bevoegdheid tot inbeslagneming bij fouillering van aangehouden verdachten is geregeld in artikel 120,2 jo. 78 WvSv.

De opsporingsambtenaar mag te allen tijde voor inbeslagneming vatbare voorwerpen in beslag nemen (art. 121 WvSv). Hij mag daartoe, ingeval van heterdaad zonodig elke plaats betreden. Het hoeft daarbij niet te gaan om een situatie waarin hij een verdachte heeft aangehouden.

Tot een huiszoeking ter inbeslagneming is bevoegd de rechter-commissaris, op een vordering van de officier van justitie (art. 137 WvSv).

Bij ontdekking op heterdaad of bij dringende noodzakelijkheid en verdenking van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten kan de officier van justitie respectievelijk hulpofficier van justitie zelf tot huiszoeking en inbeslagneming overgaan, mits het optreden van de rechter-commissaris niet kan worden afgewacht (art. 122 WvSv) (de z.g. 'spoedhuiszoeking').

Buiten het geval van huiszoeking geldt dat de officier van justitie of de rechter-commissaris op vordering van de officier van justitie ter inbeslagneming op elke plaats een onderzoek kan instellen (art. 136 WvSv).

Ingevolge art. 119a WvSv kan ook conservatoir beslag, ten behoeve van bewaring van het recht tot verhaal, worden gelegd op zaken en vermogensrechten die aan de verdachte toebehoren.

2.5.7 Bijzondere opsporingsmethoden

2.5.7.1 Algemeen

Bijzondere opsporingsbevoegdheden worden, anders dan de reguliere opsporingsbevoegdheden zoals aanhouding of inverzekeringstelling, gekenmerkt door de heimelijke toepassing ervan.

Met de Landsverordening Bijzondere opsporingsbevoegdheden en andere spoedeisende veranderingen (P.B. 2012, no. 67) is een aantal wijzigingen aangebracht in het Wetboek van Strafvordering, waarbij per 18 oktober 2012 de volgende bijzondere bevoegdheden en methoden tot opsporing in dat wetboek zijn opgenomen:

- Planmatige observatie
- Infiltratie
- Pseudo-koop of -dienstverlening
- Stelselmatig inwinnen van informatie
- Bevoegdheden in een besloten plaats
- Opnemen en onderzoek communicatie
- Vorderen van gegevens

- Steunbevoegdheden
- Bijstand aan opsporing door burgers
- Burgerinfiltratie
- [Doorlaten (geen opsporingsbevoegdheid)]
- [Verkennd onderzoek (een onderzoekskader)].

Doel van bovenbedoelde wetswijzing is het normeren en het beter controleerbaar maken van de opsporing.

2.5.7.2 De situatie vóór 18 oktober 2012 in Curaçao

Tot aan het moment van de opnemings – per 18 oktober 2012 – van de bijzondere opsporingsbevoegdheden in het Wetboek van Strafvordering was de toenmalige situatie in Curaçao met betrekking tot bijzondere opsporingsmethoden vergelijkbaar met die van Nederland vóór de invoering van de Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden (BOB) op 1 februari 2000. De jurisprudentie van de Hoge Raad en van het Europese Hof voor de rechten van de mens (EHRM) was dus tot 18 oktober 2012 van toepassing op Curaçao.

Alhoewel bijzondere opsporingsbevoegdheden in Curaçao tot 18 oktober 2012 nagenoeg niet wettelijk genormeerd waren, werden deze bevoegdheden in die tijd weleens toegepast. Daartoe hebben de Procureurs-generaal van de Nederlandse Antillen en Aruba in het jaar 2008 de z.g. ‘Richtlijn Bijzondere Opsporingsbevoegdheden’ (Richtlijn-BOB) uitgegeven (zie Bijlage 2). Deze richtlijn voldeed evenwel niet aan het in artikel 9 WvSv verscherpt uitgewerkte legaliteitsbeginsel.

Ingevolge art. 1 lid 1 van de Overgangsregeling Curaçao is de Richtlijn-BOB van kracht gebleven, zij het met aan het land Curaçao aangepaste benamingen.

In deze richtlijn wordt inhoudelijk geanticipeerd op de toen bestaande Ontwerp-Landsverordening bijzondere opsporingsbevoegdheden (tot wijziging van het WvSv).

Met deze richtlijn werd, in combinatie met de relevante bepalingen uit de Ontwerp-Landsverordening, het kader aangegeven waarbinnen Politie en Openbaar Ministerie zich dienden te bewegen als het ging om de toepassing van bijzondere opsporingsbevoegdheden.

Met deze richtlijn ook werd aan de burger kenbaar en duidelijk gemaakt dat, indien men zich schuldig maakte aan ernstige strafbare feiten, men het risico liep te worden geconfronteerd met door politie en justitie toe te passen bijzondere opsporingsbevoegdheden, zoals opgenomen in de Ontwerp-Landsverordening bijzondere opsporingsbevoegdheden.

De rechtmatigheidstoetsing door de lokale rechter van de toegepaste opsporingsbevoegdheden vond ook plaats aan de hand van de jurisprudentie van de Hoge Raad van vóór de invoering van de Wet BOB in Nederland. Zie hoofdstuk 2.7.

Uit de lokale jurisprudentie en die van de Hoge Raad volgt dat niet-wettelijk geregelde opsporingsmethoden toegepast mogen worden mits dat niet stelselmatig gebeurt. De inzet van deze bevoegdheden mag derhalve niet een min of meer volledig beeld geven van bepaalde aspecten van het privé-leven van een verdachte. Zo kan het gebruik van technische hulpmiddelen al gauw leiden tot stelselmatigheid en wordt er alsdan een inbreuk gemaakt op het recht op privacy (art. 8 EVRM). Een dergelijke inbreuk is slechts toegestaan indien een wet daarin voorziet (het EHRM verlangt daarvoor niet meer dan een wet in materiële zin).

Uit de jurisprudentie van het EHRM volgt dat een wet in materiële zin, waartoe de gepubliceerde Richtlijn-BOB van 2008 met de nodige ruimhartigheid gerekend kan worden, voldoende kan zijn als formele grondslag voor opsporingsbevoegdheden.

Maar art. 9 WvSv vereist een formele grondslag voor strafvorderlijke procedures in de vorm van een landsverordening. De jurisprudentie van het EHRM laat ook zien dat toepassing van een richtlijn, zoals de Richtlijn-BOB, niet “in accordance with the law” [i.c. art. 9 WvSv] is indien er met deze methoden een meer dan beperkte inbreuk op het recht op privacy van burgers wordt gemaakt. Codificering was dus destijds aangewezen in Curaçao.

Ook de risico's die een aantal van deze methoden met zich meebrachten voor de integriteit van de opsporing dwongen tot een uitdrukkelijke wettelijke regeling. Voor de opsporingsdiensten en het openbaar ministerie dienen de grenzen van rechtmatige opsporing ook duidelijk te zijn.

2.5.7.3 De situatie sinds 18 oktober 2012 in Curaçao

Met de invoering van de Landsverordening Bijzondere opsporingsbevoegdheden en andere spoedeisende veranderingen (P.B. 2012, no. 67) is uiteindelijk op 18 oktober 2012 formeel voldaan aan de dringende noodzaak tot codificering van de bijzondere opsporingsbevoegden.

Voor zover de Raad bekend, zijn de nieuwe bepalingen betreffende de bijzondere opsporingsbevoegdheden nog niet in de praktijk toegepast.

Voor de inhoud van deze landsverordening, voor wat betreft de aanwijzing van de bijzondere opsporingsbevoegdheden, zij verwezen naar de Bijlage II van dit inspectierapport.

2.5.8 De strafvorderlijke bevoegdheden ingevolge bijzondere wetten

Op het gebied van de strafrechtelijke rechtshandhaving treft men een aantal speciale opsporingsbevoegdheden en een aantal controlebevoegdheden aan die ook (voornamelijk) voor de politie weggelegd zijn in twee belangrijke, bijzondere verordeningen, de Opiumlandsverordening 1960, zoals gewijzigd en de Vuurwapenverordening 1930, zoals gewijzigd.

In deze bijzondere wetten worden enerzijds ruimere en anderzijds aanvullende bevoegdheden aan de gewone opsporingsambtenaar toegekend.

Zo wordt bijvoorbeeld in artikel 9a van de Opiumlandsverordening 1960, zoals gewijzigd, bepaald dat opsporingsambtenaren te allen tijde toegang hebben tot alle plaatsen, waarvan zij redelijkerwijze kunnen vermoeden dat daar verdovende middelen aanwezig zijn. Ook mogen zij die plaatsen ter inbeslagname onderzoeken. Gaat het om een woning, dan is ook de gewone opsporingsambtenaar bevoegd tot huiszoeking, mits hij beschikt over een algemene of bijzondere schriftelijke last van de Officier van justitie of over een bijzondere schriftelijke last van een hulp tot binnentreden.

Zo ook zijn de ingevolge de door de Vuurwapenverordening aangewezen ambtenaren bevoegd om te vorderen dat verpakking van goederen wordt geopend en om deze goederen aan een onderzoek te onderwerpen, alsook om vervoermiddelen te onderzoeken, een en ander indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat in het kader van het handhaven van deze landsverordening. Een verdenking als bedoeld in het Wetboek van Strafvordering wordt hier dus niet vereist. De officier van justitie kan ook bij schriftelijk bevel gelasten dat deze bevoegdheden tegenover eenieder of elk vervoermiddel kan worden uitgeoefend. Het bevel moet dan wel met redenen omkleed zijn en beperkt zijn tot een bepaalde plaats en tijd, die niet langer dan twaalf uren mag bedragen.

Ook zijn bedoelde opsporingsambtenaren ingevolge de Vuurwapenlandsverordening bevoegd om personen aan hun kleding te onderzoeken, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat in het kader van het handhaven van deze verordening. De officier van justitie kan bij schriftelijk bevel gelasten dat deze bevoegdheid tegenover een ieder, die zich op de openbare weg of op enige voor het publiek toegankelijke plaats bevindt, kan worden uitgeoefend. Het bevel is met redenen omkleed en beperkt tot een bepaalde plaats en tijd, die niet langer dan twaalf uren mag bedragen.

Het Wetboek van Strafvordering is daarentegen betrekkelijk terughoudend wat de toekenning betreft van bevoegdheden aan de gewone opsporingsambtenaar.

Zo kent het wetboek bijvoorbeeld de bevoegdheid tot huiszoeking ter inbeslagneming in een woning alleen toe aan de rechter-commissaris (art. 137 WvSv).

2.5.9 *Dwangmiddelen en schadevergoeding*

Voor een burger bestaat een recht op schadevergoeding als hij door rechtmatige of onrechtmatige toepassing van een dwangmiddel schade heeft geleden (art. 178,1 WvSv).

Ingeval het dwangmiddel onrechtmatig is toegepast heeft de overheid daardoor jegens de betrokken burger een onrechtmatige daad begaan en is daarom, ook volgens de gewone regels van het civiele recht, verplicht om de schade te vergoeden (onrechtmatige overheidsdaad).

Uit de wet blijkt echter dat de rechter het verzoek om schadevergoeding af kan wijzen. Bij de beoordeling van het verzoek neemt hij alle omstandigheden in aanmerking, w.o. de mate waarin de benadeelde de toepassing van het dwangmiddel wellicht aan zichzelf te wijten had (art. 178,5 WvSv).

Naast bovenstaande vergoeding kunnen ook andere kostenposten voor vergoeding in aanmerking komen. Daarbij valt te denken aan advocaatkosten en andere aan de procedure gerelateerde kosten (zie art. 648 en 649 WvSv).

Voor een burger bestaat een recht op schadevergoeding als hij door rechtmatige of onrechtmatige toepassing van een dwangmiddel schade heeft geleden (art. 178,1 Sv).

Als, ingeval van een rechtmatige toepassing van voorlopige hechtenis, achteraf blijkt dat de verdachte onschuldig is, komt het risico, dat aan die toepassing kleeft, ten laste van de overheid.

Ingeval het dwangmiddel onrechtmatig is toegepast heeft de overheid daardoor jegens de betrokken burger een onrechtmatige daad begaan en is daarom, ook volgens de gewone regels van het civiele recht, verplicht om de schade te vergoeden (onrechtmatige overheidsdaad).

Uit de wet blijkt echter dat de rechter het verzoek om schadevergoeding af kan wijzen. Bij de beoordeling van het verzoek neemt hij alle omstandigheden in aanmerking, w.o. de mate waarin de benadeelde de toepassing van het dwangmiddel wellicht aan zichzelf te wijten had (art. 178,5 Sv).

Naast bovenstaande vergoeding kunnen ook andere kostenposten voor vergoeding in aanmerking komen. Daarbij valt te denken aan advocaatkosten en andere aan de procedure gerelateerde kosten (zie art. 648 en 649 WvSv).

Ook artikel 413 lid 6 WvSv houdt een regeling in voor de vergoeding, bij afzonderlijke rechterlijke beschikking, van schade wegens normschending bij de toepassing van dwangmiddelen, zulks op grond van redelijkheid en billijkheid.

2.6 **Verwerking politiegegevens**

Ingevolge de artikelen 39,2 en 57 van de Rijkswet Politie is de 'Onderlinge regeling tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland betreffende de verwerking van politiegegevens' (Staatscourant no. 11337 d.d. 23 juli 2010) ingevoerd.

Het betreft hier politiegegevens die in het belang van een goede uitoefening van de politietaken binnen het Koninkrijk tussen de organisaties en personen belast met de uitoefening van die taken in de verschillende delen van het Koninkrijk moeten kunnen worden uitgewisseld. 'Politiegegevens' is hier elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon dat in het kader van de uitoefening van de politietaken wordt verwerkt.

Deze onderlinge regeling is alleen van toepassing op de verwerking van politiegegevens die worden verstrekt of bestemd zijn om te worden verstrekt tussen de in de regeling daartoe aangewezen organisaties of personen (in het koninkrijk belast met politietaken).

Ook worden in de regeling aan de burgers de nodige waarborgen geboden ten aanzien van de wijze waarop politiegegevens worden verwerkt en uitgewisseld en ten aanzien van de bescherming van deze gegevens.

Enkele belangrijke, algemene voorwaarden voor de verwerking van politiegegevens zijn³:

1. Politiegegevens worden slechts verwerkt voor zover dit noodzakelijk is voor de bij of krachtens landsverordening of bij of krachtens wet geformuleerde doeleinden.
2. Politiegegevens worden slechts verwerkt voor zover zij rechtmatig zijn verkregen en, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn.
3. De verwerking van politiegegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven, alsmede politiegegevens betreffende het lidmaatschap van een vakvereniging vindt slechts plaats in aanvulling op de verwerking van andere politiegegevens en voor zover dit voor de goede uitoefening van de politietaak onvermijdelijk is.

Artikel 57 in het hoofdstuk Slotbepalingen van de Rijkswet Politie bepaalt nog het volgende: Totdat het vierde respectievelijk vijfde lid van artikel 39 in werking is getreden worden politiegegevens met inachtneming van de daarvoor geldende voorschriften uitgewisseld tussen de politie van het Europese deel van het Koninkrijk en de politie van Curaçao respectievelijk de politie van Sint Maarten op grond van een daartoe tussen de landen getroffen onderlinge regeling.

2.7 Enige voor de opsporing relevante jurisprudentie

‘Hollende kleurling’-arrest (Hof Amsterdam 3 juni 1977, NJ 1978, 601):

In dit arrest oordeelde het Hof 1) dat het enkele hard lopen uit de richting van een café dat bekend stond om zijn drugsactiviteiten nog geen redelijk vermoeden van schuld oplevert, 2) dat de aanwending door een opsporingsambtenaar van een dwangmiddel tegen een persoon, die niet als verdachte in de zin van artikel 27 Sv-Ned (art 47 Sv) kan worden aangemerkt, onrechtmatig is en 3) dat de bewijsmiddelen die als gevolg van dit onrechtmatige optreden gevonden zijn mogen niet voor het bewijs meewerken.⁴

Met dit arrest gaf het Hof aan dat er een bepaald minimum van objectieve feiten en omstandigheden aanwezig moet zijn, waaruit een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit kan worden afgeleid.

‘Damrak’-arrest (HR 6 december 1983, NJ 1984, 442):

Dit arrest had betrekking op een geval waarin een blanke man op het Damrak te Amsterdam met enkele zwarte mannen in gesprek was. Dit gesprek verplaatste zich naar een Duitse auto die op het Damrak geparkeerd stond en waarin de mannen plaatsnamen. De politie had dit gezien en stak de weg over om naar de auto te gaan. Hierop renden de zwarte mannen weg en werd de blanke man aangehouden op verdenking van overtreding van de Opiumwet. Omtrent de vraag of er hier sprake was van een verdachte en derhalve van een rechtmatige aanhouding oordeelde de Hoge Raad dat ‘de ervaring van de opsporingsambtenaar in samenhang met objectief bepaalbare concrete omstandigheden van belang kan zijn bij de vaststelling van een redelijk vermoeden van schuld’.

Zo kan in sommige gevallen ook een anonieme tip voldoende zijn voor een redelijk vermoeden van schuld (Zie bijv. HR 14 september 1992, NJ 1993, 83).

³ Bron: artikel 3 en 4 Onderlinge regeling tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland betreffende de verwerking van politiegegevens

De opsporingsambtenaar heeft, bij het uitmaken of er voldoende omstandigheden voor een redelijk vermoeden van schuld aanwezig zijn om een bepaald dwangmiddel te kunnen toepassen, een bepaalde mate van beoordelingsvrijheid die door de rechter slechts marginaal getoetst kan worden (heeft de ambtenaar in redelijkheid tot zijn beslissing kunnen komen?).

Het gaat hierbij overigens ook om het redelijk vermoeden van schuld dat de opsporingsambtenaar ten tijde van zijn beslissing tot toepassing van het dwangmiddel heeft bekomen. Mocht later blijken dat de persoon, tegen wie het dwangmiddel is aangewend, onschuldig is dan is de vraag of die persoon als verdachte had kunnen worden aangemerkt niet van invloed op de beoordeling van de rechter. De Hoge Raad: 'Doorslaggevend is het redelijk vermoeden van schuld ten tijde van de verdenking' (HR 24 november 1992, NJ 1992, 819).

De aanhouding is ook een dwangmiddel waarvan de verdachte de toepassing moet dulden. De opsporingsambtenaar kan daarbij naar proportie fysiek geweld aanwenden waarbij de verdachte ook mag worden geboeid; vereist is dat evenwel niet. Voldoende voor de aanhouding is de mededeling aan de verdachte dat hij is aangehouden (HR 1 oktober 1991, NJ 1992, 60).

Warmoesstraat-arrest

In het arrest 'Warmoesstraat' (HR 19 oktober 1976, NJ 1978, 53) heeft de Hoge Raad aangegeven dat de aanhoudende opsporingsambtenaar niet alleen de bedoeling moet hebben om de verdachte aan een hulpofficier van justitie voor te geleiden maar dat hij ook redelijkerwijs moet kunnen verwachten dat deze voorgeleiding daadwerkelijk zal plaatsvinden. Indien het vermoeden bestaat dat deze voorgeleiding niet kan plaatsvinden, dan moet de aanhouding voor onrechtmatig worden gehouden.

De voorgeleiding aan de (hulp)officier van justitie dient 'onverwijld' plaats te vinden. Dit geeft aan dat al het mogelijke moet worden gedaan om de verdachte zo snel mogelijk voor te geleiden (HR 14 oktober 1986, NJ 1988, 511).

De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 8 maart 1988, NJ 1988, 795 geoordeeld dat de stelling, dat iedere verklaring van de verdachte ten overstaan van de politie, zeker als deze een bekentenis inhoudt, als verhoor is aan te merken, geen steun in het recht vindt. Spontane mededelingen of bekentenissen van de verdachte worden niet als verhoor aangemerkt.

Evenmin vallen vragen van een opsporingsambtenaar omtrent de personalia van de verdachte onder verhoor, tenzij het verhoor het opgeven van valse personalia betreft.

Boodschappentasje-arrest

Het arrest 'Plastic Boodschappentasje' (HR 29 september 1981, NJ 1982, 258) heeft betrekking op een voorval waarbij twee agenten in Den Haag een hen bekende man op straat zien lopen met een plastic boodschappentasje bij zich. Zij gaan op de man af en vragen hem wat hij in dat tasje heeft. Hierop antwoordt de man dat er vier boeken in de tas zitten. Op de vraag waar hij deze boeken vandaan heeft, antwoordt hij ze even tevoren te hebben gestolen. Daarop wordt hij aangehouden op verdenking van diefstal. In de daaropvolgende strafzaak gaat het om de vraag of de agenten aan de man hebben moeten meedelen dat hij niet tot antwoorden verplicht was, vóórdat zij hem vroegen wat hij in zijn tasje had.

In dit arrest heeft de Hoge Raad bevestigd dat de man met het boodschappentasje aanvankelijk bezwaarlijk gezien kon worden als verdachte in de zin van artikel 27 Sv [art. 47 Sv (N.A.)] en dat daarom de cautie in dit geval niet aan hem gegeven hoefde te worden. Het staat, volgens de Hoge Raad, opsporingsambtenaren immers vrij aan een ieder vragen te stellen. Dan kan het vervolgens gebeuren dat de antwoorden de betrokkene als verdachte bestempelen; dan dient de cautie te worden gegeven indien men doorvraagt. Dat was in casu ook gebeurd en daarom kon de gang van zaken door de beugel.

‘Rijssense Vrachtwagen’-arrest

In het arrest ‘Rijssense Vrachtwagen’ (HR 17 mei 1949, NJ 1949, 553) heeft de Hoge Raad vastgesteld dat de toestand van heterdaad kan blijven bestaan zolang vrijwel onafgebroken de onmiddellijk nodige maatregelen worden getroffen om het op heterdaad ontdekte feit tot klaarheid te brengen.

Deze uitspraak maakt het theoretisch mogelijk dat de toestand van heterdaad blijft bestaan en de speciale bevoegdheden op grond van die toestand langer kunnen worden gebruikt dan in de bedoeling van de wetgever heeft gelegen, zolang de getroffen maatregelen elkaar maar blijven opvolgen.

Op grond van laatstgenoemde uitspraak van de Hoge Raad wordt echter wel verdedigd dat een tijdspanne van 24 uur een juist criterium zou zijn.

Niemietz-arrest

Het EHRM heeft in het Niemietz-arrest (EHRM 16 december 1992, NJ ‘93, 400) vastgesteld dat het begrip ‘woning’, als bedoeld in artikel 8 EVRM, mede ziet op zakelijk gebruik, zich kan uitstrekken tot bijvoorbeeld iemands beroepskantoor en dat bescherming van het privé-leven tot op zekere hoogte ook moet omvatten het recht om betrekkingen met derden aan te gaan en te ontwikkelen.

Het is daarom niet altijd mogelijk om een helder onderscheid te maken tussen iemands privé-activiteiten en diens beroeps of zakenactiviteiten. Dit betreft vooral degene die een vrij beroep uitoefent. Dommering annoteert dat het EHRM in dit arrest langs drie wegen heeft vastgesteld dat de privacy-bescherming zich ook uitstrekt tot de *zakelijke ruimten* en activiteiten van een individu:

- een groot deel van het individuele leven speelt zich af op het werk;
- er is geen onderscheid te maken tussen privé en zakelijke communicatie;
- zakelijke activiteiten kunnen zowel op een huisadres als een kantooradres worden ontplooid.

Consultatierecht advocaat’-arrest

Hoge Raad heeft in het arrest ‘Consultatierecht advocaat’ (30 juni 2009, NJ 2009, 349, LJN: BH30790) in essentie het volgende geoordeeld:

Ingevolge de rechtspraak van het EHRM kan een verdachte, die door de politie is aangehouden, aan art. 6 EVRM een aanspraak op rechtsbijstand ontnemen die inhoudt dat hem de gelegenheid wordt geboden om voorafgaand aan het verhoor door de politie aangaande zijn betrokkenheid bij een strafbaar feit een advocaat te raadplegen.

Uit de rechtspraak van het EHRM kan echter niet worden afgeleid dat de verdachte recht heeft op de aanwezigheid van een advocaat bij het politieverhoor. Het vorenoverwogene brengt mee dat de aangehouden verdachte vóór de aanvang van het eerste verhoor dient te worden gewezen op zijn recht op raadpleging van een advocaat.

Behoudens in het geval dat hij uitdrukkelijk dan wel stilzwijgend doch in elk geval ondubbelzinnig afstand heeft gedaan van dat recht, dan wel bij het bestaan van dwingende redenen als door het EHRM bedoeld, zal hem binnen de grenzen van het redelijke de gelegenheid moeten worden geboden dat recht te verwezenlijken.

Voor aangehouden jeugdige verdachten geldt dat zij tevens recht hebben op bijstand door een raadsman of een andere vertrouwenspersoon tijdens het verhoor door de politie.

Indien een aangehouden verdachte niet dan wel niet binnen redelijke grenzen de gelegenheid is geboden om voorafgaand aan het eerste verhoor door de politie een advocaat te raadplegen, levert dat in beginsel een vormverzuim op als bedoeld in art. 359a Sv [art. 413 Cur-Sv].

Zoran Šebalj vs Kroatië-arrest

In juli 2011 heeft het EHRM in de zaak Zoran Šebalj vs Kroatië bovendien bepaald dat verklaringen van bewijs, verkregen tijdens een verhoor zonder de fysieke aanwezigheid van een advocaat, ontoelaatbaar zijn. Dit arrest van het EHRM heeft in formeel opzicht nog niet zijn beslag gekregen in het Curaçaose strafprocesrecht.

‘Charles Zwolsman’-arrest

In het ‘Charles Zwolsman’-arrest geeft de Hoge Raad een antwoord op de vraag waar de grenzen van de rechtmatige opsporing liggen:

6.4.2. Ook in de fase voorafgaand aan die van de opsporing in de zin van het Wetboek van Strafvordering is een inbreuk door politieambtenaren op bij de Grondwet voorziene, of in bepalingen van verdragen die naar haar inhoud een ieder kunnen verbinden gegarandeerde, fundamentele rechten van de burger niet geoorloofd dan voor zover een zodanige inbreuk door de Grondwet of de desbetreffende verdragsbepaling is toegestaan onder de in de desbetreffende bepaling van de Grondwet of van het verdrag vervatte of daaruit voortvloeiende voorwaarden en beperkingen. In geval de Grondwet het stellen van beperkingen aan enig fundamenteel recht toelaatbaar acht, wordt zulks slechts gelegitimeerd door of krachtens een wet in formele zin.

6.4.3. Het wettelijk stelsel van het gebruik van dwangmiddelen, zoals onder meer is voorzien in het Wetboek van Strafvordering, is niet van toepassing in de zojuist bedoelde fase. Voor zover door de politie (..) gebruik wordt gemaakt van onderzoeksmethoden en -technieken zal een inbreuk op fundamentele rechten – waarbij met name valt te denken aan die welke kunnen worden samengevat als het recht op de persoonlijke levenssfeer, zoals dit in het sedert 17 februari 1991 ten volle in werking getreden art. 10 van de Grondwet is voorzien alsmede is vervat in het in art. 8 lid 1 EVRM gegarandeerde recht op respect voor ieders privé-leven – slechts zijn toegestaan op de wijze zoals is uiteengezet in 6.4.2.

6.4.4. De bevoegdheid tot het maken van een inbreuk als in 6.4.2. bedoeld moet voldoende kenbaar en voorzienbaar in de wet zijn omschreven. Behoudens hetgeen hierna in 6.4.5. wordt overwogen, voldoet een algemeen geformuleerde bepaling als art. 2 Politiewet 1993 (...) niet aan die eis. De voortschrijdende ontwikkeling van het fundamentele recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, zoals deze ontwikkeling gestalte heeft gekregen in rechtspraak en doctrine, en de toenemende technische verfijning en intensivering van onderzoeksmethoden en -technieken verlangen een meer precieze legitimatie voor zulke inbreuken dan art. 2 Politiewet 1993 biedt.

6.4.5. Het vorenstaande neemt niet weg dat de politie ingevolge art. 2 Politiewet 1993 bevoegd is in de in 6.4.2. bedoelde fase handelingen te verrichten welke de in die bepaling aan haar opgedragen taak meebrengt, zoals het ter handhaving van de openbare orde geven van een bevel zich te verwijderen of onder zich nemen van voorwerpen (..), observatie, schaduwen (..) of het in het openbaar fotograferen van personen (..), en dat ook indien door zulke verrichtingen een beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer zou worden gemaakt, de globale taakomschrijving van art. 2 Politiewet 1993 daarvoor een toereikende wettelijke grondslag biedt.

HR 30 september 1997, nr. 105 363:

In zijn algemeenheid kan niet worden gezegd dat voor de rechter bepaalde opsporingsmethoden nooit toelaatbaar zijn, bijvoorbeeld omdat de integriteit van de opsporing in het geding is.

Hof 's Hertogenbosch in een uitspraak van 4 maart 1998:

“Daarbij overweegt het hof bovendien dat binnen het openbaar ministerie ingevolge de Richtlijn infiltratie, vastgesteld door de vergadering van de procureurs-generaal, niet tot infiltratie kan worden overgegaan zonder toestemming van de CTC. Nu aan die voorwaarde in casu is voldaan kon krachtens interne regels binnen het OM in beginsel tot infiltratie worden overgegaan. De achteraf nog te beantwoorden vraag of de actie rechtens toelaatbaar is, hangt echter niet af van die toestemming. “ Met andere woorden de rechter zal de toelaatbaarheid, de aard en de duur daarvan aan de hand van alle rechtens van belang zijnde criteria zelfstandig toetsen, los van de afwegingen die de landelijk officier van justitie heeft gemaakt bij de toestemming om tot infiltratie over te gaan.

HR 16 maart 1999, nr 109 916

In een zaak waarin over een periode van negen maanden observaties waren uitgevoerd op basis van verdenking van overtreding van de Opiumwet (onder meer voor de woningen van verdachten), komt de Hoge Raad (HR 16 maart 1999, nr 109 916) tot het volgende oordeel: “Het Hof heeft door te oordelen dat in het midden kan blijven of sprake is geweest van stelselmatige observatie (..) tot uitdrukking gebracht dat het zich niet gehouden achtte tot de in het verweer voorgestane toetsing van de observaties aan wetsvoorstel 25 403 (Bijzondere opsporingsmethoden). Dat oordeel geeft geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting”.

HR 30 september 1997, nr. 105 363

De Hoge Raad oordeelde in september 1997 in verband met het onder regie van de CID met behulp van politie-infiltrant en een informant doorlaten van 250 kilo cocaïne: “om te bepalen of sprake is van schending van beginselen van behoorlijke procesorde is van belang of gekozen niet in de wet voorziene opsporingsmethoden /.../ de toets van proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid kunnen doorstaan.” In zijn algemeenheid kan dan ook niet worden gezegd dat bepaalde opsporingsmethoden nooit toelaatbaar zijn (HR 30 september 1997, nr. 105 363).

Het Hof Amsterdam (21 december 1998, nr. 23.1233.98)

Het Hof Amsterdam (21 december 1998, nr. 23.1233.98) oordeelde over de uitgestelde inbeslagname (doorlaten) dat “/.../ door het uitblijven van ingrijpen (naar aanleiding van informatie over de tap en observatie over verdovende middelen, red.) niet kan worden gezegd dat op ontoelaatbare wijze inbreuk is gemaakt op rechten van verdachte /.../ Wel is denkbaar dat, met het oog op (algemene) belangen van een integere strafrechtspleging, het achterwege blijven van een optreden dat kan voeren tot inbeslagneming van verdovende middelen onder omstandigheden leidt tot niet-ontvankelijkheid van het OM in zijn vervolging dan wel tot vermindering van de op te leggen straf”.

Het Hof 's-Gravenhage (3 maart 1998, NJ 1998, 923)

Het Hof 's-Gravenhage (3 maart 1998, NJ 1998, 923) oordeelde dat met de doelbewuste inzet van een (Criminele) burgerinfiltrant op Colombiaans grondgebied zonder daarvoor toestemming aan de Colombiaanse autoriteiten te vragen (ook achteraf niet) er in strijd met het volkenrechtelijk territorialiteitsbeginsel was gehandeld. De inzet van de burgerinfiltrant was getoetst aan de toen geldende normen, maar het hof oordeelde dat het bewijs onrechtmatig verkregen was. Dit was reden voor vrijspraak. Het hof was van oordeel dat de confrontatie van het openbaar ministerie met een potentiële infiltrant die goede contacten had met hoge kringen van het Cali-kartel zo bijzonder was, dat de uitzonderingssituatie zich voordeed dat het openbaar ministerie gebruik mocht maken van een burgerinfiltrant. Het feit dat de levering van een grote partij cocaïne was verstraagd, rechtvaardigde het feit dat het infiltratietraject aanzienlijk langer duurde dan in beginsel wenselijk was.

De Hoge Raad in het ‘Charles Zwolsman’-arrest (HR 19 december 1995, NJ 1996, 249 r.o. 5.2): “Bij de bespreking van deze [opsporings]middelen moet worden vooropgesteld dat, indien de rechter die over de feiten oordeelt vaststelt dat opsporingsambtenaren in het opsporingsonderzoek of in het onderzoek dat heeft plaatsgevonden in de daaraan voorafgaande fase onrechtmatig hebben gehandeld, hij zal behoren af te wegen of die onrechtmatigheid van dien aard is dat daarop een processuele sanctie past. Bij een bevestigende beantwoording van die vraag zal als sanctie in aanmerking kunnen komen de uitsluiting van bewijsmateriaal dat ten gevolge van dat onrechtmatig handelen is verkregen, indien het de verdachte is geweest die door dat handelen is getroffen in een belang dat de overtreden norm beoogt te beschermen. Voorts kan niet worden uitgesloten dat onrechtmatig optreden van opsporingsambtenaren onder omstandigheden een zodanig ernstige schending van beginselen van een behoorlijke procesorde oplevert dat zulks ook in een geval waarin overigens voldoende op rechtmatige wijze verkregen bewijsmateriaal voorhanden is tot niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie dient te leiden. Een zo ver gaande sanctie kan in dat geval echter slechts volgen indien sprake is van ernstige inbreuken op die beginselen, waardoor doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van de verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak is tekort gedaan. Van geval tot geval zal dit moeten worden beoordeeld, zodat een algemene regel daarvoor bezwaarlijk kan worden gegeven”.

Voorts oordeelde de Hoge Raad dat de politie op grond van dat artikel 2 van de Politiewet [taakstelling politie] in de pro-actieve fase wel bevoegd is tot handelen dat haar taakstelling conform de bepalingen van het artikel 2 meebrengt, zoals handhaving van de openbare orde, inbeslagnemen, (niet-stelselmatige) observatie, (niet-stelselmatig) schaduwen en in openbaar fotograferen van personen en dat daarvoor, ook als daardoor een beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer wordt gemaakt, artikel 2 Politiewet een toereikende grondslag biedt.

Artikel 2 Politiewet biedt geen legitimatie voor het gedurende een langere periode met speciaal opgestelde apparatuur stelselmatig afluisteren met een scanner. Er is dan inbreuk gemaakt op de persoonlijke levenssfeer echter niet van ernstige aard, waardoor niet-ontvankelijkheid van het OM niet daarop hoeft te volgen.

HR 31 maart 2010, NJ 2010, 201 (LJN BL2828):

Het wettelijk systeem van toedeling van de bevoegdheid tot het bevelen van opnemen van telecommunicatie met een technisch hulpmiddel als bedoeld in art. 126m Sv houdt in dat die bevoegdheid aan de officier van justitie is verleend. De rechter-commissaris dient tevoren een schriftelijke machtiging te hebben verstrekt. Het staat daarbij in eerste instantie ter beoordeling van de officier van justitie of sprake is van een verdenking als bedoeld in art. 126m, eerste lid, Sv en of het onderzoek dringend vordert dat gegevensverkeer wordt opgenomen. Bij deze laatste toetsing spelen de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit een rol.

De rechter-commissaris dient vervolgens bij de vraag of een machtiging kan worden verstrekt, te toetsen of aan bovenstaande wettelijke voorwaarden is voldaan. Aan de zittingsrechter ten slotte staat de rechtmatigheid van de toepassing van de bevoegdheid ter beoordeling. In het wettelijk systeem houdt die beoordeling, in een geval als het onderhavige waarin de rechter-commissaris tevoren een machtiging heeft verstrekt, een beantwoording in van de vraag of de rechter-commissaris in redelijkheid tot zijn oordeel omtrent die machtiging heeft kunnen komen.

De zaak Z.

De Hoge Raad (HR 19.12.1995, NJ 1996, 249) heeft in het ‘Charles Zwolsman’-arrest artikel 9, eerste lid, onder b, van de Opiumwet [betreden in plaatsen] aanvaard als bevoegdheid voor een ‘inkijkoperatie’.

Anders dan zulks bij het betreden van plaatsen in de desbetreffende bepalingen van het Wetboek van Strafvordering het geval is, bindt artikel 9 van de Opiumwet [Cur: 9a OpLv], volgens de Hoge Raad, de aanwending van de bevoegdheid tot het betreden van plaatsen door opsporingsambtenaren niet aan de uitoefening van een specifieke opsporingshandeling.

zaak ‘Malta’

Het Hof Amsterdam (25.07.2000, nr. 23.003817.99,) heeft in de zaak ‘Malta’ voorts geoordeeld dat, naar vaste jurisprudentie, de bevoegdheid van artikel 9, eerste lid, aanhef en onder b, Opiumwet [betreden van plaatsen], geen ruimte laat voor een stelselmatig en gericht onderzoek op de aanwezigheid van voor inbeslagname vatbare voorwerpen, kortom voor een huiszoeking. Slechts de uitoefening van minder vergaande bevoegdheid tot het zoekend rondkijken kan onder voorwaarden op deze bepaling worden gebaseerd. Het Hof stelt voorop dat voor de door de verdediging geformuleerde beperking, als zou de door opsporingsambtenaren aan artikel 9, aanhef, eerste lid, onder b Opiumwet, te ontnemen bevoegdheid slechts dan rechtmatig kunnen worden gehanteerd indien het betreden beperkt blijft tot het nemen van een “vluchtig kijkje”, geen grond bestaat. Het is immers zeer wel denkbaar het zoekend rondkijken in een bedrijfsruimte van een onderneming die daadwerkelijk activiteiten ontplooid – met het oog op het met dat rondkijken na te streven en rechtmatige doel – slechts dan zinvol kan geschieden indien dit bij herhaling gebeurt. De omvang / indeling van die ruimte en de ter plaatse aangetroffen situatie kan daartoe bovendien een urenlange inzet vergen van meer opsporingsambtenaren, zoals zich – omgekeerd – ook het voorbeeld laat denken dat van een huiszoeking –stelselmatig en gericht – in een woning, die binnen een uur door één enkele opsporingsambtenaar kan zijn afgerond.

De Hoge Raad (19 december 1995, NJ 1996, 249) heeft voorts het volgende geoordeeld:

De in artikel 9, lid 1, aanhef en sub b° van de Opiumwet aan opsporingsambtenaren gegeven bevoegdheid tot het betreden van plaatsen strekt verder dan hun bevoegdheid ex het Wetboek van Strafvordering, nu de Opiumwet die bevoegdheid niet bindt aan de uitoefening van een specifieke opsporingshandeling. Deze bevoegdheid kan worden gebruikt voor zover dit redelijkerwijs voor het opsporen op de te betreden plaats van overtredingen van de Opiumwet nodig is (schouw op elke plaats).

Die bevoegdheid omvat mede de bevoegdheid tot het bekijken van die plaatsen mits daar een overtreding wordt gepleegd of een redelijke verdenking daarvan bestaat. Doch die bepaling geeft geen ruimte voor een stelselmatig en gericht onderzoek op de aanwezigheid van voor inbeslagname vatbare voorwerpen. Wel is het afnemen van dactyloscopische sporen en het maken van foto’s geoorloofd.

Het arrest ‘Kroongetuige I’ (HR 15 februari 1994, NJ 1994, 322):

GHVJ: Er waren substantiële aanwijzingen dat politieagenten betrokken waren bij een ernstig ambtsmisdrijf. Aannemelijk is geworden dat dat misdrijf slechts tot klaarheid zou kunnen worden gebracht indien aan de slachtoffers bedoelde toezegging [niet-vervolgning voor het drugsdelict] werd gedaan.

Hiermee streefde het OM een redelijk doel na, de bevordering van een onkreukbaar politiekorps op Sint Maarten. Nu er geen aanwijzingen zijn dat de geloofwaardigheid van de verklaringen door deze gang van zaken - negatief - is beïnvloed, is er geen grond het OM niet ontvankelijk te verklaren of om de verklaringen als onrechtmatig verkregen buiten beschouwing te laten. Volgt veroordeling.

HR: Het Hof heeft het verweer, zonder blijk te geven van een onjuiste rechtsopvatting op toereikende en ook zonder nadere motivering niet onbegrijpelijke gronden verworpen. Het oordeel van het Hof kan, verweven als het is met waarderingen van feitelijke aard, in cassatie niet verder worden getoetst. Beroep /.../ verworpen.

Het arrest ‘Kroongetuige II’ (HR 19 maart 1996, NJ 1997, 59):

Casus: In de zaak tegen verdachte wordt gebruik gemaakt van verklaringen van een medeverdachte. Deze heeft tijdens zijn voorlopige hechtenis bij de politie en de R-C belastende verklaringen afgelegd tegen zijn medeverdachte en tegen zichzelf. Hij krijgt van de OvJ de toezegging dat, indien hij tot en met de zitting bij zijn verklaringen zou blijven, de OvJ daarmee rekening zal houden met zijn eis. Ter zitting voert verdachte het verweer dat de OvJ zonder ruggespraak, zonder dat er een richtlijn is, zonder overleg en zonder behoorlijke vastlegging van de voorwaarden, tot zijn toezegging is gekomen. Hierdoor is de bewijsgaring onduidelijk en ontoetsbaar geworden.

Hof: De toezegging is gedaan nadat de verklaringen waren afgelegd. Causaal verband tussen de toezegging en de afgelegde verklaringen ontbreekt dan ook. Het OM is ontvankelijk en het bewijs is niet onrechtmatig verkregen. Het Hof gebruikt voor het bewijs de bij de politie afgelegde verklaringen van vòòr het moment dat de toezegging gedaan werd en veroordeelt.

Hoge Raad: Er bestaat geen eenstemmigheid over de term ‘kroongetuige’. De HR beperkt zich daarom tot toetsing van de onderhavige situatie. Nu de voor het bewijs gebruikte verklaringen zijn afgelegd vòòr het doen van de toezegging, heeft het Hof het beroep op onrechtmatige bewijsgaring zonder blijk te geven van een onjuiste rechtsopvatting op toereikende gronden verworpen.

Het enkele feit van de toezegging kan niet tot niet-ontvankelijkheid van het OM leiden. Immers, een bekende verdachte die opening van zaken geeft en bij die bekentenis blijft, zal van de OvJ en de rechter verwachten dat dit in positieve zin in de beschouwingen betrokken mag en veelal ook zal worden.

Beroep verworpen.

HR 8 november 1999 NJ 2000, 422 (Demei) (toetsing gebruik verklaring kroongetuige)*⁵

HR: De in hoger beroep overgelegde pleitnota houdt /...../ het volgende in:

M.A. Dos S. vlucht ondertussen naar het buitenland en komt pas terug na 10 maanden nadat het OM hem garandeert dat hij niet zal worden opgesloten.

Het Hof heeft die passage kennelijk aldus verstaan - welk oordeel niet onbegrijpelijk is – dat het Openbaar Ministerie aan Dos S. heeft toegezegd dat na zijn terugkeer naar Curaçao geen vrijheidsbenemende dwangmiddelen ten aanzien van hem zouden worden toegepast en niet dat een eventueel door de rechter opgelegde of op te leggen vrijheidsstraf niet zou worden tenuitvoergelegd, zodat in hetgeen is aangevoerd niet is begrepen een beroep op de in het middel bedoelde onrechtmatigheid.

⁴ Het betreft hier het eerste arrest van de HR betreffende de kroongetuige en het betreft een Sint Maartense zaak.

⁵ * Antilliaanse zaak

Gelet op het overwogene en in aanmerking genomen dat voorts niet is aangevoerd dat de gestelde toezegging onder enige voorwaarde voor wat betreft door Dos S. in deze zaak af te leggen verklaringen zou zijn gedaan, was het Hof niet gehouden een gemotiveerde beslissing te geven op het verweer of het gebruik van de verklaringen van Dos S. voor het bewijs nader te motiveren.

GEA-Curaçao d.d. 5 september 2007 (parketnr. 900.266/07) ('Kingscross'-zaak) (toetsing toepassing b.o.-bevoegdheden):

- Betrof:
- toepassing OVC⁶-methode (in voertuig) en
  - het plaatsen van een peilbaken (observatie);
  - met toestemming van het OM;
  - met inachtneming van in Nederland gevestigde procedures;
  - met inachtneming van BOB-Richtlijn 2004 NA (niet gepubliceerd).

Rechter: Nu bij de observatie in deze zaak gebruik was gemaakt van een peilbaken en daarbij met een hulpmiddel vertrouwelijk gesprekken waren afgeluisterd, was er een verdergaande inbreuk op de privacy van verdachte gemaakt.

Slotsom van de rechter: Het opnemen van vertrouwelijke informatie gecombineerd met het gebruik van het peilbaken levert, gelet op het ontbreken van specifieke wetgeving en niet-publicatie van de richtlijn op die punten, een onherstelbaar vormverzuim op.

Dat verzuim is echter niet van dien aard dat daaraan de door de verdediging bepleitte gevolgen – niet-ontvankelijkheid of bewijsuitsluiting – moeten worden verbonden.

De rechter, van oordeel zijnde dat het door normschending veroorzaakte nadeel langs deze weg redelijkerwijs kon worden gecompenseerd, heeft de hoogte van de op te leggen straf, in verhouding tot de ernst van de normschending, verlaagd met 12 maanden (60 maanden i.p.v. 72 maanden gevangenisstraf).

GEA-Aruba 143/08 (parketnr. 2007/6112) (Domino-zaak) oordeelde:

- in tussenvonnis d.d. 23 mei 2008:
dat de inzet van OVC⁷-methoden – ondanks het ontbreken van een wettelijke basis – niet dermate onrechtmatig was dat dit dient te leiden tot het meest verregaande gevolg van niet-ontvankelijkheid van het OM: Er was geen sprake van aantasting van:
  - het beginsel van een behoorlijke procesorde en
  - het recht op een eerlijke behandeling, omdat de toepassing zorgvuldig en op transparante wijze was geschied;
- in eindvonnis d.d. 4 juli 2008:
tot verwijt aan het OM dat men niet, door bekendmaking aan het publiek, toegankelijk en voorzienbaar had gemaakt dat en onder welke omstandigheden OVC als een in de praktijk bestaande bijzondere opsporingsmethode zou kunnen worden ingezet, vooruitlopend op gewenste nieuwe wetgeving.
- dat aangezien gedurende de langdurige inzet van de OVC door het OM geen aandacht aan enige vorm van algemene bekendmaking werd geschonken, niet was voldaan aan de belangrijke eisen die voortvloeien uit het EVRM.
- dat nu aan die minima-eisen niet was voldaan, alle OVC van het bewijs uitgesloten moet worden (nu de verdediging in diens belang is getroffen).

Enkele interessante overwegingen nog uit het 'Kings-cross'-vonnis:

Uitgangspunt is thans dat de huidige situatie hier vergelijkbaar is met die van voor de invoering van de Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden (hierna te noemen: Wet BOB) in Nederland. Toetsing van de gebezigde opsporingsmethoden zal derhalve thans nog moeten plaatsvinden aan de hand van de jurisprudentie van de Hoge Raad van voor de invoering van de Wet BOB in Nederland. Uit die jurisprudentie komt naar voren dat niet-wettelijk

⁶ OVC staat voor: opname vertrouwelijke communicatie

⁷ OVC staat voor: opname vertrouwelijke communicatie

geregelde opsporingsmethoden mogen worden toegepast mits niet stelselmatig. De inzet van deze methoden mag geen min of meer volledig beeld geven van bepaalde aspecten van het privé-leven van een verdachte. Het gebruik van technische hulpmiddelen kan tot gevolg hebben dat eerder sprake is van stelselmatigheid. In dat geval wordt er een inbreuk gemaakt op het in artikel 8 EVRM gegarandeerde recht op privacy. Een dergelijke inbreuk door overheidsorganen is slechts toegestaan indien een wettelijke regeling daarin voorziet.

/...../

De jurisprudentie van het EHRM laat zien dat hoe groter de inbreuk op het recht op privacy van de burger, hoe gedetailleerder de wetgeving zal moeten zijn. In de Nederlandse Antillen en Aruba geldt zelfs een strengere eis, omdat artikel 9 van het Wetboek van Strafvordering eist dat de strafvordering slechts plaatsvindt in de gevallen en op de wijze bij landsverordening voorzien.

/...../

Het formeelwettelijke kader wordt wat betreft de opsporing van strafbare feiten door de politie, onder leiding van de officier van justitie, gevormd door artikel 2 van de Politieregeling 1999 (PB 1999 no. 79) resp. Landsverordening Politie (AB 1988 no. 18) en de artikelen 184 en 185 in samenhang met artikel 183 van het Wetboek van Strafvordering voor alle opsporingsambtenaren⁸. De officier van justitie heeft een sleutelrol bij de toepassing van dwangmiddelen ten behoeve van de opsporing.

2.8 Enige voor de opsporing relevante verdragsbepalingen

Artikel 5 EVRM

1. Een ieder heeft recht op vrijheid en veiligheid van zijn persoon. Niemand mag zijn vrijheid worden ontnomen, behalve in de navolgende gevallen en overeenkomstig een wettelijk voorgeschreven procedure:
  - a. indien hij op rechtmatige wijze is gedetineerd na veroordeling door een daartoe bevoegde rechter;
  - b. indien hij op rechtmatige wijze is gearresteerd of gedetineerd, wegens het niet naleven van een overeenkomstig de wet door een gerecht gegeven bevel of teneinde de nakoming van een door de wet voorgeschreven verplichting te verzekeren;
  - c. indien hij op rechtmatige wijze is gearresteerd of gedetineerd teneinde voor de bevoegde rechterlijke instantie te worden geleid, wanneer er een redelijke verdenking bestaat, dat hij een strafbaar feit heeft begaan of indien het redelijkerwijs noodzakelijk is hem te beletten een strafbaar feit te begaan of te ontvluchten nadat hij dit heeft begaan;
  - d. in het geval van rechtmatige detentie van een minderjarige met het doel toe te zien op zijn opvoeding of in het geval van zijn rechtmatige detentie, teneinde hem voor de bevoegde instantie te geleiden;
  - e. in het geval van rechtmatige detentie van personen ter voorkoming van de verspreiding van besmettelijke ziekten, van geesteszieken, van verslaafden aan alcohol of verdovende middelen of van landlopers;
  - f. in het geval van rechtmatige arrestatie of detentie van een persoon teneinde hem te beletten op onrechtmatige wijze het land binnen te komen, of van een persoon waartegen een uitwijzings- of uitleveringsprocedure hangende is.
2. Een ieder die gearresteerd is moet onverwijld en in een taal die hij verstaat op de hoogte worden gebracht van de redenen van zijn arrestatie en van alle beschuldigingen die tegen hem zijn ingebracht.
3. Een ieder die is gearresteerd of gedetineerd, overeenkomstig lid 1 (c) van dit artikel, moet onverwijld voor een rechter worden geleid of voor een andere magistraat die door de wet bevoegd verklaard is rechterlijke macht uit te oefenen en heeft het recht binnen een redelijke termijn berecht te worden of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld. De invrijheidstelling kan afhankelijk worden gesteld van een waarborg voor de verschijning van de betrokkene ter terechtzitting.

⁸ In deze artikelen worden de algemene en de bijzondere opsporingsambtenaren aangewezen en met de opsporingstaak belast. De Hoge Raad heeft aangegeven dat deze taakomschrijving en opsomming tevens bevoegdheden impliceert. Evenzo de ECRM (30-5-1974, X v. België).

4. Een ieder, wie door arrestatie of detentie zijn vrijheid is ontnomen, heeft het recht voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de detentie onrechtmatig is.
5. Een ieder die het slachtoffer is geweest van een arrestatie of een detentie in strijd met de bepalingen van dit artikel, heeft recht op schadeloosstelling.

Artikel 6 EVRM

1. Bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen of bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde vervolging heeft een ieder recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat bij de wet is ingesteld. De uitspraak moet in het openbaar worden gewezen maar de toegang tot de rechtszaak kan aan de pers en het publiek worden ontzegd, gedurende de gehele terechtzitting of een deel daarvan, in het belang van de goede zeden, van de openbare orde of nationale veiligheid in een democratische samenleving, wanneer de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privé leven van procespartijen dit eisen of, in die mate als door de rechter onder bijzondere omstandigheden strikt noodzakelijk wordt geoordeeld, wanneer de openbaarheid de belangen van een behoorlijke rechtspleging zou schaden.
2. Een ieder tegen wie een vervolging is ingesteld, wordt voor onschuldig gehouden totdat zijn schuld in rechte is komen vast te staan⁹.
3. Een ieder tegen wie een vervolging is ingesteld, heeft in het bijzonder de volgende rechten:
  - a. onverwijld, in een taal die hij verstaat en in bijzonderheden, op de hoogte te worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging;
  - b. te beschikken over de tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging;
  - c. zich zelf te verdedigen of daarbij de bijstand te hebben van een raadsman naar eigen keuze of, indien hij niet over voldoende middelen beschikt om een raadsman te bekostigen, kosteloos door een toegevoegd advocaat te kunnen worden bijgestaan, indien de belangen van een behoorlijke rechtspleging dit eisen;
  - d. de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge;
  - e. zich kosteloos te doen bijstaan door een tolk, indien hij de taal die ter terechtzitting wordt gebezigd niet verstaat of niet spreekt.

Artikel 7 EVRM

1. Niemand mag worden veroordeeld wegens een handelen of nalaten, dat geen strafbaar feit naar nationaal of internationaal recht uitmaakte ten tijde dat het handelen of nalaten geschiedde. Evenmin mag een zwaardere straf worden opgelegd dan die, die ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was.
2. Dit artikel staat niet in de weg aan de berechting en bestraffing van iemand, die schuldig is aan een handelen of nalaten, dat ten tijde van het handelen of nalaten, een misdrijf was overeenkomstig de algemene rechtsbeginselen die door de beschaafde volken worden erkend.

Artikel 8 EVRM

1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

---

⁹ Aantekening RvdR:

Het algemene rechtsbeginsel van de 'praesumptio innocentiae' [zoals verankerd in art. 6 lid 2 EVRM] brengt volgens de Hoge Raad niet mee dat schuldvermoedens geen rol mogen spelen [zoals bij toepassing van art. 47 Sv], zij houdt slechts in dat degene tegen wie een strafvervolging aanhangig is, niet gehouden is om zijn onschuld te 'bewijzen'. Het gaat hier dus om de bewijslast.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

Art. 14 Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (BUPO-verdrag)

1. Allen zijn gelijk voor de rechter en de rechterlijke instanties. Bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging, of het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen in een rechtsgeding, heeft een ieder recht op een eerlijke en openbare behandeling door een bevoegde, onafhankelijke en onpartijdige bij de wet ingestelde rechterlijke instantie. De terechtzitting kan geheel of ten dele met gesloten deuren plaatsvinden, hetzij in het belang van de goede zeden, de openbare orde of de nationale veiligheid in een democratische samenleving, hetzij wanneer het belang van het privé leven van de partijen bij het proces dit vereist, hetzij voorzover de rechter dit strikt noodzakelijk acht op grond van de overweging, dat een openbare behandeling het belang van de rechtspraak zou schaden; evenwel zal elk vonnis dat wordt gewezen in een strafrechtelijk of burgerrechtelijk geding openbaar zijn, tenzij het belang van jeugdige personen zich daartegen verzet of het proces echtelijke twisten of de voogdij over kinderen betreft.
2. Een ieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd wordt voor onschuldig gehouden, totdat zijn schuld volgens de wet is bewezen.
3. Bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging heeft een ieder, in volle gelijkheid, recht op de volgende minimumgaranties:
  - a. onverwijd en in bijzonderheden, in een taal die hij verstaat, op de hoogte te worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging;
  - b. te beschikken over voldoende tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging en zich te verstaan met een door hemzelf gekozen raadsman;
  - c. zonder onredelijke vertraging te worden berecht;
  - d. in zijn tegenwoordigheid te worden berecht, zichzelf te verdedigen of de bijstand te hebben van een raadsman naar eigen keuze; ingeval hij geen rechtsbijstand heeft, van het recht daarop in kennis te worden gesteld; rechtsbijstand toegewezen te krijgen, indien het belang van de rechtspraak dit eist, en zonder dat daarvoor betaling van hem kan worden verlangd, indien hij niet over voldoende middelen beschikt;
  - e. de getuigen charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge;
  - f. zich kosteloos te doen bijstaan door een tolk, indien hij de taal die ter zitting wordt gebezigd niet verstaat of niet spreekt;
  - g. niet te worden gedwongen tegen zichzelf te getuigen of een bekentenis af te leggen.
4. Wanneer het jeugdige personen betreft, dient rekening te worden gehouden met hun leeftijd en de wenselijkheid hun reclassering te bevorderen.
5. Een ieder die wegens een strafbaar feit is veroordeeld heeft het recht de schuldigverklaring en veroordeling opnieuw te doen beoordelen door een hoger rechtscollege overeenkomstig de wet.
6. Indien iemand wegens een strafbaar feit onherroepelijk is veroordeeld en het vonnis vervolgens is vernietigd, of indien hem daarna gratie is verleend, op grond van de overweging dat een nieuw of een pas aan het licht gekomen feit onomstotelijk aantoonde dat van een gerechtelijke dwaling sprake is, wordt degene die, als gevolg van die veroordeling, straf heeft ondergaan, overeenkomstig de wet schadeloos gesteld, tenzij wordt aangetoond dat het niet tijdig bekend worden van het onbekende feit geheel of gedeeltelijk aan hemzelf te wijten was.
7. Niemand mag voor een tweede keer worden berecht of gestraft voor een strafbaar feit waarvoor hij reeds overeenkomstig de wet en het procesrecht van elk land bij onherroepelijke uitspraak is veroordeeld of waarvan hij is vrijgesproken.

Artikel 15 BUPO-Verdrag

1. Niemand kan worden veroordeeld wegens een handelen of nalaten, dat geen strafbaar feit naar nationaal of internationaal recht uitmaakte ten tijde dat het handelen of nalaten geschiedde. Evenmin mag een zwaardere straf worden opgelegd dan die welke ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was. In dien, na het begaan van het strafbare feit de wet mocht voorzien in de oplegging van een lichtere straf, dient de overtreder daarvan te profiteren.
2. Geen enkele bepaling van dit artikel staat in de weg aan het vonnis en de straf van iemand die schuldig is aan een handelen of nalaten, hetwelk ten tijde dat het handelen of nalaten geschiedde, van strafrechtelijke aard was overeenkomstig de algemene rechtsbeginselen die door de volkerengemeenschap worden erkend.

2.9 Enige relevante ongeschreven rechtsbeginselen

Het strafprocesrecht – en derhalve de strafvorderlijke opsporing – wordt niet alleen beheerst door de wet maar ook deels door een aantal (ongeschreven) beginselen. De reeds in verdrags- en wettelijke bepalingen en in de jurisprudentie uitgewerkte beginselen zijn in dit hoofdstuk reeds aan de orde gekomen. Relevant voor het onderwerp van dit hoofdstuk zijn dan nog de algemene ongeschreven rechtsbeginselen van behoorlijke strafrechtspleging of van een goede procesorde.

Aan een aantal van deze beginselen kan de ongeschreven normering worden ontleend van de aan het Openbaar Ministerie toekomende vervolgingsmonopolie en vervolgingsbeslissing (o.g.v. het opportuniteitsbeginsel), waarop uiteraard de processen bij de opsporingseenheden moeten zijn aangesloten.

De vervolgingsmonopolie houdt in dat geen strafvervolgning door een andere autoriteit of door de burger kan worden begonnen. Op grond van het opportuniteitsbeginsel beslist in voorkomende gevallen het Openbaar Ministerie of strafvervolgning al of niet zal plaatsvinden. Het dient daartoe een afweging te maken tussen de belangen die gediend worden met vervolging en de belangen die daardoor worden geschaad.

Uitgaande van deze vervolgingsmonopolie en het opportuniteitsbeginsel wordt in het strafprocesrecht aan het Openbaar Ministerie een rol toegeschreven die trekken vertoont van die van een bestuursorgaan. De rechter toetst dan ook het door het Openbaar Ministerie gevoerde vervolgingsbeleid (marginaal) aan de aan het bestuursrecht ontleende algemene beginselen. In dit verband kunnen op het stuk van het vervolgingsbeleid de volgende beginselen van een behoorlijke procesorde worden onderscheiden:

- a. het vertrouwensbeginsel (gebondenheid aan bij de verdachte gewekte verwachtingen);
- b. het gelijkheidsbeginsel (gelijke behandeling van gelijke gevallen);
- c. het beginsel van zuiverheid van oogmerk (verbod van misbruik van bevoegdheid);
- d. het beginsel van de redelijke en billijke afweging van belangen (verbod van willekeur).

Een ander ongeschreven rechtsbeginsel is het “nemo debet bis vexari”-beginsel, dat de rechtsnorm inhoudt dat niemand tweemaal vervolgd mag worden voor hetzelfde feit.

Ongeschreven is ook het ‘Nemo tenetur’-beginsel, op grond waarvan de burger niet kan worden gedwongen om aan zijn eigen vervolging of veroordeling mee te werken. Niemand is gehouden om bewijs tegen zichzelf te leveren, tenzij de wet dat uitdrukkelijk voorschrijft.

In de lijn van het vervolgingsbeleid dienen opsporingsambtenaren zich aan genoemde beginselen te houden.

Organisatie en sturing

3.1 Organisatie en sturing volgens de wettelijke bepalingen

3.1.1 *Organisatie*

De organisatie van de recherche op Curaçao kan als volgt worden beschreven.

De Rijkswet Politie bepaalt in artikel 4 dat Curaçao en Sint Maarten elk een politiekorps hebben. Er is een politiekorps voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba gezamenlijk.

De Rijkswet Politie bepaalt voorts in artikel 7 dat elk van de drie landen zorgdraagt voor een kwalitatief volwaardig en professioneel politiekorps. In ieder geval wordt voorzien in de volgende taakgebieden:

- a. Recherche ten behoeve van de opsporing van misdrijven met voorzieningen op het gebied van tactisch, technisch, financieel en digitaal onderzoek, informatie en analyse;
- b. Observatie;
- c. Aanhouding van vuurwapengevaarlijke verdachten;
- d. Voorziening voor het optreden ter handhaving van de openbare orde en hulpverlening.

Artikel 7, tweede lid, van de Rijkswet Politie schrijft voor dat elk land bij of krachtens landsverordening of wet regels stelt over de inrichting en organisatie van het politiekorps met het oog op een zo effectief en efficiënt mogelijk uitvoering van de politietaak.

Artikel 8 van de Rijkswet Politie luidt als volgt:

Artikel 8

1. Gegeven de taakgebieden in artikel 7, tweede lid, zorgt het politiekorps voor het verrichten van onderzoeken:
  - a. naar grensoverschrijdende criminaliteit bedoeld in artikel 33, tweede lid, van de Rijkswet openbare ministeries van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba;
  - b. naar misdrijven, die gezien de ernst of frequentie dan wel het georganiseerd verband waarin ze worden gepleegd een ernstige inbreuk op de rechtsorde maken;
  - c. ter uitvoering van interregionale en internationale verzoeken tot rechtshulp met betrekking tot strafbare feiten bedoeld onder a en b.
2. De onderzoeken omvatten mede het verzamelen, registreren, bewerken, beheren, analyseren en verstrekken van operationele informatie en bestuursinformatie ten behoeve van de korpsen.
3. De onderzoeken worden verricht door een onderdeel van het korps, waarin ambtenaren van politie van het korps en ambtenaren van politie die beschikbaar worden gesteld door middel van de gemeenschappelijke voorziening politie op leidinggevend en uitvoerend niveau in een evenredige samenstelling op basis van gelijkwaardigheid nauw met elkaar samenwerken.
4. De onderzoeken worden door de korpschef, de procureur-generaal en de directeur van de gemeenschappelijke voorziening politie voor wat betreft inzet van personeel, middelen en materieel en de kwaliteit daarvan, periodiek geëvalueerd op voortgang en resultaat.

Voorst bepaalt artikel 9 van de rijkswet politie dat de procureur-generaal beschikt in elk land over een recherche die hij kan belasten met onderzoeken naar feiten of gedragingen die de integriteit van de overheid van de landen kunnen aantasten en zijn begaan door natuurlijke personen of rechtspersonen belast met een publieke taak of betrokken bij de uitvoering daarvan. Dit is de wettelijke grondslag voor de landsrecherche.

Artikel 11 van de rijkswet politie bepaalt dat de militair van de Koninklijke Marachaussee die optreedt in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening en de militair van enig ander onderdeel van de krijgsmacht die op

grond van deze rijkswet bijstand verleent aan de politie beschikken over de wettelijke opsporingsbevoegdheden.

Artikel 35 van de rijkswet Openbaar Ministerie bepaalt dat de procureur-generaal een beroep kan doen op de rijksrecherche om onderzoek te doen naar integriteitsschending waar natuurlijke personen of rechtspersonen belast met een publieke taak betrokken zijn.

Artikel 35 van de rijkswet Openbaar Ministerie luidt als volgt:

Artikel 35

1. Op verzoek van de procureur-generaal kunnen ambtenaren van de rijksrecherche ondersteuning verlenen ten behoeve van onderzoek naar integriteitsschendingen en de opsporing van ambtsdelicten.
2. De procureur-generaal doet een verzoek als bedoeld in het eerste lid eerst na overleg met Onze Minister.
3. De ambtenaren van de rijksrecherche beschikken bij de uitoefening van hun taken ten behoeve van de procureur-generaal over de bevoegdheden van de ambtenaren van politie van het desbetreffende land. De ambtenaren van de rijksrecherche die de gevraagde bijstand verlenen functioneren onder het gezag van de procureur-generaal.
4. De procureur-generaal is bevoegd in het belang van een goede rechtsbedeling te vorderen dat door hem aangewezen ambtenaren van politie worden belast met onderzoek naar integriteitsschendingen en ambtsdelicten. De korpsen zijn verplicht aan dergelijk onderzoek medewerking te verlenen en de aangewezen ambtenaren de nodige inlichtingen te verschaffen.
5. Onder onderzoek naar integriteitsschendingen wordt verstaan opsporingsonderzoek naar strafbare feiten die de integriteit van de overheid kunnen aantasten en zijn begaan door natuurlijke personen of rechtspersonen belast met een publieke taak, of betrokken bij de uitvoering daarvan.

Voorts bepaalt artikel 48 van de Rijkswet Politie het volgende:

Artikel 48

1. De korpschef stelt jaarlijks in overeenstemming met de procureur-generaal en met inachtneming van de aanwijzingen van de korpsbeheerder een ontwerpjaarplan voor het politiekorps op met een daarbij behorende ontwerpbegroting.
2. Aanwijzingen als bedoeld in het eerste lid aan de korpschef van het politiekorps van Bonaire, Sint Eustatius en Saba die verband houden met de strafrechtelijke rechtshandhaving van de rechtsorde of de vervulling van taken ten dienste van de justitie worden gegeven in overeenstemming met Onze Minister van Justitie van Nederland.
3. De korpschefs van Curaçao en van Sint Maarten zenden het ontwerpjaarplan en de ontwerpbegroting ter vaststelling toe aan Onze Minister van Justitie van Curaçao respectievelijk Onze Minister van Justitie van Sint Maarten. Indien de in het eerste lid vereiste overeenstemming niet kan worden bereikt, legt de korpschef de verschillen in zienswijze schriftelijk vast. Onze Minister van Justitie van Curaçao respectievelijk Onze Minister van Justitie van Sint Maarten beslist daarop gehoord de procureur-generaal.
4. De korpschef van Bonaire, Sint Eustatius en Saba zendt de ontwerpbegroting ter vaststelling toe aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het ontwerpjaarplan aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Onze Minister van Justitie van Nederland. De tweede volzin van het derde lid is van overeenkomstige toepassing.
5. De korpsbeheerder overlegt regelmatig met de procureur-generaal en de korpschef over het beheer van de politie

In artikel 49 van de rijkswet is bepaald dat onze minister de minimale sterkte van zijn land vast overeenkomstig de bij algemene maatregelen van rijksbestuur in de zin van artikel 38, tweede lid, van het statuut vastgestelde methode.

Het Recherche Samenwerkingsteam vindt haar grondslag in een protocol uit het jaar 2011. Voornoemd protocol is thans overgenomen in de rijkswet politie en heeft thans kracht van wet. Het RST heeft derhalve een wettelijke grondslag en vindt haar grondslag niet meer in een vormvrije onderlinge regeling.

3.1.2 Sturing

De navolgende artikelen van de Rijkswet Politie hebben betrekking op de sturing van het opsporingsproces.

Artikel 6

Aan het hoofd van het politiekorps staat een korpschef, belast met de dagelijkse leiding van het korps.

Artikel 8, vierde lid:

De onderzoeken worden door de korpschef, de procureur-generaal en de directeur van de gemeenschappelijke voorziening politie voor wat betreft inzet van personeel, middelen en materieel en de kwaliteit daarvan, periodiek geëvalueerd op voortgang en resultaat

Artikel 16

1. Indien de politie optreedt ter strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, dan wel taken verricht ten dienste van justitie, staat zij onder het gezag van de procureur-generaal.
2. De procureur-generaal kan ambtenaren van politie algemene en bijzondere aanwijzingen geven voor de vervulling van de in het eerste lid bedoelde taken.

Artikel 19

Onze Minister van Justitie van Curaçao respectievelijk Onze Minister van Justitie van Sint Maarten overlegt respectievelijk de gezaghebbers van Bonaire, van Sint Eustatius en Saba gezamenlijk overleggen ten minste een keer per twee maanden met de korpschef, de hoofdofficier van justitie en de procureur-generaal over de taakuitvoering door de politie.

Artikel 22

De ambtenaar van politie die door de gemeenschappelijke voorziening politie wordt beschikbaar gesteld aan een politiekorps voert zijn werkzaamheden in dat korps uit onder leiding van de korpschef.

Artikel 36

1. De korpschefs van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba voeren regelmatig overleg.
2. Ten minste vier keer per jaar neemt de directeur van de gemeenschappelijke voorziening politie op uitnodiging van de korpschefs deel aan dit overleg.

3.1.3 Ondersteuning

Het wettelijk kader van de ondersteuning is te vinden in artikel 7 lid 2 (tweede helft) en artikel 8 lid 2 van de Rijkswet Politie. De genoemde artikelen luiden als volgt:

Artikel 7, lid 2:

Elk van de landen stelt bij of krachtens landsverordening of bij of krachtens wet regels over de inrichting en organisatie van het politiekorps met het oog op een zo effectief en efficiënt mogelijke uitvoering van de politietaken. In ieder geval wordt voorzien in de volgende taakgebieden:

- a. recherche ten behoeve van de opsporing van misdrijven met voorzieningen op het gebied van tactisch, technisch, financieel en digitaal onderzoek, informatie en analyse;
- b. observatie;

- c. aanhouding van vuurwapengevaarlijke verdachten;
- d. voorziening voor het optreden ter handhaving van de openbare orde en hulpverlening.

Artikel 8, lid 2:

De onderzoeken omvatten mede het verzamelen, registreren, bewerken, beheren, analyseren en verstrekken van operationele informatie en bestuursinformatie ten behoeve van de korpsen.

3.1.3.1 Informatievoorziening

Artikel 8, tweede lid van de Rijkswet Politie luidt als volgt:

- 2. De onderzoeken omvatten mede het verzamelen, registreren, bewerken, beheren, analyseren en verstrekken van operationele informatie en bestuursinformatie ten behoeve van de korpsen.

De onderlinge regeling tussen Curaçao, Sint Maarten en Nederland betreffende de verwerking van politiegegevens stelt een aantal verplichtingen vast waaraan de landen moeten voldoen.

Uitgangspunt is dat politiegegevens slechts worden verwerkt voor zover dit noodzakelijk is voor de bij of krachtens landsverordening of bij of krachtens de wet geformuleerde doeleinden.

Ingevolge artikel 3 van de eerdergenoemde onderlinge regeling worden politiegegevens slechts verwerkt voor zover zij rechtmatig zijn verkregen en, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt, toereikend, terzake dienend en niet bovenmatig zijn.

Voorts bepaalt artikel 5 van deze onderlinge regeling dat de verantwoordelijke de nodige maatregelen treft opdat politiegegevens juist en nauwkeurig zijn. De verantwoordelijke treft de nodige maatregelen opdat politiegegevens worden verwijderd of vernietigd zodra zij niet langer noodzakelijk zijn voor het doel waarvoor ze zijn verwerkt of dit door enige wettelijke bepalingen wordt vereist.

Voor wat betreft de beveiliging van gegevens schrijft artikel 6 van de onderlinge regeling voor dat de verantwoordelijke zorg draagt voor passende technische en organisatorische maatregelen om politiegegevens te beveiligen tegen enige vorm van onbedoelde of onrechtmatige verwerking, in het bijzonder vernietiging, wijziging, ongeoorloofde mededeling of toegang, met name indien de verwerking van gegevens via een netwerk of beschikbaarstelling via directe geautomatiseerde toegang omvat.

De verantwoordelijke maakt uitsluitend gebruik van een bewerker indien de bewerker kan garanderen de vereiste technische en organisatorische maatregelen te zullen treffen.

De onderlinge regeling schrijft tevens voor dat de verantwoordelijke een systeem onderhoudt waardoor alleen bevoegden door autorisatie toegang kunnen hebben tot het systeem.

De verantwoordelijke deelt volgens artikel 9 van de onderlinge regeling de betrokkene op schriftelijk verzoek mede of politiegegevens zijn vastgelegd. De verantwoordelijke waarborgt dat de betrokkene het recht kan uitoefenen tot verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming van gegevens indien deze feitelijk onjuist zijn.

Iedere verstrekking van gegevens wordt conform artikel 16 van de onderlinge regeling schriftelijk vastgelegd.

Artikel 17 van de onderlinge regeling bepaalt dat wanneer een verzoek door de betrokkene is gedaan, stelt de ontvanger de verstrekker daarvan in kennis. Ingeval een verzoek van een betrokkene leidt tot verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming van politiegegevens stelt de ontvanger de verstrekker daarvan op de hoogte.

3.1.3.2 Beheer

Artikel 47

- 1. Onze Minister van Justitie van Curaçao oefent wat het beheer betreft, het bevoegde gezag uit over het politiekorps van Curaçao en kan terzake de nodige aanwijzingen geven aan de korpschef van dit politiekorps.

Artikel 48

1. De korpschef stelt jaarlijks in overeenstemming met de procureur-generaal en met inachtneming van de aanwijzingen van de korpsbeheerder een ontwerpjaarplan voor het politiekorps op met een daarbij behorende ontwerpbegroting.
2. Aanwijzingen als bedoeld in het eerste lid aan de korpschef van het politiekorps van Bonaire, Sint Eustatius en Saba die verband houden met de strafrechtelijke rechtshandhaving van de rechtsorde of de vervulling van taken ten dienste van de justitie worden gegeven in overeenstemming met Onze Minister van Justitie van Nederland.
3. De korpschefs van Curaçao en van Sint Maarten zenden het ontwerpjaarplan en de ontwerpbegroting ter vaststelling toe aan Onze Minister van Justitie van Curaçao respectievelijk Onze Minister van Justitie van Sint Maarten. Indien de in het eerste lid vereiste overeenstemming niet kan worden bereikt, legt de korpschef de verschillen in zienswijze schriftelijk vast. Onze Minister van Justitie van Curaçao respectievelijk Onze Minister van Justitie van Sint Maarten beslist daarop gehoord de procureur-generaal.
4. De korpschef van Bonaire, Sint Eustatius en Saba zendt de ontwerpbegroting ter vaststelling toe aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het ontwerpjaarplan aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Onze Minister van Justitie van Nederland. De tweede volzin van het derde lid is van overeenkomstige toepassing.
5. De korpsbeheerder overlegt regelmatig met de procureur-generaal en de korpschef over het beheer van de politie.

Artikel 49

Onze Minister stelt de minimale sterkte van de politie van zijn land vast overeenkomstig de bij algemene maatregel van rijksbestuur in de zin van artikel 38, tweede lid, van het Statuut vastgestelde methode.

Artikel 50

1. De korpsbeheerder draagt zorg voor de kwaliteit van de taakuitoefening, de resultaten en het beheer van het politiekorps.
2. De korpsbeheerder draagt zorg voor regelmatige evaluatie van de kwaliteit. Hij maakt daarbij in ieder geval gebruik van systematische zelfevaluaties en onafhankelijke visitaties.
3. De landen treffen onderling een regeling houdende regels voor de kwaliteitszorg en de evaluatie daarvan.

Artikel 51

1. Bij of krachtens landsverordening kunnen nadere regels worden gesteld over het financieel beheer, de financiële verantwoording en verslaglegging van het politiekorps van Curaçao respectievelijk het politiekorps van Sint Maarten.
2. Bij of krachtens wet kunnen nadere regels worden gesteld over het financieel beheer, de financiële verantwoording en verslaglegging van het politiekorps van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

3.1.3.3 Resultaten

Artikel 19 van de Rijkswet politie bepaalt dat de Minister van Justitie een keer per twee maanden overlegt met de korpschef, de hoofdofficier van justitie en de procureur-generaal over de taakuitvoering door de politie. In artikel 48, vijfde lid, van voornoemde rijkswet is bepaald dat de korpsbeheerder regelmatig overleg pleegt met de procureur-generaal en de korpschef over het beheer van de politie.

Een meer selectieve benadering van de opsporing

4.1 Opsporingsonderzoek

Opsporing is onderzoek in verband met strafbare feiten onder gezag van de officier van justitie met als doel het nemen van strafvorderlijke beslissingen. Opsporing door functionarissen kan formeel worden aangevangen nadat de functionaris de verdenking heeft bekomen dat een strafbaar feit is gepleegd doordat een burger bij de politie daarvan aangifte heeft gedaan, door ontdekking op heterdaad, door verkregen informatie en door eigen waarneming. Vooral bij delicten waarbij er sprake is van een slachtoffer is de gebruikelijke gang van zaken dat opsporing begint nadat aangifte is gedaan van het delict. In andere gevallen zal de politie er nogal eens zelf op uittrekken om strafbare feiten te constateren of om informatie over nog te plegen delicten te verzamelen. Men spreekt dan van proactief optreden in tegenstelling tot reactief optreden. Bij dit laatste optreden heeft de politie op informatie gereageerd over een (vermoedelijk) gepleegd strafbaar feit nadat zij zich aanvankelijk afwachtend heeft opgesteld. Zij is dan veelal pas in actie gekomen, nadat er een aangifte was gedaan of op andere wijze een redelijk vermoeden van een gepleegd strafbaar feit tot stand was gekomen. Bij het proactief (informatiegericht) optreden verzamelt de politie zelfstandig informatie.

Bij het proactief optreden maakt de politie soms ook gebruik van de controlebevoegdheden. Die bevoegdheden kunnen worden toegepast zonder dat er een verdenking bestaat. Bij het hanteren van controlebevoegdheid kan de controleur op gedragingen stuiten die strafbare feiten opleveren of daarover een verdenking doen ontstaan. De controle kan derhalve leiden tot de ontdekking of verdenking van een feit, waarna opsporingsbevoegdheden kunnen worden toegepast. Dat feit kan ook buiten het bereik liggen van de voor de controle toepasselijke regeling, maar ook dan zullen opsporingsbevoegdheden kunnen worden toegepast. Dit volgt uit een uitspraak van de Hoge Raad in het zogenoemde 'Geweer'-arrest¹⁰.

Opsporing is – zoals reeds gesteld – onderzoek in verband met strafbare feiten onder gezag van de officier van justitie met als doel het nemen van strafvorderlijke beslissingen. De klassieke opsporing betreft het onderzoek dat geschiedt ter opheldering van een vermoedelijk gepleegd strafbaar feit en ter voorbereiding van een terzake daarvan eventueel op te leggen strafrechtelijke sanctie. Vroegsporing is veelal ook het onderzoek naar aanleiding van een redelijk vermoeden dat terroristische misdrijven of anderszins georganiseerd verband bepaalde zware misdrijven worden beraamd of gepleegd die gezien hun aard of de samenhang met andere misdrijven die in dat georganiseerd verband worden beraamd of gepleegd een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren.

Het door opsporingsambtenaren ingestelde onderzoek heeft ten doel gegevens te verzamelen die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de vraag of er een strafbaar feit is gepleegd. Als er sprake is van een strafbaar feit dan wordt nagegaan wie de verdachten zijn.

De officier van Justitie houdt toezicht op de opsporing en kan daartoe aan de personen die met opsporing belast zijn de nodige bevelen geven.

De resultaten van het opsporingsonderzoek worden neergelegd in een proces-verbaal. Indien dwangmiddelen zijn toegepast behelst het proces-verbaal ook de vermeldingen en de formulieren die daarvoor vereist zijn. Een proces-verbaal moet persoonlijk door een opsporingsambtenaar worden opgemaakt op ambtseed of ambtsbelofte, het moet zijn ondertekend en gedagtekend, het moet ten spoedigste nadat het gepleegde feit is aangegeven of geconstateerd zijn opgemaakt en moet zoveel mogelijk de redenen van wetenschap bevatten.

De opsporingsambtenaren die geen hulpofficier van justitie zijn, doen hun proces-verbaal onverwijld toekomen aan de betrokken hulpofficier van justitie.

¹⁰ HR 2 december 1935, NJ 1936,250.

4.2 Opsporingsmethode

Het wetboek van strafvordering bevat geen uitputtende beschrijving van opsporingsmethoden. Voorzover inbreuk wordt gemaakt op grondrechten moet dit op basis van artikel 9 van het wetboek van strafvordering gebaseerd zijn op een landverordening. Het wetboek van strafvordering, de opiumlandsverordening en de vuurwapenverordening voorzien hierin. De opsporing kan snel resulteren in inbreuk op grondrechten. Zo wordt door de toepassing van dwangmiddelen als aanhouding en inverzekeringstelling de betrokkene van zijn fysieke vrijheid beroofd.

Het gebruik van middelen zoals informanten, infiltratie en observatie moet zijn gebaseerd op een wet in formele zin derhalve op een landsverordening. Hierbij dient echter rekening te worden gehouden met het feit dat de Hoge Raad heeft uitgemaakt dat beperkte inbreuken op de persoonlijke levenssfeer geen specifieke wettelijke grondslag behoeven, maar dat daartoe een algemene taakstelling als artikel 5 van de Rijkswet Politie voldoende is. Het structureel observeren van een burger vormt een meer dan beperkte inbreuk op diens persoonlijke levenssfeer. Daarvoor is er een specifieke formeelwettelijke grondslag vereist.

A. Verhoor van de verdachte

Een belangrijke opsporingsmethode is het verhoor van de verdachte. Oorspronkelijk veronderstelde het begrip verhoor een situatie waarin verhoorder en verdachte in elkaars nabijheid vertoefden. Tegenwoordig kan dit ook op afstand geschieden via de zogenaamde videoconferentie.

Een verdachte is niet verplicht om te spreken. De wet biedt hem die mogelijkheid. Dit blijkt ook uit art. 14 lid 3 sub g IVBP waarin is bepaald dat de verdachte niet mag worden gedwongen om te spreken.

In de zaak Saunders was het EHRM van oordeel dat artikel 6 EVRM niet toelaat dat het bewijs in een strafzaak wordt geleverd met materiaal dat door toedoen van de verdachte is verkregen door op hem dwang uit te oefenen (het 'Nemo tenetur'-beginsel). Dit beginsel of het zwijgrecht verhindert niet het bestaan van een wettelijke verplichting bepaald materiaal ter inzage te verstrekken. Het zwijgrecht wordt verstrekt door de cautieplicht, namelijk voor het verhoor wordt de verdachte medegedeeld dat hij niet verplicht is om vragen te beantwoorden.

Het zwijgrecht wordt versterkt door de cautieplicht. Vóór het verhoor wordt de verdachte medegedeeld dat hij niet verplicht is tot antwoorden. De cautieplicht geldt alleen ten aanzien van verdachten. De cautieplicht geldt ten aanzien van verhoren.

Daarvan is in elk geval sprake indien in een persoonlijk contact tussen de opsporingsambtenaar en de verdachte door de opsporingsambtenaar vragen worden gesteld over de betrokkenheid van de verdachte bij een strafbaar feit. Ook ten aanzien van telefonisch verhoor geldt de cautieplicht, maar niet ten aanzien van een schriftelijk verhoor.

Het gebruik van technische middelen is toegestaan mits niet omstreden zoals narco-analyse en leugendetector. Massale opsporingstactiek kan worden toegepast en dat hoeft geen strijd met het zwijgrecht op te leveren.

B. Technisch opsporingsonderzoek

Een belangrijk hulpmiddel bij opsporing is het technisch opsporingsonderzoek. Men kan daarbij denken aan onderzoek van sporen die de dader heeft achtergelaten, zoals bloedsporen, vingerafdrukken en verfsporen. Hieronder wordt een aantal van deze technische opsporingsonderzoeken toegelicht die tijdens de opsporingsfase kunnen worden toegepast.

Vingerafdrukken

Sommige vormen van technisch opsporingsonderzoek bestaan uit vergelijking van gevonden materiaal met van de verdachte afkomstig materiaal of sporen. Zo kunnen op de plaats van het delict aangetroffen vingersporen in de regel vergeleken worden met de in de dactyloscopische bestanden opgeslagen vingerafdrukken of anders met die van de naderhand op andere aanwijzingen aangehouden verdachte.

DNA onderzoek

Tevens is mogelijk om een onderzoek van verzameld DNA-materiaal te laten verrichten bij een gerechtelijk laboratorium. Hierbij wordt DNA materiaal afkomstig van de verdachte of van een slachtoffer vergeleken met overige verkregen bewijsmateriaal.

C. Confrontatie

Confrontatie op in het veld:

Een belangrijke opsporingsmethode is de confrontatie in het veld. In de eerste instantie kan men de getuige met de verdachte confronteren en de getuige of de aangever vragen of deze de verdachte herkent.

Keuze confrontatie:

Er kan in een onderzoek ook tot confrontatieopstelling en confrontatie met toepassing van de Oslomethode worden overgegaan. Daarbij wordt de getuige met een reeks personen onder wie de verdachte geconfronteerd. De figuranten hierbij dienen qua postuur, uiterlijk, leeftijd en kleding zoveel mogelijk voldoen aan de door de getuige opgegeven signalen van de verdachte. De bedoeling is dan om na te gaan of de getuige uit de reeks personen al of niet de juiste of voor hem of haar meest waarschijnlijke verdachte kan aanwijzen c.q. identificeren.

Video confrontatie

Bij videoconfrontatie worden aan de getuige videobeelden van de verdachte en van derden getoond. De bedoeling is dan om na te gaan of de getuige uit de reeks van beelden al dan niet de voor hem of haar meest waarschijnlijke verdachte kan aanwijzen c.q. identificeren.

Fotoconfrontatie

Bij fotoconfrontatie worden getuigen een serie van foto's uit de bestanden van de politie getoond met het verzoek om te bezien of zij de foto van de verdachte kunnen aanwijzen.

D. Observatie

In het belang van de opsporing of in de verkennende fase kan de politie bepaalde personen, objecten en situaties observeren teneinde informatie te verzamelen. Indien door observatie slechts een beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer wordt gemaakt, levert volgens de Hoge Raad de globale wettelijke taakstelling van de Politie daarvoor een voldoende toereikende grondslag.

Er zijn bepaalde factoren die van belang zijn om te kunnen beoordelen of er sprake is van een meer dan beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer. Belangrijke factoren hierbij zijn: de duur, de plaats, de intensiteit of frequentie en het al dan niet toepassen van technische hulpmiddelen.

E. Informanten en celinformanten

Informatievergaring in strafrechtelijke onderzoeken kan geschieden onder meer met behulp van personen die direct contacten hebben met daders van delicten. Indien deze personen niet de hoedanigheid van opsporingsambtenaren hebben spreekt men van informanten. Een bijzondere figuur is de celinformant. In dit geval wordt een informant geplaatst in de cel samen met de verdachte of anders in diens nabijheid in de detentie-inrichting met de verwachting dat de verdachte informatie verstrekt over het strafbaar feit. De toelaatbaarheid van deze opsporingsmethode is omstreden, maar het EHRM heeft dit systeem niet per definitie als in strijd met artikel 6 EVRM geacht. Dit hangt volgens het EHRM af van de mate van druk die van de informant op de verdachte is uitgegaan.

4.3 Dwangmiddelen

De verschillende dwangmiddelen kunnen op verschillende manieren worden ingedeeld. Het is mogelijk om te systematiseren uitgaande van bevoegde autoriteit. Ook is het mogelijk onderscheid te maken tussen dwangmiddelen met betrekking tot personen, dwangmiddelen met betrekking tot voorwerpen, gegevens en vorderingen, dwangmiddelen met betrekking tot plaatsen.

De dwangmiddelen kunnen als volgt worden beschreven:

- staande houden;
- aanhouden;
- ophouden voor onderzoek;
- invezekeringstelling;
- voorlopige hechtenis,
- maatregelen in het belang van het onderzoek;
- opnemen van vertrouwelijke communicatie;
- onderzoek van communicatie;
- observatie;
- informanten;
- stelselmatige inwinning van informatie,
- infiltratie;
- het afnemen van lichaamsmateriaal ten behoeve van DNA onderzoek;
- betreden van plaatsen;
- inkijken en
- bewaring, vernietiging en hergebruik van resultaten.

Staande houden

Tot de bevoegdheden tot vaststelling van de identiteit van de verdachte behoort voornamelijk de bevoegdheid tot het staande houden van de verdachte. Voorts is de ambtenaar bevoegd inzage te vorderen van een wettelijk erkend identiteitsbewijs. Staande houden is te omschrijven als het aanspreken van de verdachte met als doel om zijn personalia op te vorderen. De verdachte is verplicht aan de vordering van de opsporingsambtenaar te voldoen. Niet voldoen aan deze vordering levert een misdrijf op. De opsporingsambtenaar is ook bevoegd om van een getuige te vorderen dat deze diens personalia aan hem verstrekt.

Aanhouden

Aanhouden is het desnoods door aangrijpen en vasthouden van de verdachte hem diens vrijheid benemen en hem naar een plaats van verhoor leiden of doen leiden. Aanhouden in geval van heterdaad kan door een ieder, dus ook door een burger, geschieden. Aanhouding buiten heterdaad kan door geen ander geschieden dan door een officier van justitie of anders, indien diens optreden niet kan worden afgewacht, door een hulpofficier van justitie of anders een opsporingsambtenaar. Het doel van de aanhouding is het voorgeleiden van de verdachte aan een (hulp)officier van justitie.

Ophouden voor onderzoek

Ophouden voor verhoor is een dwangmiddel dat met het oog op verhoor kan worden toegepast. De tot de toepassing van dit dwangmiddel bevoegde autoriteit is de (hulp) officier van justitie.

Invezekeringstelling

De invezekeringstelling is een ingrijpend dwangmiddel waarmee de verdachte substantieel van zijn vrijheid kan worden beroofd. De bevoegde autoriteit is de (hulp)officier van justitie. Het doel hiervan is het belang van het onderzoek.

Voorlopige hechtenis

Onder voorlopige hechtenis wordt verstaan de vrijheidsbeneming ingevolge enig bevel van bewaring, gevangenhouding of gevangenneming. De bewaring wordt op vordering van de officier van justitie door de rechter-commissaris bevolen. Toepassing van de voorlopige hechtenis is aan een viertal wettelijke voorwaarden gebonden. Er moeten ernstige bezwaren zijn, een geval en een grond voor de toepassing, waarbij de rechter(-commissaris) tevens een anticipatietoets moet uitvoeren. Er moet sprake zijn van gevallen van misdrijven waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaar of meer kan worden gesteld of waarin de verdachte geen vaste woon- of verblijfplaats heeft. Naast de eisen van ernstige bezwaren en een geval waarin voorlopige hechtenis is toegelaten verlangt de wet dat er een grond voor voorlopige hechtenis moet zijn. Als gronden worden genoemd: vluchtgevaar, geschokte rechtsorde, recidivegevaar, collusiegevaar en anticipatiegebod. De wet kent drie fasen van voorlopige hechtenis: bewaring, gevangenhouding en gevangenneming. Hierna zal kort op de drie fasen worden ingegaan.

- De bewaring wordt op vordering van de officier van justitie door de rechter-commissaris bevolen. Hij verleent de bewaring voor een termijn van maximaal acht dagen. De bewaring kan met nog eens maximaal acht dagen worden verlengd¹¹.
- Na bewaring kan gevangenhouding volgen. Dat is een fase van voorlopige hechtenis die door een daadwerkelijke bewaring van de verdachte moet zijn vooraf gegaan. De gevangenhouding kan voor maximaal 60 dagen worden bevolen. Zij kan met maximaal 30 dagen en onder bijzondere omstandigheden daarenboven met nog maximaal 30 dagen worden verlengd¹².
- Gevangenneming is mogelijk als de verdachte op vrije voeten is en de terechtzitting is aangevangen of wanneer hij uitgeleverd moet worden. Het bevel tot gevangenneming kan tevens worden aangewend als een reparatievoorziening waarbij een verdachte in voorlopige hechtenis kan worden gesteld in de gevallen waarbij bewaring en gevangenhouding niet meer mogelijk is¹³.

Maatregelen in het belang van het onderzoek

Volgens de bepalingen van het wetboek van strafvordering kunnen tijdens het ophouden voor het onderzoek, de in verzekeringstelling en de voorlopige hechtenis maatregelen in het belang van het onderzoek worden genomen. Deze maatregelen kunnen dienen tot opheldering van het strafbare feit dan wel om de verdachte te identificeren.

Opnemen van vertrouwelijke communicatie

Dit dwangmiddel strekt tot het met behulp van technisch apparaat als richtmicrofoons of scanners e.d. opnemen van vertrouwelijke communicatie.

De bevoegdheid tot het opnemen van vertrouwelijke communicatie kan worden toegepast door opsporingsambtenaren op bevel van de officier van justitie. Die moet echter op zijn beurt daarvoor beschikken over een door hem gevorderde schriftelijke machtiging van de rechter-commissaris. De toepassing van de bevoegdheid geschiedt derhalve onder verantwoordelijkheid van het OM met voorafgaande toetsing door de rechter-commissaris. De rechter-commissaris moet in het kader daarvan nagaan of aan de wettelijke voorwaarden is voldaan en of de beginselen van behoorlijk strafprocesrecht niet worden geschonden.

Om vertrouwelijke informatie te kunnen opnemen zal het soms nodig zijn een besloten plaats of een woning te betreden om de technische apparatuur daar aan te brengen. Ook daartoe kan het bevel van de officier van justitie met machtiging van de rechter-commissaris strekken wanneer het onderzoek dat dringend vereist.

Voor de inhoud van de wettelijke aanwijzing van de bijzondere opsporingsbevoegdheden zij verwezen naar de Bijlage II van dit inspectierapport.

Onderzoek van communicatie

Onderzoek van communicatie is mogelijk via de aanbieder van communicatielijnen. De aanbieder is verplicht hieraan mee te werken. Het opnemen van communicatie is ook mogelijk zonder betrokkenheid van de aanbieder. Alle communicatiemiddelen kunnen worden onderzocht (e-mails, telefoongesprekken, sms, etc.). Het is mogelijk om communicatie op te nemen tussen derden zonder dat de derden verdachten zijn.

Observatie

In het belang van de opsporing of in de daaraan voorafgaande fase kan de politie personen, objecten en situaties in de gaten houden met als doel informatie te verzamelen in het belang van de opsporing.

Informanten

De informant is een persoon die geen politieambtenaar is die contacten onderhoudt met plegers van strafbare feiten. Zij kunnen deel uitmaken van een of meer criminele groeperingen of hebben toegang daartoe.

¹¹ Artikel 92, 93 en 94 WvSv.

¹² Artikel 95, 98 en 99 WvSv.

¹³ Artikel 96, 97, 98 en 99 WvSv.

Stelsmatige inwinning van informatie

Het is mogelijk in het kader van de bijzondere opsporingsmethode om als politieambtenaar stelsmatige informatie in te winnen zonder dat de persoon weet dat hij te maken heeft met een politieambtenaar.

Infiltratie

In dit geval werkt de politie mee of verleent medewerking aan een groep van personen waarvan redelijkerwijs kan worden vermoed dat zij misdrijven beramen dan wel plegen.

Het afnemen van lichaamsmateriaal ten behoeve van DNA onderzoek.

De rechter-commissaris kan, op de vordering van de officier van justitie, bevelen dat van de verdachte van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, bloed zal worden afgenomen ten behoeve van een onderzoek in een officieel daartoe aangewezen laboratorium. Daarvoor kan de rechter-commissaris een bij dat laboratorium verbonden deskundige aanwijzen en deze de opdracht verlenen om een onderzoek te verrichten dat gebaseerd is op een vergelijking tussen kenmerken van celmateriaal.

Het bevel kan slechts worden gegeven, indien uit feiten of omstandigheden blijkt van ernstige bezwaren tegen de verdachte en indien het onderzoek redelijkerwijze nodig is voor het aan de dag brengen van de waarheid.

Het bevel tot afname van bloed wordt niet ten uitvoer gelegd indien aannemelijk is dat afname van bloed om bijzondere geneeskundige redenen onwenselijk is. Alsdan, of indien de deskundige oordeelt dat het bloed van de verdachte geen geschikt materiaal voor het daar bedoelde onderzoek zal opleveren, kan de rechter-commissaris bevelen dat ten behoeve van het onderzoek van de verdachte wangslimvlies, haarwortels of ander celmateriaal van de verdachte wordt afgenomen.

Betreden van plaatsen

Binnentreden van besloten plaatsen heeft altijd een doel, met name binnentreden voor doorzoeking van de locatie ter inbeslagneming van daarvoor vatbare voorwerpen of ter aanhouding van een verdachte. De wet (WvSv e.a.) verleent uitdrukkelijk hiertoe de bevoegdheden in de daarvoor in aanmerking komende gevallen. De binnentredende opsporingsambtenaar moet, wanneer het een woning betreft ingeval geen toestemming van de rechthebbende wordt verkregen, daartoe over een machtiging beschikken, tenzij de Officier van justitie of de rechter-commissaris hem vergezelt, danwel er sprake is van een noodsituatie.

Inkijken

Inkijken is te omschrijven als het heimelijk betreden van een bepaalde plaats met een strafvorderlijk doel. Dat doel kan zijn het observeren van wat er op die plaats ligt of staat, het nemen van een monster of het aanbrengen van een apparatuur zoals een peilzender. Door de Hoge Raad is voor het geval van verdenking van Opiumwetdelicten aangemerkt als grondslag voor het inkijken¹⁴. In het kader van zo'n inijkoperatie mogen ook monsters worden genomen als er een inbeslagnemingsbevoegdheid bestaat. De wetgever heeft dit geregeld, waardoor het inkijken ook mogelijk is geworden in het kader van vroegsporing en bij aanwijzingen van terrorisme.

Bewaring, vernietiging en hergebruik van resultaten

De resultaten van de hantering van een drietal bijzondere opsporingsbevoegdheden moeten worden bewaard. Het betreft de volgende bijzondere opsporingsbevoegdheden: observatie met een technisch hulpmiddel dat signalen registreert, het opnemen van vertrouwelijke communicatie en opnemen van telecommunicatie. Resultaten van de toepassing van de drie dwangmiddelen moeten door de officier van justitie voorzover ze niet bij de processtukken zijn gevoegd worden bewaard en ter beschikking van het onderzoek gehouden. Op die wijze kan op verzoek van de verdachte worden gecontroleerd of het desbetreffend stuk misschien als processtuk moet worden aangemerkt. Nadat de strafzaak is geëindigd zal er ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokken persoon de resultaten moeten worden vernietigd. De officier van Justitie is daarvoor verantwoordelijk.

¹⁴ Charles Zwolsmanarrest HR 19 december 1995, NJ 1996,249.

Opzet

5.1 Algemeen

Naast de wettelijke bepalingen met betrekking tot het strafvorderlijke opsporingsproces zijn er plannen waarin de organisatie en sturing van de recherche zijn beschreven. Het Inrichtingsplan Korps Politie Curaçao beschrijft de inrichting en de processen van het politiekorps. In dit plan worden tevens de onderdelen van het korps beschreven. In dit hoofdstuk zal het opsporingsproces worden beschreven conform het inrichtingsplan. Waar de beschrijving op een andere grond berust, zal dat expliciet worden vermeld. De planvorming zal worden besproken aan de hand van de drie onderzoek aspecten: organisatie en sturing, ondersteuning (opsporingsondersteuning, informatievoorziening en beheer) en resultaten.

5.2 De Missie en de Visie van het korps

Uitgangspunt van het Korps Politie Curaçao is dat het politiekorps volwaardig en professioneel dient te zijn om aan de wensen en behoefte van de gemeenschap te kunnen voldoen. In dit kader heeft het korps een missie en een visie geformuleerd.

Het begrip missie heeft betrekking op de primaire functie, het bestaansrecht van de organisatie. Dit betekent voor het Korps Politie Curaçao dat het politiekorps bijdraagt aan de veiligheid en leefbaarheid van de mensen die op Curaçao wonen, werken of als toerist verblijven.

De Missie van het korps luidt als volgt:

“Wij mannen en vrouwen van het Korps Politie Curaçao leveren een effectieve hoogwaardige bijdrage aan de veiligheid en leefbaarheid van de samenleving van Curaçao, een samenleving waarin de bevolking in harmonie met elkaar kan leven.”

De Visie van het korps luidt als volgt:

“Wij mannen en vrouwen van het Korps Politie Curaçao vormen een adequate betrouwbare en betrokken politieorganisatie.”

Het Korps streeft ernaar om overeenkomstig de planvorming de geformuleerde missie en visie te realiseren.

5.3 Organisatie van de opsporing

Opsporing op Curaçao vindt plaats door diverse rechercheonderdelen. Opsporing vindt plaats door het Korps Politie Curaçao, de Landsrecherche, het Recherche Samenwerkingsteam (RST), de Koninklijke marechaussee, de Kustwacht, de Douanerecherche en de Rijksrecherche (incidenteel ondersteunend op verzoek PG).

Het Korps Politie Curaçao heeft een rekerchedienst genaamd Recherche Informatie Dienst. De recherche informatiedienst bestaat uit de divisie centrale recherche, de divisie grensoverschrijdende criminaliteit en de divisie informatie en ondersteuning. Daarnaast vindt opsporing plaats binnen het Korps volgens de bepalingen voortvloeiende uit de politieregeling 1999 door een aantal rechercheafdelingen en de recherche bij de verschillende wijkteams.

De Landsrecherche is op basis van wettelijke bepalingen belast met het verrichten van onderzoek en het verlenen van bijstand in opdracht van de Procureur-generaal (PG). De PG is derhalve de directe chef van de landsrecherche. De landsrechercheurs hebben minimaal de rang van hoofdagent. De landsrecherche is momenteel bezig met een reorganisatie teneinde efficiënter en doelmatiger te kunnen functioneren.

Het RST is een researchesamenwerkingsteam dat functioneert op Curaçao, BES, Sint Maarten en Aruba. Het RST heeft tot taak:

- a. Het verrichten van onderzoek naar misdrijven binnen het Koninkrijk, die gezien de ernst of frequentie dan wel het georganiseerd verband waarin ze gepleegd worden, een ernstige inbreuk op de rechtsorde maken en waarvoor de inzet van kwalitatief en kwantitatief bijzondere opsporingscapaciteit noodzakelijk is;
- B. Het verrichten van onderzoek ter uitvoering van interregionale en internationale verzoeken tot rechtshulp, voorzover het betreft rechtshulp met betrekking tot misdrijven, die gezien de ernst of frequentie dan wel het georganiseerd verband waarin ze worden gepleegd, een ernstige inbreuk op de rechtsorde maken en waarvoor de inzet van kwalitatief en kwantitatief bijzondere opsporingscapaciteit noodzakelijk is; en
- C. Het op incidentele basis ondersteuning geven aan de reguliere recherche bij het verrichten van onderzoek naar andere misdrijven die de lokale rechtsorde ernstig schokken in gevallen waar door bijzondere omstandigheden deze diensten over onvoldoende expertise beschikken.

De bezetting van het RST bestaat uit een aantal structureel te leveren fte's door de korpsen en de Europees-Nederlandse rechercheurs die deel uitmaken van het RST.

De Koninklijke marechaussee is belast met het onderzoeken van delicten waarbij militairen betrokken zijn en onderzoek naar mensenhandel. De bevoegdheden van de Koninklijke marechaussee zijn gebaseerd op artikel 184 lid 1 van het wetboek van strafvordering. De opsporingsambtenaren zijn buitengewoon agent van politie.

De Rijksrecherche kan op verzoek van de PG ondersteuning verlenen ten behoeve van onderzoek op Curaçao naar strafbare feiten, die de integriteit van de overheid kunnen aantasten en die zijn begaan door (rechts)personen belast met een publieke taak, en ten behoeve van de opsporing van ambtsdelicten.

Hieronder wordt bijzondere aandacht besteed aan de opsporing binnen het korps aangezien voornoemde opsporingswerkzaamheden centraal staan in dit onderzoek.

5.3.1 Organisatorische inbedding opsporing binnen het Korps Politie Curaçao

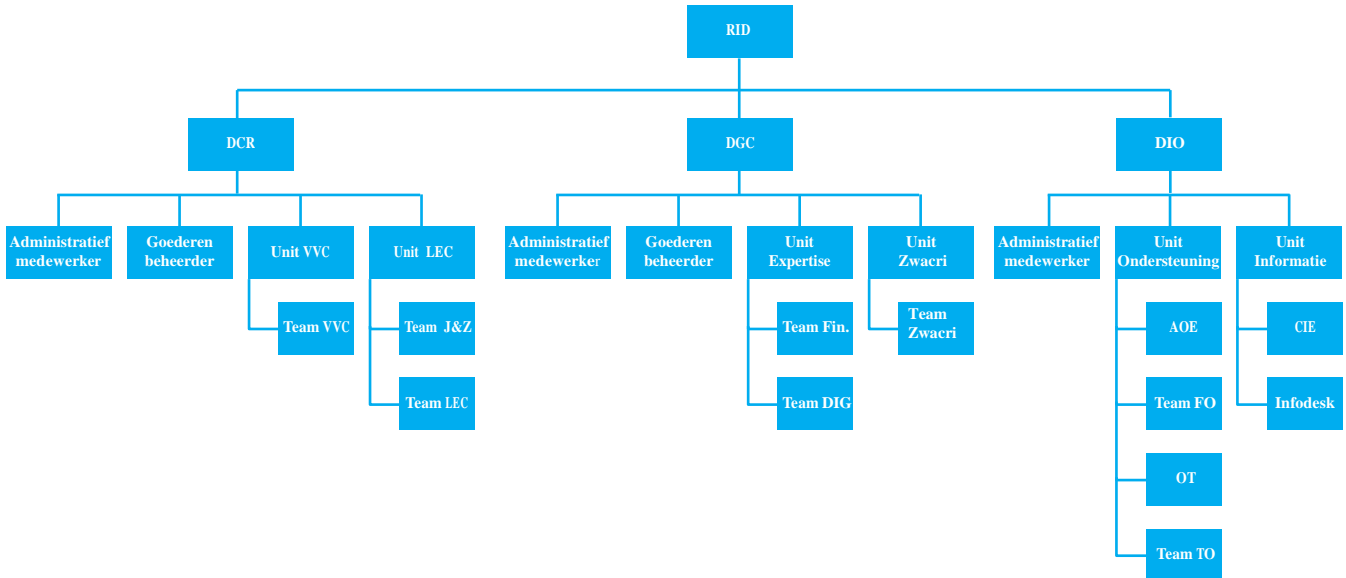
Bij het Korps Curaçao valt opsporing onder de Recherche en Informatiedienst (RID).

De Recherche en Informatiedienst bestaat uit drie Divisies:

1. Divisie Centrale Recherche (DCR).
2. Divisie Informatie & Ondersteuning (DIO).
3. Divisie Georganiseerde Criminaliteit (DGC).

Elke divisie bestaat uit twee of meer units en elke unit bestaat uit twee of meer teams/eenheden of secties. Een team of eenheid bestaat uit minimaal 7 en maximaal 14 medewerkers. Een sectie bestaat uit minimaal 3 en maximaal 6 medewerkers.

De Recherche en Informatiedienst kan schematisch als volgt worden aangegeven:

Divisie Centrale Recherche (DCR)

De DCR is belast met de opsporing van zaken op het gebied van veel voorkomende criminaliteit (VVC) en lokaal ernstige criminaliteit (LEC). DCR bestaat uit twee units de unit VVC en de unit LEC.

Veel voorkomende criminaliteit behelst, ingevolge het Inrichtingsplan, de eenvoudige misdrijven met een relatief hoge kans op slachtofferschap en met beperkte impact op de veiligheidsbeleving, zoals vernieling en eenvoudige diefstal.

De veel voorkomende criminaliteit (VVC), zoals diefstallen wordt door de Divisie Centrale Recherche gedeconcentreerd binnen de aangewezen wijkteams aangepakt. Dit betreft de incidentgerichte aanpak van zaken.

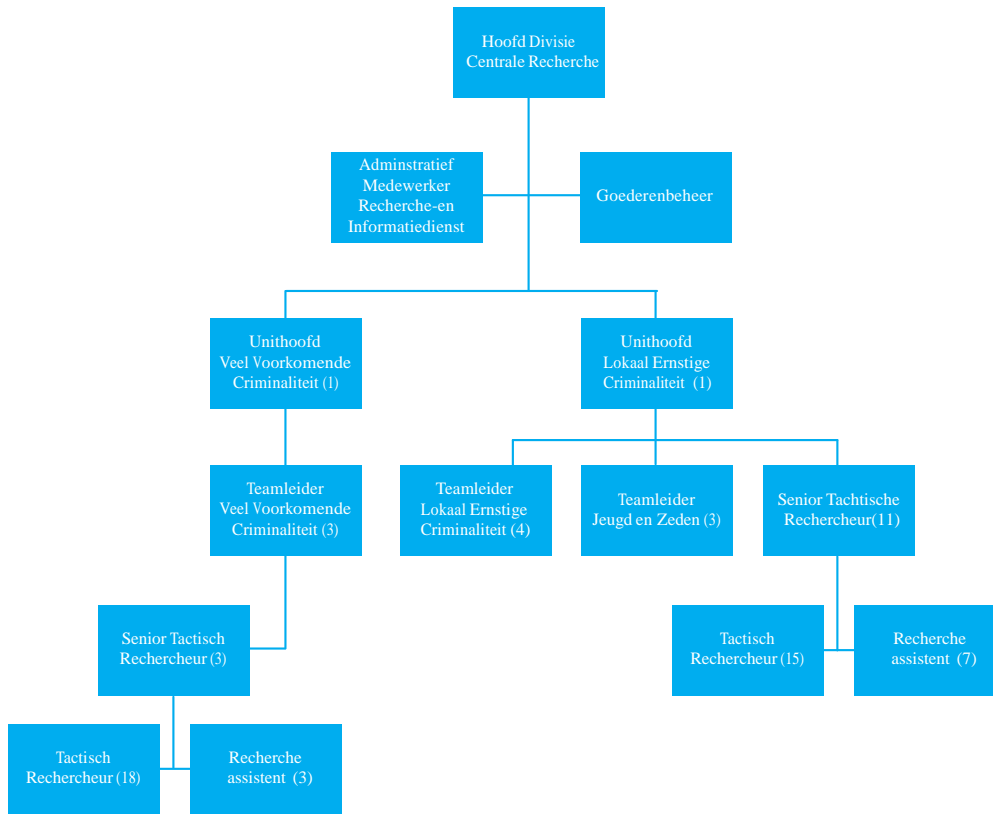
De Lokaal ernstige criminaliteit behelst, ingevolge het Inrichtingsplan, de misdrijven met een sterk lokale impact die vanuit de ernst van de daad een forse inbreuk maken op de rechtsorde en veiligheid, zoals straatroof, woningbraak en moord.

De lokaal ernstige criminaliteit (LEC), zoals roofoverval, wordt door de centrale unit van de Divisie Centrale Recherche incidentgericht opgepakt. De Divisie Centrale Recherche pakt tevens probleemgericht de delicten aan die op grond van lokale besluitvorming (door de stuurgroep) op projectmatige basis dienen te worden aangepakt.

De DCR voert haar werkzaamheden gecentraliseerd uit waarbij de aanpak van bepaalde delicten gedeconcentreerd worden uitgevoerd. De DCR wordt ondersteund door de Divisie Informatie & Ondersteuning (DIO).

De aansturing binnen de Divisie Centrale Recherche geschiedt door een divisiehoofd. De units worden aangestuurd door een unithoofd en elke afdeling heeft een teamleider.

De Divisie Centrale Recherche kan schematisch als volgt worden weergegeven:

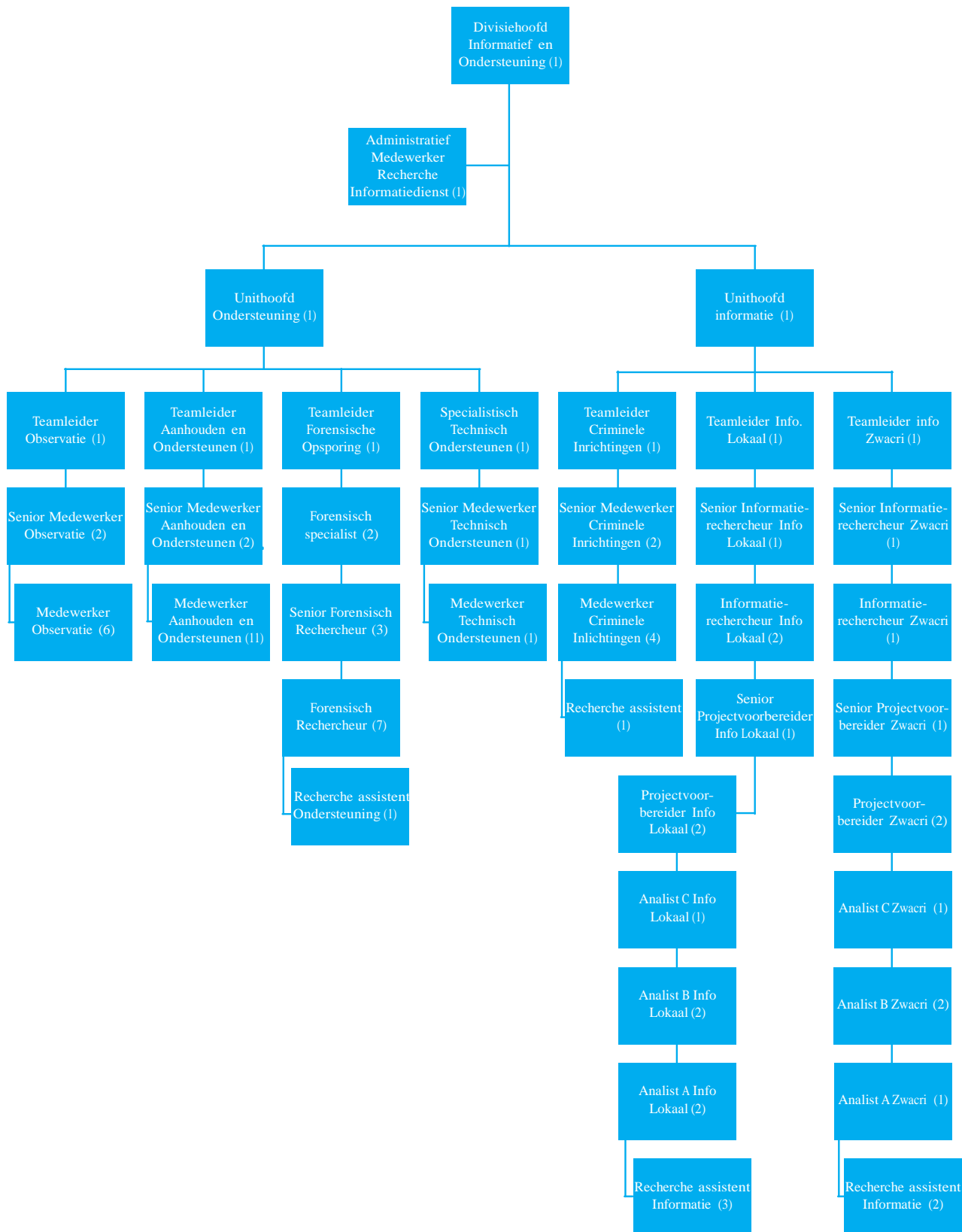
Unit veel voorkomende criminaliteit

Binnen de DCR is de unit VVC belast met de uitvoering van opsporingsonderzoeken op strafbare feiten die als VVC zaken zijn aangemerkt. De teams zullen worden ingezet bij de diverse wijkteams maar worden centraal aangestuurd binnen de DCR. Binnen de unit VVC worden de volgende processtappen voor incidentgerichte aanpak onderscheiden:

- aannemen van melding of een aangifte van een strafbaar feit en/of het overnemen van een op (heterdaad) aangehouden verdachte of het aanhouden van een verdachte op heterdaad;
- registreren van meldingen en aangiften;
- screenen van meldingen en aangiften;
- samenstellen van zaaksdossiers;
- uitvoeren van het onderzoek;
- monitoren van het onderzoek;
- afronden van het onderzoek;
- periodieke beoordeling van openstaande zaaksdossiers.

Divisie Informatie & Ondersteuning (DIO)

De Divisie Informatie & Ondersteuning maakt deel uit van de Recherche en Informatie Dienst (RID). Dit kan schematisch als volgt worden weergegeven:

De Divisie Informatie & Ondersteuning bestaat uit de info desk en de Criminele Inlichtingen Eenheid, een Aanhoudings- en Ondersteuningseenheid, een observatie-eenheid, forensische ondersteuning en technische ondersteuning.

Unit informatie

De info desk en de Criminele Inlichtingen Eenheid vormen gezamenlijk de unit informatie die het Korps Politie Curaçao van de benodigde operationele informatie voorziet. De info desk richt zich op informatie met betrekking tot overlast en criminaliteit op alle sturingsniveau's en in alle processen terwijl de Criminele Inlichtingen Eenheid zich op informatie omtrent zware criminaliteit richt rond het proces opsporing.

De Aanhoudings- en Ondersteunings Eenheid

De Aanhoudings- en Ondersteunings Eenheid (AOE) wordt ingezet indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat levensbedreigende omstandigheden tegen de politie of anderen dreigen.

De werkzaamheden van de eenheid zijn:

- het verrichten van planmatig aanhoudingen;
- het bewaken en beveiligen van politie-infiltranten, het assisteren bij het bewaken en beveiligen van het transport van getuigen, verdachten of gedetineerden;
- het assisteren bij het bewaken en beveiligen van objecten;
- het verlenen van specialistische ondersteuning (bijvoorbeeld boarding van schepen, aanlandingen, (forensisch) duiken).

De AOE is ingesteld om bij aanhoudingen er voor te zorgen dat de veiligheid van de burger, de politieambtenaar en de verdachte niet in het gedrang komt. De inzet van een AOE is erop gericht om geweld te voorkomen of te beheersen. Door snel en vooral verrassend op te treden wordt bij de aanhouding het gevaar voor derden tot een minimum beperkt. Voor de inzet van een arrestatieteam de AOE geldt een (Korps) interne en een externe toestemmingsprocedure (OM).

Het observatieteam

Het Observatieteam (OT) kan op basis van de daarvoor geldende procedure verdachten en/of locaties observeren. Onder observatie wordt verstaan het planmatig observeren van personen, objecten en situaties teneinde informatie te verzamelen, al dan niet op de openbare weg of al dan niet in voor publiek toegankelijke ruimten. Afhankelijk van de doelstelling en de vraag van het opsporingsonderzoek kunnen observaties op verschillende manieren plaatsvinden namelijk dynamisch, statisch of technisch, danwel combinaties daarvan.

Het Korps Politie Curaçao onderhoudt met zijn observatieteam een intensieve samenwerking met het RST.

Technische ondersteuning

De Sectie technische ondersteuning (STO) kan op basis van de daarvoor geldende procedure technische ondersteuning in opsporingsonderzoeken leveren. Deze technische ondersteuning varieert van "eenvoudig" tot zeer complex met technisch (zeer) hoogwaardige apparatuur. Het korps Curaçao beschikt momenteel niet over een volledig eigen technische ondersteuning. Men beschikt wel over een aantal opgeleide mensen maar niet over alle technische middelen.

Digitale opsporing levert digitale expertise in rechercheonderzoeken en stelt informatiedragers veilig en toegankelijk. Binnen het Korps Politie Curaçao is digitaal rechercheren in beperkte mate aanwezig. Gegevensdragers zoals Gsm's kunnen worden uitgelezen en deze informatie kan worden veiliggesteld. Binnen het KPC bestaat de behoefte aan digitaal rechercheren als specialisatie. Een verdere professionalisering op het gebied van digitale opsporing dient derhalve plaats te vinden om een professionele bijdrage te kunnen blijven leveren aan de onderzoeken naar de verschillende delictsvormen die in het kader van cybercrime worden gepleegd.

Plaatsingsteam

De taak van het plaatsingsteam (PLT) is het heimelijk plaatsen van technische opsporingsmiddelen op zogenaamde 'hot spots'. Dit zijn plaatsen waar medewerkers van de opsporing met hun observatieactiviteiten een groot risico lopen ontdekt te worden door de criminelen wiens activiteiten in beeld moeten worden gebracht.

Deze taak wordt uitgevoerd door een samenwerkingsverband van OT, AOE en STO medewerkers die hiervoor speciaal zijn opgeleid en voor deze specifieke inzet een gelegenheidsteam vormen.

Forensische opsporing

De forensische opsporing is een essentieel onderdeel van het opsporingsproces. Samen met tactiek en informatie maakt het onderdeel uit van het opsporingsproces.

Met behulp van forensisch onderzoek wordt een groot aantal ondersteunende handelingen verricht om de tactische opsporingsambtenaar optimaal te faciliteren. Deze facilitering vindt plaats door technologie en deskundigheid ter beschikking te stellen.

Forensische opsporing heeft betrekking op:

- het met oogmerk van objectieve strafrechtelijke bewijsvergaring vastleggen van de situatie, zoals deze na het plegen van het misdrijf is aangetroffen;
- het zoeken en veiligstellen van achtergebleven forensisch technische sporen op de plaats van het misdrijf;
- het interpreteren van de aangetroffen sporen gericht op het vaststellen van de feitelijke omstandigheden en toedracht van het gepleegde misdrijf en;
- het in relatie met het bovenstaande identificeren van verdachten en/of betrokkenen en;
- het opslaan van veiliggestelde sporen en het rechercheren met die sporen in andere databestanden (verf, ruiten, vezels, haren, vingerafdrukken, wapens en munitie,
- het onderzoeken van explosieven, DNA etc.).

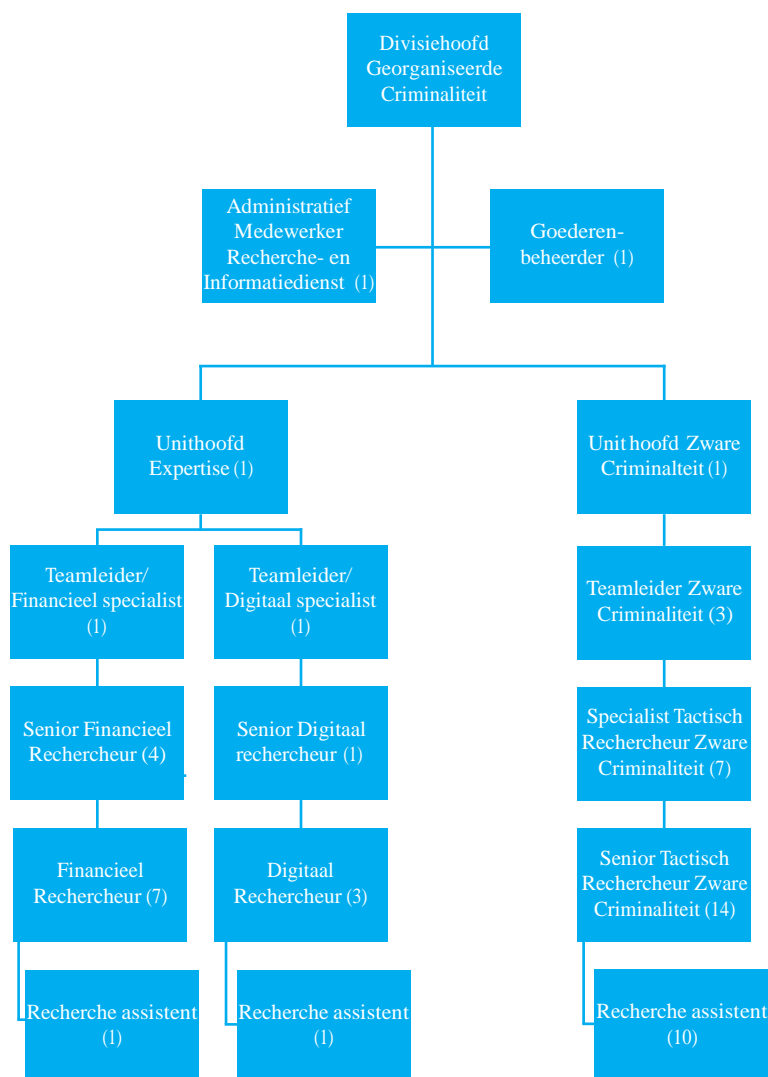
Forensische opsporing richt zich op het zoeken van sporen, sporenonderzoek en resultaten interpreteren. Het onderzoek is primair gericht op waarheidsvinding in het kader van het onderzoek naar de toedracht van een vermoedelijk strafbaar feit. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen leiden tot identificatie van de verdachte, maar kunnen ook dienen als opsporingsmiddel of bewijsmiddel.

Formatie Divisie Informatie en Ondersteuning

De DIO bestaat volgens het inrichtingsplan uit 79 fte's.

Divisie Georganiseerde Criminaliteit

De Divisie Georganiseerde Criminaliteit (DGC) bestaat uit een unit Expertise (Financieel opsporen en Digitaal opsporen) en een unit Zware criminaliteit (Zwacri). De DGC ziet schematisch als volgt uit

De diversiteit van de georganiseerde criminaliteit, het netwerkachtige karakter van veel criminele samenwerkingsverbanden en het gegeven dat naast lokaal werkende criminele organisaties ook regionaal en internationale opererende organisaties actief zijn hebben grote gevolgen voor de bestrijding van georganiseerde criminaliteit.

Met de oprichting van de Divisie Georganiseerde Criminaliteit is het politiekorps Curaçao in staat de georganiseerde criminaliteit in zijn verschillende vormen adequaat en efficiënt te bestrijden.

De taken van de Divisie georganiseerde criminaliteit zijn:

- Het verrichten van onderzoeken op het gebied van zware, georganiseerde en/of grensoverschrijdende illegale handel in verdovende middelen, wapenhandel, witwassen, grensoverschrijdende illegale handel in verdovende middelen, -wapenhandel, -witwassen, mensenhandel/mensensmokkel, - financieel-economische criminaliteit, - cybercrime en – terrorisme;

- Het verrichten van onderzoeken naar misdrijven die gezien de ernst of frequentie danwel het georganiseerd verband waarin ze worden gepleegd een ernstige inbreuk op de rechtsorde maken;
- Het uitvoeren van interregionale en internationaal verzoeken tot rechtshulp.

Binnen de Divisie Georganiseerde Criminaliteit worden de volgende processtappen onderscheiden:

- plannen onderzoek;
- voorbereiden onderzoeksactiviteit;
- uitvoeren onderzoeksactiviteit;
- monitoren onderzoeksactiviteit;
- afronden onderzoek.

Unit Expertise

Onder deze unit vallen de teams Financiële Opsporing en Digitale Opsporing.

Financieel opsporen

Het team Financieel opsporen is belast met het opsporen, analyseren, bewerken en verwerken van relevante financiële en andere administratieve gegevens. Hieronder vallen de navolgende taken:

- het zelfstandig verrichten van financiële onderzoeken op het gebied van de georganiseerde criminaliteit;
- ten behoeve van Divisie Centrale Recherche, gedeconcentreerd bewijsrechtelijke en tactische ondersteuning verlenen in opsporingsonderzoeken;
- crimineel gedrag in kaart te brengen, structuren duidelijk maken en nieuwe ontwikkelingen signaleren.

Digitaal opsporen

Het team Digitaal opsporen is belast met de tactische opsporing (expertise internet) en de forensisch-technische opsporing (veiligstellen digitale sporen). De taken die hieronder vallen zijn:

- zelfstandig uitvoeren van projectmatig onderzoek;
- het tactisch rechercheren in de virtuele wereld;
- het ontwikkelen van bijzondere kennis op dit vakgebied en het uitleren van de basis vaardigheden aan medewerkers van het Korps Politie Curaçao;
- het op verzoek uitlezen en vastleggen van gegevens van digitale gegevensdragers.

Unit Zware Criminaliteit

Binnen de Divisie Georganiseerde Criminaliteit worden projectteams op een flexibele en probleemgerichte manier samengesteld. De projectteams zijn belast met probleemgerichte en incidentgerichte opsporing van Zwacri-delicten.

Binnen de unit Zwacri is men belast met de afhandeling van de opvangzaken(incidenten) zoals:

- de invoer en uitvoer van crimineel vermogen;
- de invoer van verdovende middelen;
- de uitvoer van verdovende middelen;
- de in- en uitvoer van wapen;
- mensensmokkel en mensenhandel;
- calamiteiten zoals bommeldingen, gijzelingen en ontvoeringen.

5.4 Sturing

5.4.1 Sturingsconcept van het Korps Politie Curaçao

Het Korps Politie Curaçao kent drie verschillende vormen van sturing, namelijk de lijnsturing, processturing en beleidsturing.

A. Lijnsturing

Bij lijnsturing ligt het accent op de realisatie van de resultaten door een divisie, dienst of afdeling. De realisatie van de doelstellingen met inzet van mensen en middelen binnen de afgesproken kaders staat hier centraal. Voor lijnsturing is het concept van Informatie gestuurde politie (IGP) van belang.

Bij de lijnsturing ligt het accent op de operationele resultaten en de keuzen die moeten worden gemaakt voor een optimale veiligheidsaanpak. Hierdoor zijn er diverse vormen van sturingsoverleg georganiseerd op de verschillende sturingsniveau's (strategisch, tactisch en operationeel), waarin wordt gefocust op benoemde prioriteiten, aandachtsvelden en afgesproken resultaten. Afhankelijk van het niveau van overleg zullen aan de orde komen:

- actuele informatie die van belang is voor de veiligheidsaanpak;
- trends in veiligheid;
- persoonsgerichte of gebiedsgerichte aanpak;
- kiezen tussen en binnen opsporingsonderzoeken;
- monitoring van de prestaties afgezet tegen de geplande resultaten;
- presentatie van methoden van aanpak van problemen waar anderen van kunnen leren;
- afspraken over inzet op problemen van mensen, middelen en aanpak.

B. Processturing

Voor de inrichting van het korps geldt als belangrijkste inrichtingskeuze de procesoriëntatie. Dit betekent dat de focus en de sturing van het politiewerk niet activiteit gericht maar procesgericht is. Bij procesoriëntatie is het proces gericht op het eind product. Door de procesbenadering centraal te stellen wordt de focus verlegd naar de resultaten (producten) en de totstandkoming daarvan. Procesgericht werken betekent dat er niet op de afzonderlijke door afdelingen en diensten uit te voeren activiteiten en taken gestuurd wordt, maar op het totale werkproces.

C. Beleidsturing

Beleidsturing heeft betrekking op de wijze waarop inhoud wordt gegeven aan de gestelde prioriteiten. Het betreft de sturing vanuit de verantwoordelijkheid voor een thema. Voor dergelijke thema's wordt binnen het KPC een portefeuillehouder aangewezen.

De proceseigenaar richt het proces in en formuleert en bewaakt kwaliteitseisen. De portefeuillehouder geeft vorm en inhoud aan een thema en kan daarvoor ook prestatienormen formuleren. De lijnverantwoordelijke zorgt voor implementatie van en uitvoering van afgesproken werkwijzen en resultaten.

Niveaus van sturing

Het korps kent drie sturingsniveau's, namelijk strategisch- tactisch- en operationeel sturingsniveau.

Binnen het Korps is de korpschef eindverantwoordelijk voor de opsporing in het korps. Het afdelingshoofd Recherche Informatiedienst(RID) is door de korpschef gemandateerd en is feitelijk belast met de sturing van het opsporingsproces. Het afdelingshoofd Recherche en informatiedienst is verantwoordelijk voor terugkoppeling aan de korpschef.

A. Strategische sturingsniveau:

De beleidskeuzes op opsporingsgebied worden onderbouwd met informatie uit het criminaliteitsbeeld, dat jaarlijks wordt opgesteld. Het criminaliteitsbeeld bestaat uit:

- de criminaliteitsontwikkeling, die in kaart wordt gebracht door de info desk en de Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE);
- behaalde resultaten, afkomstig uit Actpol;
- analyses van leefbaarheid en veiligheidsproblematiek op buurtniveau;
- wijkveiligheidsplannen indien voorhanden.

In het korpsjaarplan dat in het Driehoeksoverleg wordt vastgelegd, wordt beschreven welke prioriteit de verschillende criminaliteitsvormen zullen genieten in het komende jaar. De keuzes in het jaarplan worden mede bepaald op grond van de criminaliteitskaart.

B. Tactische sturingsniveau

In verband met de schaarse beschikbare capaciteit moet worden beslist over de verdeling van de beschikbare capaciteit. Aan de hand van een aangifte, melding zaakdossier of beschikbare informatie besluit het Hoofd RID op basis van vastgestelde weegcriteria en met het OM gemaakte afspraken of de zaak wordt opgelegd of dat er een onderzoek wordt gestart. Bij het opleggen van de zaak zal het korps hetzij in een latere fase de opsporing voortzetten of zal de beschikbare informatie worden gebruikt in het kader van informatieverwerking door de info desk. Daarnaast kan bij de bespreking van de voortgang van onderzoeken met de officier van justitie worden besloten tot beperking of beëindiging van het onderzoek.

Tactische sturing bij incidentgerichte opsporing

Veel incidentgerichte opsporingsonderzoeken starten met de aanhouding van een verdachte of het opnemen van een aangifte. Naar aanleiding hiervan beslist het Hoofd RID binnen 2 dagen of de aangifte wordt opgelegd.

Het Divisiehoofd geeft het zaakdossier uit aan een unithoofd. Op grond van capaciteitsoverwegingen kan het Divisiehoofd beslissen om de behandeling voorlopig uit te stellen en in een voorraadbuffer te stoppen. De leiding van de opsporing beoordeelt minimaal eenmaal per zes weken alle openstaande zaakdossiers. Zaakdossiers die na minstens zes weken niet in behandeling zijn genomen worden door het divisiehoofd besproken met de officier van justitie.

Tactische sturing bij probleemgerichte onderzoeken

De stelselmatigheid van misdrijven en verdachten kan worden vastgesteld middels veredeling en of analyse van informatie uit diverse bronnen. Indien deze stelselmatigheid wordt geconstateerd wordt ten behoeve van de stuurgroep een document opgesteld met een voorstel voor een probleemgericht onderzoek. Afhankelijk van de mogelijkheid tot concreetheid van het voorstel worden eventueel ook al de onderzoeksaanpak, de benodigde capaciteit, de duur van het onderzoek en de randvoorwaarden geschetst.

C. Operationele sturingsniveau

Operationele sturing is de sturing in de eerstelijns. De sturing door de direct leidinggevende op de resultaten op het niveau van de dagelijkse werkuitlevering.

5.4.2 De processen met betrekking tot informatiegestuurde opsporing

De Informatie Gestuurde Opsporing is een sturingsmodel dat ten behoeve van de opsporing wordt gehanteerd om informatie te verzamelen, te delen en te gebruiken om de problemen doelgericht aan te pakken.

De processen om informatiegestuurd te kunnen functioneren zijn beschreven en vastgelegd in het managementhandboek. Voor het proces opsporing en het proces informatie is het hoofd van de Recherche- en Informatiedienst (RID) proceseigenaar. De proceseigenaar bepaalt hoe het proces opsporing en het proces informatie verloopt. Alle opsporingseenheden werken zoveel mogelijk volgens dezelfde processen.

Bij kapitale delicten (bijvoorbeeld levensdelicten) met een grote maatschappelijke impact waarin geen sprake is van ondubbelzinnig daderschap kan de politie voor het onderzoek een team grootschalige opsporing (TGO) formeren. Het TGO is een (tijdelijke) voorziening zowel bij de Divisie Centrale Recherche als bij de Divisie Georganiseerde Criminaliteit (DGC). Het hoofd RID is eindverantwoordelijk voor het TGO-onderzoek.

Het prioriteren, wegen en kiezen van zaken van Veelvoorkomende Criminaliteit, Lokaal Ernstige Criminaliteit en Zware Georganiseerde en Grensoverschrijdende Criminaliteit zijn van groot belang binnen het opsporings- en informatieproces. Zicht op zaken is hierbij een belangrijk onderdeel.

A. Proces incidentgerichte Opsporing

Incidentgerichte opsporing is het proces van opsporen waarbij naar aanleiding van een melding, verkregen informatie, aangiften of aangehouden verdachten zo efficiënt mogelijk reactief onderzoek wordt uitgevoerd.

In de incidentgerichte opsporing worden de volgende werkzaamheden verricht:

- opnemen van daarvoor in aanmerking komende aangiften;
- eerste aanpak van misdrijven;
- onderzoek naar misdrijven en het behandelen van verdachten;
- onderzoek naar vermiste personen;
- onderzoek naar aanleiding van incidentele Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE) tips;
- het, indien mogelijk, maken van eenduidige ontnemingsvoorstellen;
- daar waar mogelijk/wenselijk het hanteren van methodes gericht op preventie;
- het veredelen van zaakdossiers en het behandelen daarvan inclusief het aanhouden van de verdachte.

De onderzoeken die worden verricht hebben over het algemeen een relatief korte doorlooptijd. Het doel van incidentgerichte opsporen is het afhandelen van een of meerdere zaken zodat het OM tot vervolging kan overgaan.

B. Proces Probleemgerichte Opsporing

Probleemgerichte opsporing is het proces van projectmatig opsporen dat volgt op constatering van stelselmatigheid in verdachten en/ of strafbare feiten, indien deze een ernstige inbreuk op de veiligheid en/of leefbaarheid vormen en/ of de maatschappelijke integriteit aantasten.

Het doel van het probleemgericht opsporen is naast de afhandeling van de zaak gericht op het vergroten of herstellen van de veiligheid en leefbaarheid in de buurt.

De volgende indicatoren zijn van belang bij dit proces:

- de (dreigende) aantasting van de maatschappelijke integriteit en/of overlast;
- de ernst van de gepleegde feiten;
- de stelselmatigheid in verdachten;
- de stelselmatigheid in misdrijven;
- de verhouding tussen de in te zetten capaciteit en de oplossingskansen;
- de bijdrage aan verbetering van de leefbaarheid.

De uitvoering van zaken waarbij probleemgerichte aanpak wordt toegepast voorafgegaan door projectvoorbereiding, keuze en toedeling. Projectvoorbereiding vindt gedeconcentreerd plaats binnen de DGC door medewerkers van de informatieorganisatie. Keuze en toedeling van zaken vinden plaats binnen het sturingsoverleg van de “stuurgroep”.

Op het gebied van probleemgerichte aanpak zijn projectteams belast met onder meer met de bestrijding van:

- internationale drugshandel;
- internationale wapenhandel;
- internationale mensenhandel –mensensmokkel;
- internationale financiële criminaliteit;
- internationale corruptie;
- cybercrime;
- terrorisme.

Binnen de probleemgerichte opsporing worden de volgende thema's benoemd:

1. gekozen thema's op basis van criminaliteitsbeeldanalyse actuele informatie;
2. jeugd- en zedenzaken;
3. financieel- economische criminaliteit;
4. zware, grensoverschrijdende criminaliteit.

C. Proces case screening

Case screening is het proces van een onderzoek uit het werkaanbod op basis van vooraf benoemde, geobjectiverde zaakinhoudelijke en beleidsmatige criteria, zoals indicaties voor de haalbaarheid en bewijsbaarheid van een zaak en beleidsprioriteiten. Case-screening is een hulpmiddel binnen de incidentgerichte opsporing bij het selecteren van zaken voor onderzoek waarbij met name gelet wordt op de kans op succes en rekening gehouden wordt met beleidskeuzes. Case screening wordt tevens als een middel gezien om af te wegen welke zaken daadwerkelijk wel en welke niet in behandeling worden genomen. Casescreening wordt ter voorbereiding op de opsporing uitgevoerd binnen de info desk en kan als stap in het proces vergeleken worden met de projectvoorbereiding binnen de probleemgerichte opsporing.

5.4.3 Sturing van de Divisies

Sturing DCR

DCR wordt aangestuurd door een divisiehoofd. De unit VVC wordt aangestuurd door een Unithoofd en zal bestaan uit een aantal flexibele teams. De medewerkers binnen de teams VVC worden aangestuurd door een teamleider.

De unit LEC is belast met de uitvoering van opsporingsonderzoeken naar strafbare feiten die als LEC zaken zijn aangemerkt, alsmede zaken die vallen onder andere geprioriteerde thema's. Binnen de unit LEC worden zowel de incident gerichte aanpak als ook de probleemgerichte aanpak toegepast.

De unit LEC wordt aangestuurd door een unithoofd en zal bestaan uit een aantal flexibele teams, die belast zijn met uitvoering van de taken. De medewerkers binnen de teams worden aangestuurd door een teamleider.

Sturing DIO

De aansturing binnen de Divisie Informatie en Ondersteuning geschiedt door een divisiehoofd. De unit Informatie wordt aangestuurd door een unithoofd en bestaat uit de teams Criminele Inlichtingen en de info desk. De aansturing binnen de teams geschiedt door een teamleider.

De unit Ondersteuning wordt aangestuurd door een unithoofd en bestaat uit Aanhouden en Ondersteuningseenheid (AOE), de observatie-eenheid (OT), het team forensisch opsporen (FO) en de Technische Ondersteuning (TO). De aansturing binnen de teams geschiedt als volgt:

- De medewerkers binnen de Aanhouding en Ondersteuningseenheid worden aangestuurd door een teamleider.
- De medewerkers binnen de Observatie-eenheid worden aangestuurd door een teamleider.
- De medewerkers binnen het team Forensisch Opsporen worden aangestuurd door een forensisch specialist die als teamleider fungeert.
- De medewerkers binnen het team Technische Ondersteuning worden aangestuurd door een technisch specialist, die als teamleider fungeert.

Sturing DGC

De aansturing binnen de Divisie Georganiseerde Criminaliteit gebeurt door een divisiehoofd. De unit Expertise, waaronder Financieel en Digitaal Opsporen vallen, wordt aangestuurd door een unithoofd. De uitvoering van de taken geschiedt door teams (Financieel en Digitaal Opsporen). Binnen de teams vindt de aansturing als volgt plaats:

- De medewerkers binnen het team Financieel opsporen worden aangestuurd door een financieel specialist als teamleider;
- De medewerkers binnen het team Digitaal opsporen worden aangestuurd door een digitaal specialist als teamleider.

De unit Zwacri wordt aangestuurd door een unithoofd en bestaat uit de teams, die belast zijn met de uitvoering van de taken. De medewerkers binnen een team Zwacri worden aangestuurd door een teamleider.

5.5 Ondersteuning

5.5.1 Informatievoorziening

Informatiegestuurde politie en Informatiegestuurde Opsporing:

Informatie gestuurde politie is een belangrijk uitgangspunt voor de inrichting van het Korps Politie Curaçao. Het concept van informatiegestuurde politie komt erop neer dat de informatie vanuit allerlei bronnen binnen en buiten de politie optimaal wordt gegenereerd en gebruikt om te komen tot sturing op de meest effectieve bestrijding van criminaliteit en de realisatie van veiligheid en leefbaarheid in de samenleving. Het informatieproces wordt binnen het KPC zodanig ingericht dat het voorziet in het bepalen van de operationele informatie-behoefte en het vervolgens verzamelen, verwerken, veredelen, analyseren, coördineren en verstrekken van informatie.

Informatiegestuurde opsporing als onderdeel van informatiegestuurde politie legt een sterke koppeling tussen het opsporingsproces en het informatieproces. Gegevens en informatie moeten leiden tot sturing op strategisch niveau voor het formuleren van (proactief) beleid op het gebied van veiligheid en misdaadbestrijding en (proactieve) sturing op tactisch niveau ten aanzien van het maken van concrete keuzes in onderzoeken. Analyse van gegevens en informatie over allerhande ontwikkelingen in de samenleving is zeer belangrijk bij dit proces. De kwantiteit en kwaliteit van de informatiehuishouding bepalen in belangrijke mate de effectiviteit en efficiency.

De info desk en de Criminele Inlichtingen Eenheid vormen gezamenlijk de informatieorganisatie die het Korps Politie Curaçao op maat van de benodigde operationele informatie moet voorzien om te kunnen sturen. De info desk richt zich op overlast en criminaliteit op alle sturingsniveau's en in alle processen terwijl de CIE zich op de zware criminaliteit richt rond het proces opsporing. In de sturing ressorteren de info desk en de CIE onder dezelfde lijnverantwoordelijke.

De recherche gebruikt een centraal registratiesysteem genaamd Actpol en een eigen registratiesysteem voor de centrale recherche.

De verwerking van de politiegegevens geschiedt volgens planvorming conform de onderlinge regeling verwerking politiegegevens.

5.5.2 Beheer

De Minister van Justitie van het land Curaçao is verantwoordelijk voor het beheer van het Korps Politie Curaçao. De Minister van Justitie van het Land Curaçao oefent wat het beheer betreft het bevoegd gezag uit over het politiekorps Curaçao en kan terzake de nodige aanwijzingen geven.

De korpschef dient jaarlijks in overeenstemming met de Procureur-generaal en met inachtneming van de aanwijzingen van de korpsbeheerder een ontwerpjaarplan voor het politiekorps in met een daarbij behorende ontwerpbegroting.

De Minister van Justitie is het bevoegd gezag tot aanstelling, bevordering, schorsing en ontslag van politieambtenaren.

Overeenkomstig artikel 3.2 van de onderlinge regelingen houdende kwaliteitseisen opleidings en trainingsvereisten politie van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba moeten politieambtenaren in opleiding aan een bepaald opleidingsniveau voldoen. De kandidaten worden onderworpen aan een geschiktheidstest, bestaande uit een taalvaardigheidsonderzoek, een cognitief capaciteitenonderzoek, een psychologisch onderzoek en een fysiek motorisch onderzoek.

Volgens hoofdstuk 6 van de bovengenoemde onderlinge regeling zullen politieambtenaren periodiek een toets geweldbeheersing en een toets aanhoudings- en zelfverdedigingsvaardigheden moeten volgen.

Er is een keuringscommissie belast met de keuring en certificering van de politiespeurhonden.

Bij het Korps Politie Curaçao zal er sprake moeten zijn van financieel zelfbeheer. Het korps zal een intern inkoopbeleid voeren en draagt zorg voor de verdere professionalisering van de afdelingen, waarbij het accent wordt gelegd op de verdere ontwikkeling van het personeel en de verbetering van de beschikbare middelen en huisvesting.

Het Korps zal ervoor moeten zorgen dat aan het personeel de adequate opleidingsmogelijkheden worden aangeboden. Er zal worden geïnvesteerd in de middelen zoals IT en huisvesting.

In het kader van het budgetrecht van de Staten dient de begroting van het Korps jaarlijks door de Staten te worden goedgekeurd.

Tot het beheer behoren eveneens de ondersteuningseenheden die deel uitmaken van de divisie informatie en ondersteuning.

5.5.3 Resultaten

Ten aanzien van de opsporing heeft het Korps Curaçao in het jaarplan 2012 het volgende bepaald:

- De verdere ontwikkeling van een deugdelijk informatieknooppunt teneinde te geraken tot een solide informatiepositie;
- Centralisering van de opsporing (recherchewerkzaamheden);
- Bijdragen aan projecten ter voorkoming van roofovervallen, woninginbraken en autodiefstallen;
- Streven naar een oplossingspercentage van (35%);
- Plaatsing van bestaand personeel binnen de verschillende recherche-onderdelen;
- Openstellen van vacante functies;
- Het zorgdragen voor continue bevordering van de deskundigheid van het personeel;
- Verbetering van de huisvesting.

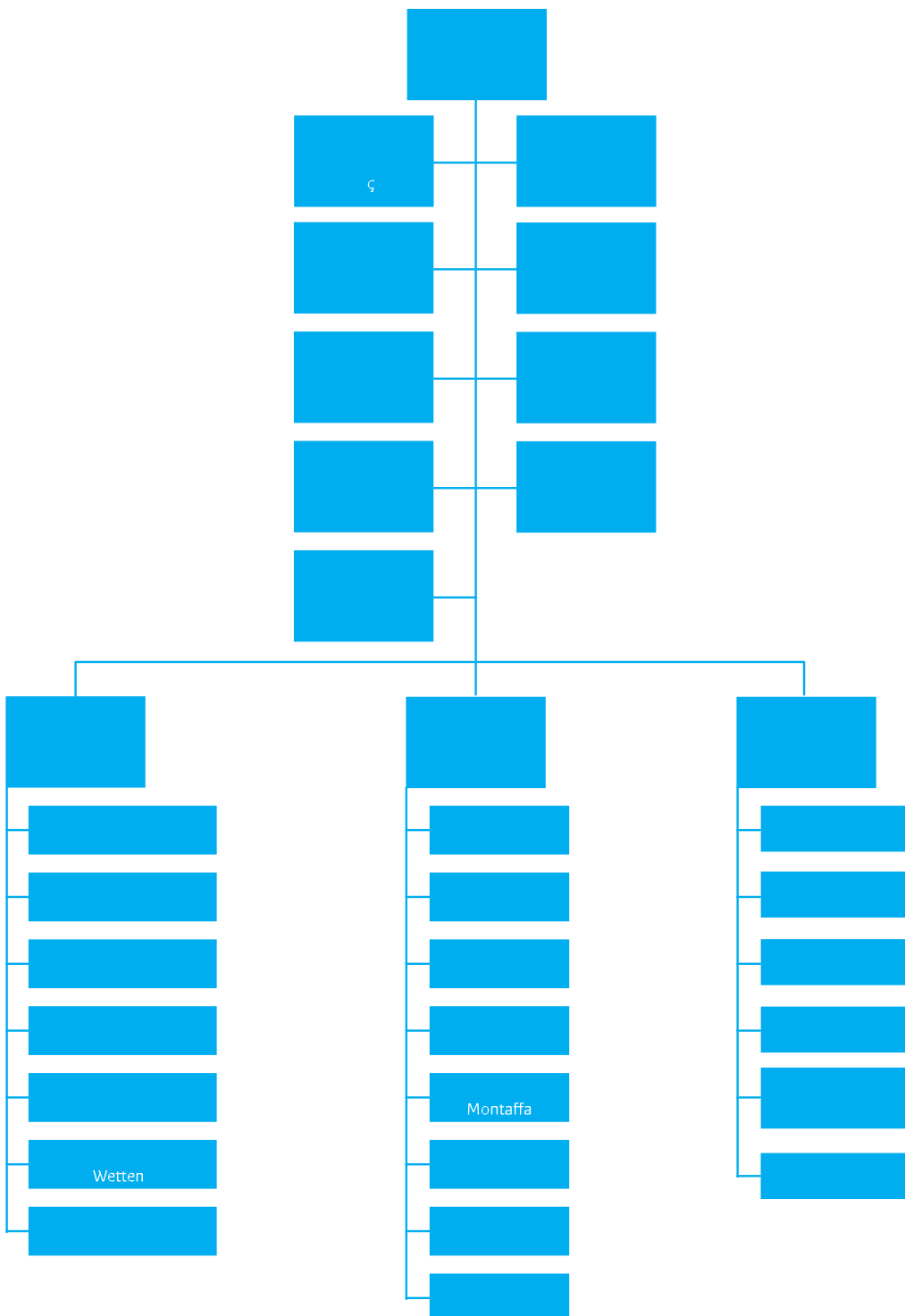

Bestaan

De praktijk van de opsporing

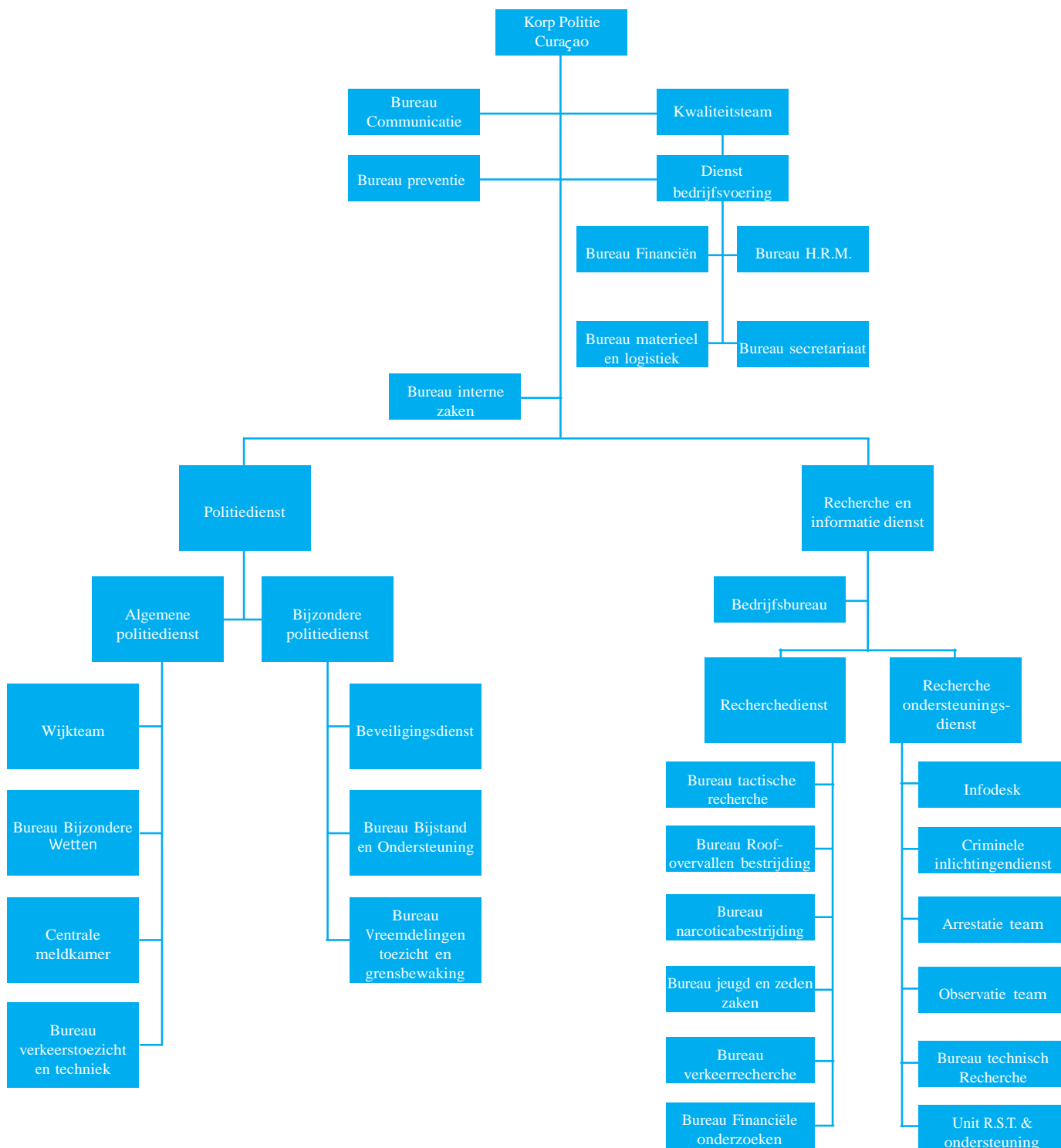
6.1 Organisatie

Het Korps Politie Curaçao is sinds de reorganisatie van het korps, waarbij de toen herziene korpsorganisatie bij de Politieregeling 1999 werd vastgesteld, ingericht volgens de navolgende structuur:

Binnen het KPC zijn er zes afdelingen belast met researchwerkzaamheden te weten: tactische recherche, jeugd en zeden, narcotica, verkeerscriminaliteit, roofovervallenbestrijding, en financiële onderzoeken. Daarnaast zijn er rechercheurs werkzaam bij de wijkteams van het KPC.

In 2007 heeft de Raad van Ministers bepaald dat er een nieuwe organisatiestructuur dient te worden vastgesteld voor het korps. Deze organisatiestructuur ziet er als volgt uit:

In deze laatste door de regering geaccordeerde structuur zijn er zes afdelingen belast met recherchewerkzaamheden te weten: tactische recherche, roofovervallenbestrijding, narcoticabestrijding, jeugd en zeden zaken, verkeersrecherche en financiële onderzoeken. Genoemde afdelingen worden ondersteund door de Rechercheondersteuningsdienst. Daarbij dient te worden opgemerkt dat de unit RST & Ondersteuning nimmer tot stand is gekomen.

In verband met de staatkundige veranderingen van 2010 is er een nieuw structuur ontworpen. Deze structuur is echter nog niet geaccordeerd. Het Korps Politie Curaçao heeft vooruitlopend op de accordering van de nieuwe structuur diverse onderdelen daarvan geïmplementeerd. De zes afdelingen die vallen onder de Recherchedienst zijn conform de organisatiestructuur zoals vastgesteld door de Raad van Ministers in het jaar 2007 gehandhaafd. Bij de Rechercheondersteuningsdienst zijn de afdelingen info desk en Criminele Inlichtingendienst overeenkomstig het nieuwe plan van 2010 samengevoegd in een unit informatie. De drie units – Arrestatieteam, Observatieteam en Bureau Technische Recherche – zijn conform de nieuwe plannen van 2010 ondergebracht in een nieuwe unit ondersteuning. Voorts is er conform de plannen van 2010 een nieuwe sectie opgebouwd: Divisie Georganiseerde Criminaliteit. Daaronder vallen de units Zware Criminaliteit en Digitaal Opsporen die volledig functioneel zijn. Vermeldenswaardig is het feit dat de unit Financieel Opsporen nog niet functioneel is.

De restructuur bestaat aldus uit drie onderdelen: 1) de Recherchedienst conform de oude structuur van 2007, 2) de Rechercheondersteuningsdienst die aangepast is overeenkomstig het plan van 2010 en 3) een volledig nieuwe Divisie Georganiseerde Criminaliteit die geheel volgens het nieuwe plan van 2010 is opgezet.

Buiten het KPC is er een aantal tot de justitiële keten behorende organisaties belast met recherchewerkzaamheden te weten: Landsrecherche, Koninklijke Marechaussee, Recherche Samenwerkingsteam (RST) en Rijksrecherche (incidenteel ondersteunend op verzoek PG), Douanerecherche en Kustwacht.

Het korps heeft conform artikel 7 van de Rijkswet Politie een recherche ten behoeve van de opsporing van misdrijven met voorzieningen op het gebied van tactisch, technisch, financieel en digitaal onderzoek, informatie en analyse, een observatieteam, arrestatieteam en een voorziening voor het optreden ter handhaving van de openbare orde en hulpverlening (wijkteams).

Ingevolge artikel 8 van de Rijkswet Politie is het korps, gegeven zijn taakgebieden, belast met de zorg voor het verrichten van onderzoeken:

- a. naar grensoverschrijdende criminaliteit bedoeld in *artikel 33, tweede lid, van de Rijkswet openbare ministeries van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba*;
- b. naar misdrijven, die gezien de ernst of frequentie dan wel het georganiseerd verband waarin ze worden gepleegd een ernstige inbreuk op de rechtsorde maken;
- c. ter uitvoering van interregionale en internationale verzoeken tot rechtshulp met betrekking tot strafbare feiten bedoeld onder a en b.

Uit interviews is gebleken dat er een divisie georganiseerde criminaliteit in oprichting is. Tot deze divisie zal behoren een unit zware criminaliteit. Deze unit is thans in oprichting. De unit financieel opsporen en de unit digitaal opsporen zullen nog moeten worden opgericht.

De projectteams zijn belast met probleemgerichte en incidentgerichte opsporing van zwacri-delicten.

Binnen de unit zwacri zijn de medewerkers belast met de afhandeling van de opvangzaken(incidenten) zoals:

- de invoer en uitvoer van crimineel vermogen;
- de invoer van verdovende middelen;
- de uitvoer van verdovende middelen;
- de in- en uitvoer van wapen;
- mensensmokkel en mensenhandel;
- calamiteiten zoals bommeldingen, gijzelingen en ontvoeringen.

Er is een Divisie Informatie en Ondersteuning in oprichting. Tot deze divisie in oprichting behoren thans informeel een info desk, Criminele inlichtingendienst (CID), Arrestatieteam, Observatieteam, Sectie technische ondersteuning (STO) en Forensische opsporing. Uitgezonderd de info desk zijn de andere genoemde afdelingen/teams onderdelen die reeds bestonden binnen het KPC van de Nederlandse Antillen. In de lijn worden zij aangestuurd door het fungerende divisiehoofd.

Het Korps is bezig met de ontwikkeling van de Digitale opsporing. Een aantal opsporingsambtenaren heeft een opleiding digitaal rechercheren gevolgd, zodat zij ingezet kunnen worden in het betreffende recherche-onderdeel.

De Divisie Centrale Recherche zal nog moeten worden opgezet. Het merendeel van de rechercheafdelingen zal worden ondergebracht bij de Divisie Centrale Recherche. Thans is er een hoofd van de divisie recherchedienst, die bepaalde taken verbonden aan de functie van Hoofd Centrale Recherche uitvoert en tevens fungeert als trekker in het kader van de oprichting van de nieuwe divisie. Hij is tevens belast met de leiding op de rechercheafdelingen. De recherche afdelingen functioneren nog volgens de oude stijl, waarbij opsporing gedecentraliseerd is. Veel voorkomende misdrijven moeten worden behandeld binnen de wijkteams. In de praktijk blijkt dat er geen duidelijke scheiding bestaat tussen LEC en veel voorkomende misdrijven waardoor de indruk ontstaat dat de centrale rechercheafdelingen tevens worden belast met onderzoeken inzake veel voorkomende misdrijven.

De Landsrecherche valt onder de Procureur-generaal. De huidige formatie van de landsrecherche bestaat uit een afdeling Operationele Zaken en een afdeling Bedrijfsvoering. Aan het hoofd van elke afdeling staat een coördinator. De Landsrecherche is bezig met een reorganisatieproces. Zij zullen op korte termijn verhuizen aangezien de huisvesting niet geschikt is. Tevens zullen zij verder investeren in personeel en technische middelen waaronder een eigen tapsysteem. Voor de kwaliteitsverbetering is de reorganisatie van de Landsrecherche essentieel. Dit wordt tevens onderschreven door het hoofd van de Landsrecherche.

Het RST is een researchesamenwerkingsteam dat functioneert op Curaçao, BES, Sint Maarten en Aruba. Het RST heeft thans een wettelijke grondslag in artikel 57 a van de Rijkswet Politie. Het RST is belast met de bestrijding van internationale terrorisme. Voorts is het RST belast met de ondersteuning op incidentele basis bij misdrijven die de lokale rechtsorde ernstig schokken. De bezetting van het RST bestaat uit een aantal structureel te leveren fte's door de korpsen en de Europese Nederlandse rechercheurs die deel uitmaken van het RST.

De Koninklijke marechaussee is belast met onderzoeken waarbij militairen betrokken zijn en onderzoek naar mensenhandel.

De Rijksrecherche is een Nederlandse recherche-organisatie die op verzoek van de PG ondersteuning kan verlenen ten behoeve van onderzoek op Curaçao naar strafbare feiten die de integriteit van het overheidsapparaat kunnen aantasten en die zijn begaan door (rechts)personen belast met een publieke taak, en ten behoeve van de opsporing van ambtsdelicten. De rijksrecherche is niet gevestigd op Curaçao.

6.2 Sturing

Aan het hoofd van het politiekorps staat een korpschef, belast met de dagelijkse leiding van het korps.

Indien de politie optreedt ter strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, dan wel taken verricht ten dienste van justitie, staat zij onder het gezag van de procureur-generaal. De procureur-generaal kan ambtenaren van politie algemene en bijzondere aanwijzingen geven voor de vervulling van hun taken. Volgens geïnterviewden dient de sturing met betrekking tot veel voorkomende criminaliteit door de PG te worden verbeterd. De geïnterviewden zijn van mening dat de kwaliteitscontrole door het OM op de opsporing vatbaar is voor verbetering. Als voorbeeld hebben geïnterviewden aangegeven dat de kwaliteit van de processen-verbaal moet worden verbeterd. De strategische sturing dient tevens te worden geoptimaliseerd.

Indien de politie optreedt ter handhaving van de openbare orde en ter uitvoering van de hulpverleningstaak staat zij in Curaçao onder het gezag van de Minister van Justitie van Curaçao. De Minister is bevoegd aan de ambtenaren van politie algemene en bijzondere aanwijzingen te geven.

Er vindt maandelijks overleg plaats tussen de Minister van Justitie van Curaçao met de korpschef, de hoofdofficier van justitie en de procureur-generaal over de taakuitvoering door de politie.

De Minister van Justitie van Curaçao oefent wat het beheer betreft, het bevoegde gezag uit over het politiekorps van Curaçao.

De korpsbeheerder overlegt regelmatig met de procureur-generaal en de korpschef over het beheer van de politie.

De PG heeft het strafvorderlijk gezag op de opsporing. In de meeste zaken heeft de betrokken officier van justitie direct contact met de rechercheafdeling waar de onderzoeken plaatsvinden. Wekelijks vindt er overleg plaats tussen de betrokken officier van justitie en de recherche. Daarnaast wordt de recherche door middel van aanwijzingen van het OM nader geïnstrueerd over de werkwijze. In dit verband kan de Raad verwijzen naar twee aanwijzingen die de Raad heeft aangetroffen, namelijk aanwijzing relationeel geweld en aanwijzing voor de politie bij verkeersovertredingen. De Raad heeft geconstateerd dat de aanwijzing bij verkeersovertredingen in de praktijk niet wordt toegepast. In het kader van de bestrijding van georganiseerde criminaliteit wordt in een stuurgroep vergaderd onder voorzitterschap van het OM. Binnen die stuurgroep worden beslissingen genomen met betrekking tot de opsporing die vervolgens door de recherche moet worden uitgevoerd.

6.2.1 Lijnsturing

Tijdens het onderzoek is niet gebleken dat lijnsturing wordt toegepast conform de nieuwe werkwijze. Voor lijnsturing volgens de nieuwe werkwijze is vereist dat personeel en middelen zo efficiënt mogelijk ingezet worden op basis van een informatiegerichte aanpak. Het idee van informatie gestuurde politie en informatiegestuurde opsporing is niet (volledig) geïntroduceerd. Er zijn wel overlegstructuren in ontwikkeling binnen het korps. Op operationeel niveau vinden vormen van overleg plaats. Binnen de afdelingen/units vindt op dagelijkse basis briefing en debriefing plaats. Voor de briefing komen de medewerkers en teamleider in de ochtend bij elkaar om informatie uit te wisselen en opdrachten te geven en ontvangen die voor die dag van belang zijn. Aan het einde van de dag vindt debriefing plaats waar de bereikte resultaten worden besproken.

6.2.2 Processturing

Processturing vereist een ander soort werkwijze van de recherche. De recherche fungeert nog steeds voornamelijk volgens het oude systeem van het Korps binnen de voormalige Nederlandse Antillen. Het oude systeem is activiteit gericht en hoofdzakelijk beperkt tot een rechercheonderdeel. Voor processturing is noodzakelijk dat de opsporing informatiegericht is georganiseerd. Beslissingen moeten worden genomen op basis van verzamelde informatie. Uit onderzoek is gebleken dat dit proces nog niet voldoende is geïmplementeerd. De structuur, middelen en personeel zijn nog niet beschikbaar conform planvorming. Opleiding en training van het personeel zijn hierbij ook van eminent belang.

Uit interviews is gebleken dat het Hoofd RID functioneert als proceseigenaar. Deze taak kan de proceseigenaar verrichten voorzover de processen reeds zijn geïmplementeerd. Hierna zal worden aangegeven welke processen reeds gedeeltelijk zijn geïmplementeerd.

6.2.3 Beleidsturing

Uit onderzoek is niet gebleken dat de proceseigenaar bewaakt op grond van vastgestelde kwaliteitseisen. De meeste nieuwe werkprocessen zijn nog niet binnen het korps beschreven. Uit interviews is gebleken dat de nieuwe werkwijze nog niet is vastgesteld en geïmplementeerd binnen het korps. Er zijn geen portefeuillehouders aangewezen. Er zijn thema's benoemd maar de beleidssturing geschiedt uitsluitend ten aanzien van roofovervallen op basis van criminaliteitsanalyse.

6.2.4 *Strategische sturing*

De beleidskeuzes op opsporingsgebied moeten worden onderbouwd met informatie uit het criminaliteitsbeeld, dat jaarlijks wordt opgesteld. Het bestaat uit:

- de criminaliteitsontwikkeling, die in kaart wordt gebracht door de info desk en de Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE);
- behaalde resultaten, afkomstig uit Actpol;
- analyses van leefbaarheid en veiligheidsproblematiek op buurtniveau;
- wijkveiligheidsplannen indien voorhanden.

In het korpsjaarplan dat in het Driehoeksoverleg wordt vastgelegd wordt beschreven welke prioriteit de verschillende criminaliteitsvormen zullen hebben in het komende jaar. De keuzes in het jaarplan worden mede bepaald op grond van de criminaliteitskaart. Er wordt geen criminaliteitsbeeld opgesteld, althans niet zoals in de planvorming bedoeld. Ten aanzien van roofovervallen worden deze ontwikkelingen bijgehouden maar dit gebeurt niet ten aanzien van andere soorten misdrijven.

De info desk brengt voorzover zij daartoe in staat is de criminaliteitsontwikkeling in kaart. De informatie uit de Actpol is onbetrouwbaar, waardoor de resultaten uit Actpol slechts een ruwe schatting kunnen geven. De Actpol biedt niet alle mogelijkheden om de voor de opsporing relevante informatie te kunnen vastleggen. Als voorbeeld hebben de geïnterviewden genoemd diefstal. Het systeem biedt de mogelijkheid om cijfers te registreren met betrekking tot diefstal. Een nadere specificering naar soort diefstal is echter niet mogelijk. Er vindt geen analyse plaats van de leefbaarheid en veiligheidsproblematiek op buurtniveau. Er zijn evenmin wijkveiligheidsplannen beschikbaar.

6.2.5 *Tactische Sturing*

Tactische sturing vindt thans plaats binnen het korps aan de hand van de volgende criteria:

- Er moet een daderindicatie zijn;
- Beleidsprioriteit van het bevoegd gezag en het openbaar ministerie;
- Maatschappelijke impact.

Binnen de lokale stuurgroep vindt tactische sturing plaats. De bedoeling is om daarvoor ook weegcriteria vast te stellen waardoor gewerkt kan worden met een puntensysteem. Hierdoor zal op basis van objectieve criteria keuzes kunnen worden gemaakt die van belang zijn voor de opsporing. Ten tijde van het onderzoek waren er nog geen weegcriteria vastgesteld. De geïnterviewden hebben aangegeven dat mede door het ontbreken van de vastgestelde weegcriteria de objectiviteit bij de besluitvorming niet voldoende gewaarborgd is.

6.2.6 *Tactische sturing bij incidentgerichte opsporing*

Tijdens het onderzoek is niet gebleken dat de recherche tactische sturing toepast bij incidentgerichte opsporing conform planvorming. De sturing geschiedt voornamelijk binnen elke rechercheafdeling. De behandeling van zaken vindt plaats naar aanleiding van een aangifte en wordt doorgeleid naar de rechercheafdeling die belast is met het soort onderzoek. Er vindt volgens geïnterviewden geen structurele beoordeling plaats van de zaken conform weegcriteria. De weegcriteria zijn immers niet vastgesteld. Er kan derhalve niet worden gesproken van tactische sturing bij incidentgerichte opsporing volgens de planvorming.

In de praktijk heeft de rechercheur ook vaak direct contact met de officier van justitie. Door het direct contact tussen de officier van Justitie en de politieambtenaar belast met de zaak is er weinig tactische sturing vanuit het korps. Binnen de DGC in oprichting is er wel sprake van tactische sturing, aangezien de nieuwe werkmethode bij de DGC in oprichting wordt toegepast.

6.2.7 *Tactische sturing bij probleemgerichte onderzoeken*

De stelselmatigheid van misdrijven en verdachten kan worden vastgesteld middels veredeling en of analyse van informatie uit diverse bronnen. Indien deze stelselmatigheid wordt geconstateerd wordt ten behoeve van de stuurgroep een document opgesteld met een voorstel voor een probleemgericht onderzoek (projectvoor-bereiding). Afhankelijk van de mogelijkheid tot concreetheid van het voorstel worden eventueel ook reeds de onderzoeksaanpak, de benodigde capaciteit, de duur van het onderzoek en de randvoorwaarden geschetst.

Uit interviews heeft de Raad kunnen constateren dat dit proces relatief gezien beter functioneert in het korps politie Curaçao in vergelijking tot de overige sturingsprocessen. De info desk is een onderdeel van de doorontwikkeling die is opgericht binnen het Korps Politie Curaçao in de Nederlandse Antillen. Binnen de info desk worden documenten voorbereid ten behoeve van de lokale stuurgroep. De lokale stuurgroep beslist vervolgens of een onderzoek wordt gestart. In vergelijking tot de overige vormen van sturing, kan worden gesteld dat de tactische sturing bij probleemgerichte onderzoeken relatief verder is ontwikkeld.

6.2.8 Sturing van de recherche-onderdelen

Er vindt geen criminaliteitsbeeldanalyse plaats, hetgeen van belang is voor de strategische sturing. Het jaarplan wordt niet jaarlijks vastgesteld binnen het korps.

Bij de wijkteams geschiedt de sturing in de lijn door de wijkteamchef en de teamleider. Bij de rechercheafdelingen vindt sturing plaats door de afdelingschefs en de teamleiders.

De aansturing binnen de Divisie Informatie en Ondersteuning in oprichting geschiedt door een divisiehoofd. De unit Informatie wordt aangestuurd door een unithoofd en bestaat uit de Criminele Inlichtingen Dienst en de info desk. De aansturing binnen de teams geschiedt door een teamleider.

De unit Ondersteuning (in oprichting) wordt aangestuurd door een unithoofd en bestaat uit het arrestatieteam, het observatieteam, het team forensisch opsporen (FO) en de technische ondersteuning (TO). De aansturing binnen de teams geschiedt door een teamleider.

De aansturing binnen de Divisie Georganiseerde Criminaliteit in oprichting gebeurt door een divisiehoofd. De unit Zwacri wordt aangestuurd door een unithoofd en zal bestaan uit de teams, die belast zijn met de uitvoering van de taken. De medewerkers binnen een team Zwacri worden aangestuurd door een teamleider.

De recherche binnen het Korps Politie Curaçao wordt aangestuurd als volgt. De Divisie Recherchedienst bestaat uit 6 bureau's. Elk bureau heeft een bureauchef en één of meerdere teamleiders. Bureauchefs resorteren onder het Hoofd Recherchediensten.

Het Hoofd Recherche en Informatie Dienst is ondergeschikt aan de Korpschef. De recherche bij de wijkteams vallen onder de wijkteamchef. De wijkteamchef is ondergeschikt aan het Hoofd Algemene Politiedienst. De wijkteams vallen onder de verantwoordelijkheid van het Hoofd Algemene Diensten. Het Hoofd Algemene Politiedienst resorteert onder het hoofd Politiedienst. Het Hoofd Poltiedienst is verantwoording schuldig aan de Korpschef. In deze hiërarchische relaties is er ook sprake van lijnsturing.

De indeling van het personeel dat werkzaam is binnen de Divisie Georganiseerde Criminaliteit geschiedt thans middels ter beschikking stelling. De aansturing geschiedt door het fungerenddivisiehoofd. Hier vindt tevens tactische sturing plaats, aangezien projecten worden voorbereid en voorgelegd aan de lokale stuurgroep die dan de voor de opsporing relevante beslissingen neemt.

De aansturing binnen de Divisie Informatie en Ondersteuning geschiedt door een Divisiehoofd. De Info desk wordt aangestuurd door een afdelingshoofd. De CID, arrestatieteam, observatieteam, STO en forensische opsporing worden aangestuurd door een teamleider/chef.

De Landsrecherche wordt aangestuurd door het hoofd van de Landsrecherche en elke afdeling wordt aangestuurd door een coördinator.

Het RST wordt aangestuurd door een teamchef en elke unit wordt aangestuurd in de lijn door een teamchef. Bij het RST vindt tactische sturing plaats door de stuurgroep RST. De stuurgroep RST bestaat uit een vertegenwoordiger van het Korps Politie Curaçao namens de Korpschef, een vertegenwoordiger van het OM en een vertegenwoordiger van het RST.

De Rijksrecherche is niet gevestigd op Curaçao.

6.3 Opsporingsprocessen

Proces incidentgerichte Opsporing

Incidentgerichte opsporing is het proces van opsporen waarbij naar aanleiding van een melding, verkregen informatie, aangiften of aangehouden verdachten, op basis van een daartoe op sturingsniveau gemaakte keuze, een zo efficiënt mogelijk reactief opsporingsonderzoek wordt uitgevoerd.

In de incidentgerichte opsporing worden de volgende werkzaamheden verricht:

- opnemen van daarvoor in aanmerking komende aangiften;
- eerste aanpak van misdrijven;
- onderzoek naar misdrijven en het behandelen van verdachten;
- onderzoek naar vermiste personen;
- onderzoek naar aanleiding van incidentele Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE) tips;
- het, indien mogelijk, maken van eenduidige ontnemingsvoorstellen;
- daar waar mogelijk/wenselijk het hanteren van methodes gericht op tegenhouden (preventie);
- het veredelen van zaakdossiers en het behandelen daarvan inclusief het aanhouden van de verdachte.

De onderzoeken die worden verricht hebben over het algemeen een korte doorlooptijd. Het doel van incidentgericht opsporen is het afhandelen van een of meerdere zaken zodat het OM tot vervolging kan overgaan. Het proces incidentgerichte opsporing wordt niet toegepast binnen het korps bij de rechercheafdelingen. De recherche is nog werkzaam conform de oude werkwijze waarbij het accent niet is gelegen op een procesmatige aanpak van het onderzoek. De werkwijze is voornamelijk activiteitengericht, waarbij het accent ligt op de afhandeling van zaken zonder dat er sprake is van sturing op diverse sturingsniveau's.

De verdeling van zaken geschiedt nog op basis van het oude systeem. De zaken worden in beginsel behandeld in een rechercheafdeling. Soort zaak is daarbij van belang. De rechercheafdelingen moeten opsporingsonderzoeken verrichten met de beperkte beschikbare capaciteit. De rechercheafdelingen werken samen waardoor zij personeel aan elkaar beschikbaar stellen naar gelang er behoefte daartoe bestaat. Het komt voor dat er binnen een rechercheafdeling minder dan 5 rechercheurs werkzaam zijn terwijl volgens de oude formatie ongeveer 15 rechercheurs in de betreffende rechercheafdeling werkzaam moeten zijn.

Proces Probleemgerichte Opsporing

De volgende indicatoren zijn van belang voor de keuze tot uitvoering van het proces Probleemgerichte Opsporing:

- de (dreigende) aantasting van de maatschappelijke integriteit en/of overlast;
- de ernst van de gepleegde feiten;
- de stelselmatigheid in verdachten;
- de stelselmatigheid in misdrijven;
- de verhouding tussen de in te zetten capaciteit en de oplossingskans;
- de bijdrage aan verbetering van de leefbaarheid.

Binnen de info desk wordt dit proces zoveel mogelijk toegepast. De beperkte personele capaciteit en het tekort aan opsporingsmiddelen hebben volgens de geïnterviewden een remmende werking op dit proces.

Proces case screening

Case screening is volgens planvorming het proces van een onderzoek uit het werkaanbod op basis van vooraf benoemde, geobjectiveerde zaakinhoudelijke en beleidsmatige criteria, zoals indicaties voor de haalbaarheid en bewijsbaarheid van een zaak en beleidsprioriteiten. Case-screening is een hulpmiddel binnen de incidentgerichte opsporing bij het selecteren van zaken voor onderzoek waarbij met name gelet wordt op de kans op succes en rekening gehouden wordt met beleidskeuzes. Case screening wordt tevens als een middel gezien om af te wegen welke zaken daadwerkelijk wel en welke niet in behandeling worden genomen.

Case screening volgens de planvorming wordt nog niet toegepast binnen het korps.

6.4 Ondersteuning

6.4.1 *Informatiegestuurde Politie en Informatiegestuurde Opsporing:*

Informatie gestuurde politie is een belangrijk uitgangspunt voor de inrichting van het Korps Politie Curaçao. In de kern komt het concept van informatiegestuurde politie erop neer dat de informatie vanuit allerlei bronnen binnen en buiten de politie optimaal wordt gegenereerd en gebruikt om te komen tot sturing op de meest effectieve bestrijding van criminaliteit en de realisatie van veiligheid en leefbaarheid in de samenleving. Het informatieproces wordt binnen het KPC zodanig ingericht dat het voorziet in het bepalen van de operationele informatiebehoefte en het vervolgens verzamelen, verwerken, veredelen, analyseren, coördineren en verstrekken van informatie.

Informatiegestuurde opsporing als onderdeel van informatiegestuurde politie legt een sterke koppeling tussen het opsporingsproces en het informatieproces. Gegevens en informatie moeten leiden tot sturing op strategisch niveau voor het formuleren van (proactief) beleid op het gebied van veiligheid en misdaadbestrijding en (proactieve) sturing op tactisch niveau ten aanzien van het maken van concrete keuzes in onderzoeken. Analyse van gegevens en informatie over allerhande ontwikkelingen in de samenleving is zeer belangrijk bij dit proces. De kwantiteit en kwaliteit van de informatiehuishouding bepalen in belangrijke mate haar effectiviteit en efficiency.

De Info desk en de Criminele Inlichtingen Eenheid vormen gezamenlijk de informatieorganisatie die het Korps Politie Curaçao op maat van de benodigde operationele informatie moet voorzien om beter te kunnen sturen en onderzoeken. De Info desk richt zich op overlast en criminaliteit op alle sturingsniveau's en in alle processen terwijl de CIE zich op de zware criminaliteit richt rond het proces opsporing. In de sturing ressembleren de Info desk en de CIE onder dezelfde lijnverantwoordelijke.

De recherche gebruikt een centraal registratiesysteem genaamd Actpol en een eigen registratiesysteem voor de centrale recherche.

6.4.2 *Informatievoorziening*

Informatie gestuurde politie is een belangrijk uitgangspunt voor de inrichting van het Korps Politie Curaçao. In de kern komt het concept erop neer dat de informatie vanuit allerlei bronnen binnen en buiten de politie optimaal wordt gegenereerd en gebruikt om te komen tot sturing op de meest effectieve bestrijding van criminaliteit en realisatie van veiligheid en leefbaarheid in de samenleving. Het informatieproces wordt binnen KPC zodanig ingericht dat het voorziet in het bepalen van de operationele informatiebehoefte en het vervolgens verzamelen, verwerken, veredelen, analyseren, coördineren en verstrekken van informatie.

Informatiegestuurde Opsporing als onderdeel van informatiegestuurde politie legt een sterke koppeling tussen het opsporingsproces en het informatieproces. Gegevens en informatie moeten leiden tot sturing op strategisch niveau teneinde beleid te kunnen formuleren op het gebied van misdaadbestrijding en sturing op tactisch niveau teneinde concrete keuzes in onderzoeken te kunnen maken. Analyse van gegevens en informatie is zeer belangrijk bij dit proces. De kwantiteit en kwaliteit van de informatiehuishouding bepalen in belangrijke mate haar effectiviteit en efficiency.

De info desk en de CID vormen thans de informatieorganisatie die het korps politie Curaçao op maat van de benodigde operationele informatie moet voorzien om te kunnen sturen. De info desk richt zich op overlast en criminaliteit op alle sturingsniveau's en in alle processen terwijl de CID zich op de zware criminaliteit richt rond het proces opsporing.

De verwerking van de politiegegevens geschiedt niet in overeenstemming met de onderlinge regeling verwerking politiegegevens. De verwerking van politiegegevens geschiedt thans volgens het oude systeem binnen de Nederlandse Antillen. Uit interviews is gebleken dat men binnen het korps de onderlinge regeling verwerking politiegegevens niet heeft geïmplementeerd.

6.4.3 Beheer

In deze paragraaf zal met betrekking tot het beheer aandacht worden gevestigd op de infrastructuur, de middelen en de begroting voor de opsporing.

De Minister van Justitie is verantwoordelijk voor het beheer van het Korps Politie Curaçao. De Minister van Justitie van het Land Curaçao oefent wat het beheer betreft het bevoegd gezag uit over het politiekorps Curaçao.

De Raad heeft niet geconstateerd dat de Korpschef jaarlijks in overeenstemming met de Procureur-generaal en met inachtneming van de aanwijzingen van de korpsbeheerder een ontwerpjaarplan voor het politiekorps met een daarbij behorende ontwerpbegroting opstelt.

De Minister van Justitie dient tevens de minimale sterkte van het korps te bepalen. De minimale sterkte is vastgesteld bij de ronde tafel conferentie¹⁵.

Het bevoegd gezag tot aanstelling, bevordering, schorsing en ontslag van politieambtenaren is de regering. Beslissingen ten aanzien van de rechtspositie van ambtenaren van politie worden bij landsbesluit vastgesteld. Tevens bepaalt het reglement van orde van de Raad van Minister dat personele aangelegenheden in de Raad van Ministers moeten worden behandeld. Dit betekent dat de Raad van Minister betrokken is bij de besluitvorming.

Uit onderzoek is gebleken dat de politieambtenaren in opleiding aan het wettelijk vastgestelde opleidingsniveau moeten voldoen¹⁶. De kandidaten worden onderworpen aan een geschiktheidstest, bestaande uit een taalvaardigheidsonderzoek, een cognitief capaciteitenonderzoek, een psychologisch onderzoek en een fysiek motorisch onderzoek. De meeste geïnterviewden ervaren de beheersing van de Nederlandse taal binnen het korps beneden niveau, hetgeen zich reflecteert in de formulering van processen-verbaal.

Volgens hoofdstuk 6 van de Onderlinge regeling kwaliteitscriteria en opleidings- en trainingsvereisten politie zullen politieambtenaren periodiek een toets geweldbeheersing en een toets aanhoudings- en zelfverdedigingsvaardigheden moeten volgen. Het is niet gebleken dat deze trainingen worden gevolgd door de betrokken politieambtenaren.

Er is een keuringscommissie belast met de keuring en certificering van de politiehonden. Het is niet gebleken dat er een keuringscommissie bestaat zoals bepaald in de onderlinge regeling.

De huisvesting is niet conform planning. Volgens het jaarplan zou de huisvesting verbeterd moeten worden, hetgeen nog niet is geschied. Er ontbreken vervoermiddelen, waardoor het volgens geïnterviewden vaak voorkomt dat zij niet in staat zijn om hun werkzaamheden naar behoren uit te voeren. IT-faciliteiten zijn ook niet conform de planning ingericht. Er zou gelet op de nieuwe werkwijze sterk worden geïnvesteerd in automatisering, hetgeen niet is geschied. Ook de overige voor de opsporing relevante middelen zijn niet beschikbaar zoals gepland.

Na 10 oktober 2010 heeft het RST een aantal vervoermiddelen en andere middelen die aan het korps ter beschikking beschikbaar waren gesteld, teruggenomen. Het RST heeft tevens besloten dat het korps gezien de hoge kosten niet meer gratis gebruik kon blijven maken van de tapfaciliteiten.

In het kader van het budgetrecht van de Staten wordt de begroting van het Korps jaarlijks door de Staten goedgekeurd.

De recherche wordt binnen het korps Curaçao tevens ondersteund door de ondersteunende onderdelen van het korps die ten tijde van het onderzoek in de Divisie Informatie en Ondersteuning in oprichting zijn ondergebracht.

¹⁵ Besluit van 7 oktober 2010 tot afkondiging van het besluit van 23 september 2010 houdende de methode van vaststelling van de minimale sterkte van de politie van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (publicatieblad 2010, nr. 100).

¹⁶ Artikel 3.2. van de Onderlinge regeling houdende kwaliteits-eisen, opleidings- en trainingsvereisten politie van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

6.4.4 Resultaten

Er vindt tenminste een keer per twee maanden overleg plaats tussen de Minister van Justitie van Curaçao met de korpschef, de hoofdofficier van justitie en de Procureur-generaal over de taakuitvoering door de politie. Er vindt tevens regelmatig overleg plaats tussen de korpsbeheerder, de procureur-generaal en de korpschef over het beheer van de politie.

Ten aanzien van de opsporing heeft het Korps Curaçao in het jaarplan 2012 bepaald dat zal worden gewerkt aan:

- de verdere ontwikkeling van een deugdelijk informatieknooppunt teneinde te geraken tot een solide informatiepositie;
- centralisering van de opsporing (recherchewerkzaamheden);
- bijdragen aan projecten ter voorkoming van roofovervallen, woninginbraken en autodiefstallen;
- streven naar een oplossingspercentage van (35%);
- plaatsing van bestaand personeel binnen de verschillende recherche-onderdelen;
- openstellen van vacante functies;
- het zorgdragen voor continue bevordering van de deskundigheid van het personeel;
- verbetering van de huisvesting.

Ten tijde van het onderzoek functioneerde de recherche nog grotendeels volgens de werkwijze van de organisatie op basis van de – de niet meer van kracht zijnde – Politieregeling 1999.

Het streven om gemiddeld 35% van de zaken op te lossen is niet volledig gerealiseerd. Het korps schrijft dat toe aan de omstandigheid dat het inrichtingsplan nog niet volledig is uitgevoerd.

Het merendeel van het personeel is nog werkzaam conform de oude stijl. Met betrekking tot de oprichting van de divisies is uit interviews gebleken dat er personeel beschikbaar is gesteld aan de info desk en de unit Zwacri.

De vacatures zijn nog niet opengesteld. Uit de interviews blijkt dat de geïnterviewden van mening zijn dat de vacatures niet kunnen worden opengesteld zonder een akkoord tussen de overheid en de vakbonden met betrekking tot de rechtspositie van het personeel.

Op ad hoc basis vinden opleidingen plaats. In de onderzoeksperiode zijn er voor de opsporingsambtenaren twee relevante cursussen verzorgd, namelijk een cursus plaatsingstechnieken en een cursus non politieel gedrag.

De Raad heeft geconstateerd dat het Korps een aantal projecten heeft opgestart om een bijdrage te leveren aan de bestrijding autodiefstallen, roofovervallen en woninginbraken. Deze projecten zijn respectievelijk Bapor Kibra, Timepiece en een ander project ter bestrijding van woninginbraken.

Beoordeling

7.1 Organisatie van de opsporing

KPC

Binnen het korps zijn er zes afdelingen belast met recherchewerkzaamheden te weten: tactische recherche, roofovervallenbestrijding, narcoticabestrijding, jeugd en zeden zaken, verkeersrecherche en financiële onderzoeken. Genoemde afdelingen worden ondersteund door de Rechercheondersteuningsdienst. De rechercheondersteuningsdienst bestaat uit het info desk, Criminele Inlichtingendienst, Arrestatieteam, Observatieteam, Bureau Technische Recherche en unit RST & ondersteuning.

Bij de Rechercheondersteuningsdienst zijn de afdelingen info desk en Criminele Inlichtingendienst overeenkomstig het nieuwe plan van 2010 samengevoegd in een unit informatie. De drie units – Arrestatieteam, Observatieteam en Bureau Technische Recherche – zijn conform de nieuwe plannen van 2010 ondergebracht in een nieuwe unit ondersteuning. Voorts is er conform de plannen van 2010 een nieuwe sectie opgebouwd: Divisie Georganiseerde Criminaliteit. Daaronder vallen de units Zware Criminaliteit en Digitaal Opsporen die volledig functioneel zijn. Vermeldenswaardig is het feit dat de unit Financieel Opsporen nog niet functioneel is.

De recherechestructuur bestaat de facto uit drie onderdelen: 1) de Recherchedienst conform de oude structuur van 2007, 2) de Rechercheondersteuningsdienst die aangepast is overeenkomstig het plan van 2010 en 3) een volledig nieuwe Divisie Georganiseerde Criminaliteit die geheel volgens het nieuwe plan van 2010 is opgezet. Vermeldenswaardig is dat de organisatiestructuur nog niet formeel is vastgesteld

Er is tevens een divisie grensoverschrijdende criminaliteit in oprichting. Daarnaast zijn er rechercheurs werkzaam bij de wijkteams. Buiten het KPC is er een aantal tot de justitiële keten behorende organisaties belast met recherchewerkzaamheden te weten: Landsrecherche, Koninklijke Marachaussee, Recherche Samenwerkingsteam (RST) en Rijksrecherche (incidenteel ondersteunend op verzoek PG).

Er is een divisie georganiseerde criminaliteit in oprichting. Tot deze divisie zullen behoren een een unit Expertise en een unit Zwacri. De unit Expertise zal bestaan uit een team Financieel opsporen en een team Digitaal Opsporen. De divisie georganiseerde criminaliteit is in oprichting.

Er is een Divisie Informatie en Ondersteuning in oprichting. Tot deze divisie in oprichting behoren thans informeel een info desk, CID, arrestatieteam, observatieteam, STO en Forensische opsporing. Uitzonderd de info desk zijn de andere afdelingen/teams onderdelen die reeds bestonden binnen het Korps Politie van de Nederlandse Antillen. In de lijn worden zij aangestuurd door het fungerende divisiehoofd.

De Divisie Centrale Recherche zal nog moeten worden opgezet. Het merendeel van de rechercheafdelingen zal worden ondergebracht bij de Divisie Centrale Recherche. Het Bureau Financiële Onderzoeken zal deel moeten uitmaken van de Divisie Georganiseerde Criminaliteit. De taken van het bureau Financiële Onderzoeken vallen thans onder de Centrale Recherche.

Thans is er een fungerend Divisiehoofd Centrale Recherche. Hij is tevens belast met de leiding over de rechercheafdelingen. De recherche afdelingen functioneren nog volgens de oude stijl, waarbij opsporing van de categorie veel voorkomende misdrijven gedecentraliseerd geschiedt. Deze categorie van zaken moet worden behandeld binnen de wijkteams. In de praktijk blijkt echter dat de indruk bestaat dat de centrale rechercheafdelingen tevens belast worden met veel voorkomende misdrijven aangezien er geen duidelijke cheiding bestaat tussen veel voorkomende misdrijven en LEC zaken. Bij de wijkteams moeten alle opsporingswerkzaamheden worden verricht door een beperkt aantal rechercheurs die niet over de noodzakelijke middelen beschikken om nader onderzoek te verrichten. De beschikbare vervoermiddelen moeten bijvoorbeeld gebruikt worden voor surveillance in het kader van de basispolitiezorg waardoor zij niet beschikbaar kunnen zijn voor de opsporing.

Het is gebleken dat de organisatie van het korps niet in overeenstemming is met de planvorming. In het land Curaçao zijn er ook onderdelen van het inrichtingsplan uitgevoerd zonder dat de in artikel 7, tweede lid, van de Rijkswet Politie bedoelde landsverordening tot stand is gekomen.

Landsrecherche

De Landsrecherche valt onder de Procureur-generaal. De huidige formatie van de Landsrecherche bestaat uit een afdeling Operationele Zaken en een afdeling Bedrijfsvoering. Aan het hoofd van iedere afdeling staat een coördinator. De Landsrecherche is bezig met een reorganisatieproces. Zij zullen op korte termijn verhuizen aangezien de huisvesting niet geschikt is. Tevens zullen zij verder investeren in personeel en technische middelen waaronder een eigen tapsysteem. Voor de kwaliteitsverbetering is de reorganisatie van de Landsrecherche essentieel. Dit wordt tevens onderschreven door het hoofd van de Landsrecherche.

RST

Het RST is een researchesamenwerkingsteam dat functioneert op Curaçao, BES, Sint Maarten en Aruba. Het RST heeft thans een wettelijke grondslag in artikel 57 a van de Rijkswet Politie. Het RST heeft tot taak:

- a. Het verrichten van onderzoek naar misdrijven binnen het Koninkrijk, die gezien de ernst of frequentie dan wel het georganiseerd verband waarin ze gepleegd worden, een ernstige inbreuk op de rechtsorde maken en waarvoor de inzet van kwalitatief en kwantitatief bijzondere opsporingscapaciteit noodzakelijk is;
- b. Het verrichten van onderzoek ter uitvoering van interregionale en internationale verzoeken tot rechtshulp, voorzover het betreft rechtshulp met betrekking tot misdrijven, die gezien de ernst of frequentie dan wel het georganiseerd verband waarin ze worden gepleegd, een ernstige inbreuk op de rechtsorde maken en waarvoor de inzet van kwalitatief en kwantitatief bijzondere opsporingscapaciteit noodzakelijk is; en
- c. Het op incidentele basis ondersteuning geven aan de reguliere recherche bij het verrichten van onderzoek naar andere misdrijven die de lokale rechtsorde ernstig schokken in gevallen waar door bijzondere omstandigheden deze diensten over onvoldoende expertise beschikken.

De bezetting van het RST bestaat uit een structureel te leveren fte's door de korpsen en de Europese Nederlandse rechercheurs die deel uitmaken van het RST. Door het oprichten van de DGC is er een situatie ontstaan waarbij zowel het RST als de DGC belast zijn met hetzelfde opsporingsgebied.

Koninklijke marechaussee

De Koninklijke marechaussee is belast met onderzoeken waarbij militairen betrokken zijn en onderzoek naar mensenhandel. De opsporingsambtenaren zijn buitengewoon agent van politie.

Rijksrecherche

De Rijksrecherche is een Nederlandse recherche-organisatie die op verzoek van de Procureur-generaal ondersteuning kan verlenen ten behoeve van onderzoek op Curaçao naar strafbare feiten die de integriteit van het overheidsapparaat kunnen aantasten en die zijn begaan door (rechts)personen belast met een publieke taak, en ten behoeve van de opsporing van ambtsdelicten. De Rijksrecherche is niet gevestigd op Curaçao.

Korps Politie Curaçao

Ten aanzien van de organisatie van het Korps Curaçao wenst de Raad het volgende op te merken. Het KPC is een organisatie van mensen die wettelijk uitgerust zijn met dwangmiddelen en geweldsmiddelen waarmee zij diep in het persoonlijk leven van burgers kunnen ingrijpen. De korpsorganisatie behoort ook wat zijn opzet betreft een goede inbedding te kunnen bieden voor de door het rechtstatelijk belang geïndiceerde, legalistische inkleding van het opsporingsgebeuren bij de politie. Het is daarom van belang te achten dat deze organisatie in overeenstemming met de wettelijke regels onder meer deugdelijk is gestructureerd en ingericht. Ontwikkelingen daarin dienen in geformaliseerd verband te worden voltrokken en anders zo snel mogelijk te worden gecorrigeerd.

De van vóór de transitie daterende en sindsdien ook ongewijzigd gebleven segmenten of onderdelen van de huidige KPC-organisatie maakten vóór genoemde periode deel uit van de organisatie die formeel berustte op de Politieregeling 1999 (een landsverordening). Thans, sinds genoemde datum, maken bedoelde segmenten geen deel meer uit van een wettelijk geregelde organisatie, nu de Politieregeling 1999 niet naar de nieuwe rechtsorde is overgeheveld en de huidige korpsorganisatie (nog) niet op een nieuwe, wettelijke regeling berust.

De overige, na de transitie nieuw opgezette of z.g. 'in oprichting' zijnde segmenten of onderdelen van de huidige KPC-organisatie berusten op niet anders dan het inrichtingsplan, dat evenwel (nog) niet conform de Rijkswet bij of krachtens landsverordening is geformaliseerd.

Met bovenstaande opmerkingen wil de Raad niet afdoen aan de informele merites van het streven van de korpsleiding om verbeteringgericht te werken aan een voorlopig incrementalistische ontwikkeling van de korpsorganisatie in de richting van het door het Inrichtingsplan aangegeven situatie. De Raad heeft waardering voor dit streven van de korpsleiding maar wijst nochtans er met klem op, dat het Inrichtingsplan niet conform de Rijkswet Politie is geformaliseerd.

7.2 Sturing

7.2.1 Lijnsturing

Lijnsturing binnen het Korps Politie Curaçao vindt plaats volgens de oude werkwijze van het Korps binnen de Nederlandse Antillen. Het concept van informatie gestuurde politie en informatiegestuurde opsporing is niet (volledig) geïntroduceerd.

Tijdens het onderzoek is gebleken dat de rechercheurs zelf behoefte hebben aan meer duidelijkheid over het concept informatiegestuurde opsporing. Tijdens het onderzoek is opgemerkt dat er een keuze moet worden gemaakt. De recherche moet volgens het oude systeem werken dan wel moet er voor worden gekozen om informatiegestuurd te werken aldus een aantal geïnterviewde rechercheurs. Het Korps tracht thans vooruitlopend op de implementatie van het inrichtingsplan bepaalde onderdelen daarvan in te voeren. Een actieve interne voorlichtingscampagne daarbij ontbreekt.

De recherche functioneert voornamelijk incidentgericht en de werkverdeling is vrijwel uitsluitend afhankelijk van de aard van de zaak. Het is de Raad niet gebleken dat het korps prestatienormen heeft vastgesteld. Binnen het korps vinden evenmin beoordelingsgesprekken plaats waardoor de leiding niet op een adequate manier dit beloningsstelsel kan hanteren.

Binnen het korps vinden er dagelijks briefing en debriefing plaats binnen de rechercheafdelingen. De wijze van uitvoering is overgelaten aan de afdelingschef waardoor dit proces niet eenduidig wordt uitgevoerd. De resultaten van de briefings en debriefings worden niet altijd vastgelegd. De resultaten c.q. gemaakte afspraken kunnen hierdoor later niet meer worden achterhaald.

7.2.2 Processturing

Processturing vereist een ander soort werkwijze van de recherche. De recherche functioneert nog steeds vrijwel volledig volgens het oude systeem van het Korps binnen de voormalige Nederlandse Antillen. Thans functioneert het Korps voornamelijk activiteit gericht. Hierdoor is het nog niet mogelijk om het concept processturing daadwerkelijk toe te passen binnen het korps. Dit schrijft het korps toe aan het feit dat het inrichtingsplan niet is geïmplementeerd.

Uit interviews is gebleken dat het Hoofd RID thans de rol van proceseigenaar voor een deel uitoefent. Als er op beleidsmatig niveau relevante cijfers nodig zijn wordt het Hoofd RID thans beschouwd als de verantwoordelijke. Deze taak kan de fungerende proceseigenaar slechts verrichten voorzover de processen reeds zijn geïmplementeerd. Er is echter geen processturing volgens planvorming waardoor de recherche-onderdelen vrijwel onafhankelijk van elkaar functioneren.

De rechercheurs verkeerden bijvoorbeeld in de veronderstelling dat het voormalige fungerend hoofd van de info desk zelfstandig opsporingsonderzoeken verrichtte terwijl die taak een taak is van de rechercheafdelingen. Uit

interviews met de leiding van het korps is gebleken dat het toenmalige fungerend hoofd van de info desk die functie heeft waargenomen vanwege het feit dat de persoon die als hoofd van de info desk fungeerde een andere functie had gekregen. Het toenmalige fungerend hoofd van de info desk was tegelijkertijd hoofd van de unit Zwacri en kon in dat verband zelf opsporingsonderzoeken opstarten, hetgeen tot irritatie en gebrek aan vertrouwen heeft geleid bij de overige rechercheafdelingen. De situatie is inmiddels gecorrigeerd, doordat het hoofd RID thans als fungerend hoofd info desk optreedt. Dit geeft aan dat binnen het korps onvoldoende duidelijkheid bestaat over de verdeling van taken.

7.2.3 Beleidsturing

Uit het onderzoek is niet gebleken dat de proceseigenaar bewaakt op grond van vastgestelde kwaliteitseisen. Er zijn geen duidelijke kwaliteitseisen vastgesteld. De meeste nieuwe werkprocessen zijn nog niet binnen het korps beschreven.

De thema's zijn benoemd, maar er vindt geen criminaliteitsanalyse plaats ten aanzien van alle benoemde thema's. Uitsluitend ten aanzien van roofovervallen vindt criminaliteitsanalyse plaats.

Uit interviews is gebleken dat de nieuwe werkmethodes nog niet zijn vastgesteld en geïmplementeerd binnen het korps. Voorzover de processen zijn beschreven zijn ze nog niet voldoende bekend in het korps.

Gedurende de inspectie is komen vast te staan dat verantwoording over uitvoering van beleid en resultaten onvoldoende plaats vindt in de lijn. Binnen het korps vindt bijvoorbeeld geen evaluatie van de kwaliteit en resultaat plaats. Er zijn geen werkafspraken gemaakt omtrent de beoogde resultaten. Er vindt geen beoordeling en evaluatie van de resultaten plaats. Er zijn evenmin portefeuillehouders aangewezen.

7.2.4 Strategische sturing

Er vindt geen criminaliteitsbeeldanalyse plaats, althans niet zoals bedoeld in de planvorming. Uitsluitend ten aanzien van roofovervallen vindt criminaliteitsbeeldanalyse plaats.

De info desk brengt voorzover zij daartoe in staat is de criminaliteitsontwikkeling in kaart. De informatie uit de Actpol is onbetrouwbaar, waardoor er uit de gegevens van Actpol slechts een ruwe schatting kan worden gemaakt. Het is gebleken dat niet alle gegevens worden ingevoerd en dat de Actpol niet de noodzakelijke gebruiks-mogelijkheden biedt om de voor de opsporing relevante informatie te kunnen verzamelen. Als voorbeeld hebben de geïnterviewden genoemd de registratie van gegevens over diefstal. Het systeem biedt weliswaar de mogelijkheid om cijfers te registreren met betrekking tot diefstal, maar een nadere specificering naar soort diefstal (b.v. koperdiefstal) is niet mogelijk. Er vindt geen analyse plaats van de leefbaarheid en veiligheids-problematiek op buurtniveau. Er zijn evenmin wijkveiligheidsplannen beschikbaar. Sturing op basis van geregistreerde cijfers geschiedt tevens onvoldoende vanwege de beperkingen van Actpol.

7.2.5 Tactische Sturing

In verband met de schaarse beschikbare capaciteit moet volgens planvorming worden beslist over de verdeling van de beschikbare capaciteit. Aan de hand van een aangifte, melding zaakdossier of informatie dient te worden besloten op basis van vastgestelde weegcriteria of de zaak wordt opgelegd of dat er een onderzoek wordt gestart.

Tactische sturing vindt thans plaats binnen het korps aan de hand van de volgende criteria:

- er moet een daderindicatie zijn;
- beleidsprioriteit van het bevoegd gezag en het openbaar ministerie;
- maatschappelijke impact.

De geïnterviewden hebben aangegeven dat mede door het ontbreken van vastgestelde weegcriteria de objectiviteit bij de besluitvorming niet voldoende gewaarborgd is.

Voor een doelmatige en transparante werkwijze is het naar het oordeel van de Raad noodzakelijk om spoedig over te gaan tot de vaststelling van weegcriteria in de selectie en prioritering van zaken.

De geïnterviewden hebben aangegeven dat mede door het ontbreken van weegcriteria de objectiviteit bij de besluitvorming niet voldoende gewaarborgd is. In dit kader werd gewezen op een aantal gevallen waarbij het OM naar de mening van de respondenten keuzes heeft gemaakt die zouden zijn ingegeven door niet-objectieve motieven. De Raad heeft niet onderzocht of een en ander is gebeurd zoals aangegeven. Het is niet de taak van de Raad specifieke keuzes in concrete strafzaken en individuele onderzoeken aan een inspectie te onderwerpen. De Raad is van oordeel dat een goede communicatie tussen OM en politie alsmede een transparante selectie- en prioriteringsmethode rond onderzoeken van het grootste belang is voor het noodzakelijke vertrouwen tussen de politie en het OM. Het is uiteindelijk aan het OM om t.a.v. de justitiële politietaken keuzes te maken. Als op de researchervloer onvrede heerst over gemaakte keuzes, hoort die onvrede via het Hoofd Justitiële politie of de Korpschef aan de orde te komen in het reguliere overleg OM – politie.

Tevens hebben geïnterviewden aangegeven dat er soms opdrachten komen van de Minister van Justitie, al dan niet door tussenkomst van de korpschef, om prioriteit te geven aan de afhandeling van zaken.

De Raad constateert dat de commissie Camelia-Römer in het uit 2005 daterend rapport “De keten is zo sterk als de zwakste schakel” al de aandacht vestigde op het probleem van politieke interventies in concrete rechercheonderzoeken¹⁷. Ook hier geldt dat de Raad geen onderzoek instelt naar concrete gevallen. De Raad wijst erop dat ingevolge het wettelijke systeem de justitiële politie uitsluitend onder het gezag staat van het OM, dat handelt op grond van een eigenstandige bevoegdheid. Als de minister vanuit zijn politieke verantwoordelijkheid vragen heeft over concrete rechercheonderzoeken dient hij zich te verstaan met de Procureur-Generaal.

7.2.6 Tactische sturing bij incidentgerichte opsporing

Tijdens het onderzoek is niet gebleken dat de recherche tactische sturing toepast bij incidentgerichte opsporing, althans niet volgens de planvorming. De lijnsturing geschiedt voornamelijk binnen elke rechercheafdeling waardoor niet kan worden gesproken van tactische sturing bij incidentgerichte opsporing. Bij de DGC is er enigszins sprake van tactische sturing aangezien de DGC in oprichting in vergelijking tot de overige rechercheonderdelen meer functioneert volgens de nieuwe werkwijze.

Zaken die niet in behandeling zijn genomen komen in een voorraadbuffer. Er zijn geen richtlijnen/criteria voor de verdere afhandeling van deze zaken. Het is gebleken dat hier weliswaar informatie aan de info desk wordt doorgestuurd maar dan alleen in het kader van informatiemanagement.

7.2.7 Tactische sturing bij probleemgerichte onderzoeken

De info desk is in het kader van de doorontwikkeling binnen het Korps Politie Curaçao van de toenmalige Nederlandse Antillen opgericht. Binnen de info desk worden documenten voorbereid ten behoeve van de lokale stuurgroep. De lokale stuurgroep beslist vervolgens of een onderzoek wordt gestart. In vergelijking tot de overige vormen van sturing, kan worden gesteld dat de tactische sturing bij probleemgerichte onderzoeken verder is ontwikkeld.

Voorzover mogelijk worden binnen de info desk de nieuwe processen toegepast. De personele sterkte van de info desk is niet conform het inrichtingsplan. Er ontbreekt tevens de noodzakelijke technische middelen om informatiegestuurd te functioneren. Het proces van case screening wordt niet toegepast.

7.2.8 Sturing van de recherche-onderdelen

De sturing van het opsporingsproces geschiedt door de chef. Bij de wijkteams geschiedt de sturing in de lijn door de wijkteamchef en de teamchef. Bij de rechercheafdelingen/bureau's vindt sturing plaats door de teamleiders en de bureauchefs.

¹⁷ In het rapport staat in paragraaf 5.6: “de minister dient zich te onthouden van rechtstreekse aanwijzingen aan de korpschefs.....” Zie ook pagina 144 van het rapport dat stelt: “de minister bemoeit zich in de praktijk te vaak met het operationeel gebeuren...”.

De aansturing binnen de Divisie Informatie en Ondersteuning in oprichting geschiedt door een divisiehoofd. De unit Informatie wordt aangestuurd door een unithoofd en bestaat uit de Criminele Inlichtingen Dienst en de info desk. De aansturing binnen de teams geschiedt door een teamleider.

De unit Ondersteuning (in oprichting) wordt aangestuurd door een unithoofd en bestaat uit het arrestatieteam, het observatieteam, het team forensisch opsporen (FO) en de technische ondersteuning (TO). De aansturing binnen de teams geschiedt door een teamleider.

De aansturing binnen de Divisie Georganiseerde Criminaliteit in oprichting gebeurt door een divisiehoofd. De unit Zwacri en de unit expertise worden aangestuurd door een unithoofd en zullen bestaan uit de teams, die belast zijn met de uitvoering van de taken. De medewerkers binnen een team worden aangestuurd door een teamleider.

De recherche binnen het Korps Politie Curaçao wordt aangestuurd als volgt. Elke rechercheafdeling/bureau heeft een Bureauchef. Het Bureauchef is de lijnverantwoordelijke. De bureauchef valt onder het Hoofd Recherche.

Het Hoofd Recherche is ondergeschikt aan de korpschef. De recherche bij de wijkteams valt onder de wijkteamchef. De wijkteamchef is ondergeschikt aan de Hoofd Politiedienst. De wijkteams vallen onder de verantwoordelijkheid van het Hoofd Algemene diensten. Het Hoofd Algemene diensten is verantwoording schuldig aan de korpschef. In deze relatie is er ook sprake van lijnsturing.

Het personeel dat werkzaam is binnen de divisie georganiseerde criminaliteit geschiedt thans middels ter beschikking stelling. De aansturing geschiedt door een fungerend divisiehoofd. Hier vinden tevens voorbereidingswerkzaamheden plaats ten behoeve van de tactische sturing, aangezien projecten worden voorbereid en voorgelegd aan de lokale stuurgroep die dan de voor de opsporing relevante beslissingen neemt.

De aansturing binnen de divisie Informatie en Ondersteuning geschiedt door een fungerend divisiehoofd. De info desk wordt aangestuurd door een afdelingshoofd. De CID, arrestatieteam, observatieteam, STO en forensische opsporing worden aangestuurd door een teamleider/-chef.

De Landsrecherche wordt aangestuurd door het hoofd van de Landsrecherche en elke afdeling wordt aangestuurd door een coördinator.

Het RST wordt aangestuurd door een teamchef en elke unit wordt aangestuurd in de lijn door een teamchef. Bij het RST vindt tactische sturing plaats door de stuurgroep RST. De stuurgroep RST bestaat uit een vertegenwoordiger van het Korps, een vertegenwoordiger van het OM en een vertegenwoordiger van het RST.

De Rijksrecherche is niet gevestigd op Curaçao, maar kan op verzoek van de Procureur-generaal wel voor ondersteuning tijdelijk werkzaam zijn op Curaçao.

7.3 Opsporingsprocessen

Proces incidentgerichte Opsporing

Het proces incident gerichte opsporing wordt niet toegepast binnen het korps bij de rechercheafdelingen. De recherche is nog werkzaam conform de oude werkwijze waarbij informatiegerichte opsporing nog onvoldoende wordt toegepast. De verdeling van zaken geschiedt nog op basis van het oude systeem. De zaken worden in beginsel behandeld in een rechercheafdeling op basis van soort van de zaak. Vanwege de beperkte capaciteit vindt in beginsel geen prioritisering plaats.

De rechercheafdelingen moeten opsporingsonderzoeken verrichten met de beperkte beschikbare capaciteit. De rechercheafdelingen stellen personeel aan elkaar beschikbaar om het werk te kunnen verrichten met de beperkte capaciteit.

Proces Probleemgerichte Opsporing

Binnen de DGC wordt dit proces zoveel mogelijk toegepast. De beperkte personele capaciteit en het tekort aan opsporingsmiddelen hebben volgens de geïnterviewden een remmende werking op dit proces.

Proces case screening

Het proces case screening volgens de planvorming wordt nog niet toegepast binnen het korps.

7.4 Ondersteuning

Informatievoorziening

De recherche gebruikt een centraal registratiesysteem genaamd Actpol en een eigen registratiesysteem voor de centrale recherche. De registratiesystemen bieden geen nauwkeurige informatie vanwege beperkte technische mogelijkheden en het feit dat niet alle cijfers in het systeem worden verwerkt.

De resultaten van de briefing en debriefing worden niet altijd vastgelegd en de resultaten worden niet uitgewisseld tussen de diverse recherche-onderdelen.

De ter beschikking gestelde ambtenaren worden evenmin opgeleid. Ook de rechercheurs bij de rechercheafdelingen volgen geen cursussen. De enkele cursussen die zij in het verleden hebben gevolgd werden verzorgd door het RST. De geïnterviewden ervaren het gebrek aan opleidingen als een knelpunt voor de verdere ontwikkeling van het korps.

De info desk en de CID vormen thans de informatieorganisatie die het Korps Politie Curaçao op maat van de benodigde operationele informatie moet voorzien, alsmede van de informatie om te kunnen sturen. De info desk richt zich op overlast en criminaliteit op alle sturingsniveau's en in alle processen terwijl de CID zich op de zware criminaliteit richt rond het proces opsporing.

De politie heeft een eigen systeem om informatie te verwerken, welk systeem niet voortvloeit uit de onderlinge regeling verwerking politiegegevens.

7.4.1 Beheer

Onder het beheer vallen in deze paragraaf de infrastructuur, de middelen, en de begroting. De Minister van Justitie is verantwoordelijk voor het beheer van het Korps Politie Curaçao. De Minister oefent wat het beheer betreft het bevoegd gezag uit over het politiekorps.

Tijdens het onderzoek is niet gebleken dat de procureur-generaal betrokken is bij het opstellen van het ontwerpjaarplan en de begroting. Zelfs intern zijn er heel weinig ambtenaren betrokken bij het opstellen van het ontwerp jaarplan. Verschillende geïnterviewden hebben aangegeven dat zij geen behoefte hebben om te worden betrokken bij het opstellen van het ontwerpjaarplan en de begroting. Uit onderzoek is gebleken dat de leiding voornemens is om het personeel in de toekomst meer te betrekken bij het opstellen van het jaarplan en de begroting.

Tijdens het onderzoek is gebleken dat men binnen het korps niet wist of er een minimale sterkte is vastgesteld voor het korps. Zelfs de afdelingshoofden waren niet op de hoogte van de minimale sterkte. De minimale sterkte is echter vastgesteld bij landsbesluit.

Het bevoegd gezag tot aanstelling, bevordering, schorsing en ontslag van politieambtenaren is de regering. Er moet ingevolge de Rijkswet Politie een landsverordening tot stand komen waarbij regels worden gesteld ten aanzien van de inrichting en de organisatie van het korps. Deze landsverordening is nog niet vastgesteld.

Voor wat betreft opleidingen is tijdens het onderzoek geconstateerd dat niet wordt voldaan aan de wettelijke vereisten. Zo is het wettelijk voorgeschreven dat de politieambtenaren periodiek een schietvaardigheidstoets

moeten afleggen, hetgeen niet in de praktijk gebeurt. De noodzakelijke opleidingen in het kader van de doorontwikkeling van het korps worden evenmin verzorgd.

De ter beschikking gestelde ambtenaren worden evenmin opgeleid. Ook de rechercheurs bij de rechercheafdelingen volgen geen cursussen. De cursussen die zij in het verleden hebben gevolgd werden verzorgd door het RST. De geïnterviewden ervaren het gebrek aan opleidingen als een groot probleem voor de verdere ontwikkeling van het korps.

De huisvesting zou verbeterd worden. De verhuizing is echter uitgebleven. Bepaalde opsporingsonderdelen zouden verhuizen, hetgeen ten tijde van het onderzoek nog niet was geschied. De rechercheafdelingen beschikken niet over voldoende vervoermiddelen. Het komt zelfs voor dat de rechercheurs gebruik moeten maken van hun privé auto's om het werk te kunnen verrichten. De geplande investering in automatisering is achterwege gebleven. Het RST faciliteert het Korps niet meer met middelen en vervoermiddelen, waardoor de noodzaak aan extra middelen ten behoeve van de opsporing is toegenomen.

Volgens de onderlinge regeling zullen politieambtenaren periodiek een toets geweldbeheersing en een toets aanhoudings- en zelfverdedigingsvaardigheden moeten volgen. Het is niet gebleken dat deze trainingen worden verzorgd.

Er is een keuringscommissie belast met de keuring en certificering van de politiehonden. Het is niet gebleken dat er een keuringscommissie bestaat.

In het kader van het budgetrecht van de Staten dient de begroting van het Korps jaarlijks door de Staten te worden goedgekeurd. Dit geschiedt jaarlijks conform de planvorming.

7.4.2 Resultaten

Ten aanzien van de opsporing heeft het Korps Politie Curaçao in het jaarplan 2012 bepaald dat zal worden gewerkt aan de verdere ontwikkeling van een deugdelijk informatieknooppunt teneinde te geraken tot een solide informatiepositie. De geïnterviewden zijn van mening dat er onvoldoende vooruitgang is geboekt. Dit wordt toegeschreven aan het uitblijven van een akkoord met de vakbonden.

De opsporing is nog niet gecentraliseerd. Dit wordt tevens toegeschreven aan het uitblijven van een akkoord met de vakbonden.

In het jaarplan staat vermeld dat het Korps moet bijdragen aan projecten ter voorkoming van roofovervallen, woninginbraken en autodiefstallen. Tijdens het onderzoek is niet gebleken dat er projecten zijn opgestart met als doel om dit soort misdrijven te voorkomen.

Het gemiddelde oplossingspercentage van 35% is niet volledig gerealiseerd. Het oplossingspercentage bedraagt thans 30%. De Raad moet tevens opmerken dat dit een ruwe schatting betreft. Het resultaat kan worden verbeterd indien het inrichtingsplan wordt uitgevoerd. Hier volgt een schematische weergave van de oplossingspercentages over de jaren 2008 tot en met 2012.

	2008		2009		2010		2011		2012		Gem. '08-'12	
	Iste hel	Totaal	Iste hel	Totaal	Iste hel	Totaal	Iste hel	Totaal	Iste hel	Totaal	Iste hel	Totaal
Diefstal met geweldpleging/afpersing	221	442	287	557	233	441	262	492	225	503	245.6	487
Aanhoudingen	57	142	98	203	91	185	79	157	108	195	86.6	176.4
Opgeloste zaken	64	118	76	182	93	169	91	179	96	198	84	169.2
Oplossingspercentage	28.96%	26.70%	26.48%	32.68%	39.91%	38.32%	34.73%	36.38%	42.67%	39.36%	34.20%	34.74%
Diefst.gew./afp. met dodelijk a oop (zaken)	1	1	0	1	1	1	1	1	1	2	0.8	1.2
Diefst.gew./afp. met dodelijk a oop (slachto • er)	1	1	0	1	1	1	1	1	1	3	0.8	1.4
Aanhoudingen	3	3	0	0	3	3	0	0	0	6	1.2	2.4
Opgeloste zaken	1	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0.4	0.6
Oplossingspercentage	100.00%	100.00%	----	0.00%	100.00%	100.00%	0.00%	0.00%	0.00%	50.00%	50.00%	50.00%
Moord/doodslag (zaken)	9	20	9	14	7	14	8	20	13	22	9.2	18
Moord/doodslag (slachtoer)	9	20	9	14	8	15	9	21	14	25	9.8	19
Aanhoudingen	11	20	5	9	13	22	12	22	10	10	10.2	16.6
Opgeloste zaken	4	5	5	7	5	8	4	8	6	6	4.8	6.8
Oplossingspercentage	44.44%	25.00%	55.56%	50.00%	71.43%	57.14%	50.00%	40.00%	46.15%	27.27%	52.17%	37.78%
Diefstal van voertuigen	132	253	155	286	139	339	185	302	159	338	154	303.6
Aanhoudingen	20	67	34	57	26	42	22	43	33	58	27	53.4
Opgeloste zaken	17	44	40	77	24	43	33	58	36	53	30	55
Oplossingspercentage	12.88%	17.39%	25.81%	26.92%	17.27%	12.68%	17.84%	19.21%	22.64%	15.68%	19.48%	18.12%
Doden door misdrijf (zaken)	10	21	9	15	7	15	9	21	14	24	9.8	19.2
Doden door misdrijf (slachto • er)	10	21	9	15	8	16	10	22	15	28	10.4	20.4
Aanhoudingen	14	23	5	9	13	25	12	22	10	16	10.8	19
Opgeloste zaken	5	6	5	7	5	9	4	8	5	8	4.8	7.6
Oplossingspercentage	50.00%	28.57%	55.56%	46.67%	71.43%	60.00%	44.44%	38.10%	35.71%	33.33%	48.98%	39.58%
Cummulatief zaken	363	716	451	858	380	795	456	815	398	865	409.6	809.8
Cummulatief aanhouding	91	232	137	269	133	252	113	222	151	269	125	248.8
Cummulatief opgeloste zaken	86	168	121	266	123	221	128	245	138	258	119.2	231.6
Cummulatief oplossingspercentage	23.69%	23.46%	26.83%	31.00%	32.37%	27.80%	28.07%	30.06%	34.67%	29.83%	29.10%	28.60%

Plaatsing van bestaand personeel binnen de verschillende recherche-onderdelen is nog niet gerealiseerd.

Openstellen van vacante functies is evenmin gerealiseerd.

In het jaarplan staat vermeld dat het Korps zal zorgdragen voor continue bevordering van de deskundigheid van het personeel. Er worden echter praktisch geen opleidingen verzorgd. De laatste tijd zijn er voor een eenheid van de opsporingsondersteuning twee relevante cursussen verzorgd, namelijk een cursus plaatsingstechnieken en een cursus non politieel gedrag.

Tijdens het onderzoek is niet gebleken dat de huisvesting is verbeterd. De geïnterviewden zijn van mening dat de huisvesting op korte termijn zal moeten worden verbeterd aangezien de bestaande huisvesting niet adequaat is.

Conclusies

Organisatie

De Raad concludeert dat er een formele grondslag voor de organisatie van het Korps ontbreekt. De politieregeling 1999 is op de negatieve lijst geplaatst waardoor de vorige wettelijke grondslag is komen te vervallen. De Raad heeft tevens geconcludeerd dat vóór 10 oktober 2010 verschillende veranderingen zijn doorgevoerd in het korps zonder dat er een formele grondslag daarvoor bestond. Tevens zijn er bepaalde onderdelen van het inrichtingsplan geïmplementeerd terwijl er nog geen landsverordening is om de organisatie van de politie vast te stellen. Artikel 7 van de Rijkswet Politie bepaalt immers dat de organisatie van het korps bij of krachtens landsverordening dient te worden geregeld.

De Raad concludeert tevens dat met de oprichting van de DGC twee tot drie recherche-onderdelen naast elkaar belast zijn met dezelfde soort onderzoeken. DGC en RST verrichten dezelfde soort onderzoeken waardoor doublures kunnen ontstaan. Het is tijdens het onderzoek gebleken dat de Koninklijke Marechaussee ook belast is met mensenhandel. Er wordt getracht om doublures te voorkomen door ondermeer lopende zaken centraal te melden en het feit dat de (complexe) zaken in een stuurgroep worden besproken.

Het KPC voldoet niet aan het wettelijke voorschrift dat zijn inrichting en organisatie bij of krachtens landsverordening geregeld dient te zijn (art. 7 lid 2, eerste zin, Rijkswet Politie). Het KPC is een organisatie van mensen die wettelijk uitgerust zijn met dwangmiddelen en geweldsmiddelen waarmee zij diep in het persoonlijk leven van burgers kunnen ingrijpen. Het is dan van belang dat deze organisatie onder meer deugdelijk is gestructureerd en ingericht. Ontwikkelingen daarin dienen in geformaliseerd verband te worden voltrokken en anders zo snel mogelijk te worden gecorrigeerd. Dit betekent dat de in artikel 7, tweede lid van de Rijkswet Politie bedoelde landsverordening zo snel mogelijk tot stand moet komen.

8.1 Sturing

8.1.1 Lijnsturing

De Raad concludeert dat lijnsturing volgens planvorming onvoldoende wordt toegepast binnen de recherche-onderdelen. Voor lijnsturing is het proces informatie van belang. Dit proces is onvoldoende in het korps geïmplementeerd. De Raad concludeert dat ondanks de financiële beperkingen bepaalde verbeteringen konden worden doorgevoerd. Zo zijn het vastleggen van de beoogde resultaten en een periodieke evaluatie voorbeelden van aspecten van de nieuwe werkwijze die konden worden ingevoerd zonder een akkoord met de vakbonden en zonder dat er aanvullende financiële middelen noodzakelijk zijn. De Raad kan daarom niet goed inzien waarom de lijnsturing volgens planvorming niet wordt geïmplementeerd.

Het is de Raad ook niet gebleken waarom geen periodieke evaluatie en beoordeling van het personeel plaatsvinden.

Briefing en debriefing vinden plaats door de afdelingen zonder dat er een verplichting bestaat om de resultaten vast te leggen. Hierdoor ontbreekt ook waardevolle informatie die in het kader van de lijnsturing zou kunnen worden gebruikt.

8.1.2 Processturing

Voor processturing is van belang dat de deelprocessen worden geïmplementeerd. Het daarvoor benodigde personeel moet worden geplaatst. Opleidingen moeten worden verzorgd voor het personeel zodat zij informatiegericht kunnen werken. De middelen en adequate huisvesting zijn vereist.

De Raad is er niet van overtuigd dat de implementatie van processturing afhankelijk is van financiële middelen en een akkoord met de vakbonden. De plaatsing van het personeel door middel van terbeschikkingstelling zou als een tijdelijke oplossing kunnen worden toegepast. Dit wordt gerechtvaardigd door de overtuiging binnen het korps dat voor effectieve criminaliteitsbestrijding een andere werkwijze noodzakelijk is.

De rechtspositionele vraagstukken zouden aan bijvoorbeeld een commissie kunnen worden voorgelegd die een oplossing daarvoor zouden moeten bieden. De Raad is voorshands niet ervan overtuigd dat dit juridisch probleem niet op korte termijn kan worden opgelost.

Voor de vastlegging en implementatie van de werkprocessen op zich is er ook geen aanvullende financiële middelen nodig.

De Raad komt op grond van het bovenstaande tot de conclusie dat het inrichtingsplan onvoldoende is geïmplementeerd. Het inrichtingsplan heeft evenwel evenmin een wettelijke grondslag zoals bedoeld in artikel 7, tweede lid van de rijkswet politie.

8.1.3 Beleidsturing

Zoals eerder vermeld, heeft de voorgenomen beleidsturing binnen het Korps Politie Curaçao betrekking op de wijze waarop inhoud wordt gegeven aan de gestelde prioriteiten. Het betreft de sturing vanuit de verantwoordelijkheid voor een thema. Voor de sturing op dergelijke thema's dienen binnen het korps portefeuillehouders te worden aangewezen.

De Raad is van oordeel dat er sprake is van onvoldoende beleidssturing binnen het korps. De meeste nieuwe werkprocessen zijn nog niet binnen het korps beschreven. Er moeten nog portefeuillehouders worden aangewezen.

8.1.4 Strategische sturing

Er vindt geen criminaliteitsanalyse plaats, althans niet zoals in de planvorming bedoeld. Ten aanzien van roofovervallen worden deze ontwikkelingen bijgehouden maar dit gebeurt niet ten aanzien van andere soorten misdrijven. In verband met de tactische sturing moet de lokale stuurgroep een puntensysteem hanteren teneinde de objectiviteit te waarborgen. Dit puntensysteem is nog niet geïntroduceerd. Er vindt geen analyse plaats van de leefbaarheid en veiligheidsproblematiek op buurtniveau. Er zijn evenmin wijkveiligheidsplannen voor handen. De informatie uit de Actpol is onbetrouwbaar, waardoor de resultaten uit Actpol slechts een ruwe schatting zijn. De Actpol biedt niet alle mogelijkheden om de voor de opsporing relevante informatie te kunnen vastleggen. Sturing op basis van geregistreerde cijfers geschiedt dan ook onvoldoende mede vanwege de beperkingen van Actpol. De Raad komt tot de conclusie dat er onvoldoende strategische sturing in het korps plaatsvindt.

8.1.5 Tactische sturing bij incidentgerichte opsporing

Tijdens het onderzoek is niet gebleken dat de recherche tactische sturing toepast bij incidentgerichte opsporing, althans niet volgens de planvorming. De lijnsturing geschiedt voornamelijk binnen elke rechercheafdeling waardoor niet kan worden gesproken van tactische sturing bij incidentgerichte opsporing. Bij de info desk is er enigszins sprake van tactische sturing aangezien de info desk in vergelijking tot de overige rechercheonderdelen meer functioneert volgens de nieuwe werkwijze. De Raad concludeert dat tactische sturing bij incidentgerichte opsporing zou kunnen worden toegepast indien de rechercheurs binnen de diverse rechercheafdelingen conform de nieuwe werkwijze worden aangestuurd.

8.1.6 Tactische sturing bij probleemgerichte onderzoeken

De info desk is ingericht vooruitlopend op de implementatie van het inrichtingsplan en functioneert conform de nieuwe werkwijze. De Raad concludeert dat de info desk in vergelijking tot de overige onderdelen van het korps voldoende functioneert conform de planvorming.

8.2 Opsporingsprocessen

Proces incidentgerichte Opsporing

De Raad is van oordeel dat het proces incidentgerichte opsporing ten onrechte niet wordt toegepast. Dit proces kan volgens de Raad worden toegepast los van de eventuele rechtspositionele en financiële vraagstukken.

Proces Probleemgerichte Opsporing

Binnen de DGC wordt dit proces zoveel mogelijk toegepast. De opzet van de Divisie Georganiseerde Criminaliteit is een bewijs dat de overige divisies hadden kunnen worden opgericht en dat bepaalde werkprocessen konden worden toegepast vooruitlopend op een eventueel akkoord met de vakbonden.

Proces case screening

Case screening volgens de planvorming wordt nog niet toegepast binnen het korps. De Raad is van mening dat dit proces reeds kon worden geïmplementeerd.

8.3 Ondersteuning

Informatievoorziening

De recherche gebruikt een centraal registratiesysteem genaamd Actpol en een eigen registratiesysteem voor de centrale recherche. De registratiesystemen bieden geen nauwkeurige informatie vanwege beperkte technische mogelijkheden en het feit dat niet alle gegevens in het systeem worden verwerkt. Een politieorganisatie die informatiegestuurd wenst te functioneren moet ervoor zorgen dat de registratie van gegevens betrouwbaar is. Het systeem is onvoldoende betrouwbaar volgens de geïnterviewden.

De resultaten van de briefing en debriefing worden niet altijd vastgelegd en de resultaten worden niet uitgewisseld tussen de diverse recherche-onderdelen.

De politie heeft een eigen systeem om informatie te verwerken, welk systeem geen verband houdt met het bepaalde in de Onderlinge regeling verwerking politiegegevens. De Raad concludeert dat de onderlinge regeling nog moet worden geïmplementeerd binnen het korps.

De Raad komt tot de conclusie dat de informatievoorziening niet voldoet aan de planvorming. De Raad is van mening dat de informatievoorziening kan worden verbeterd zonder dat er substantiële aanvullende financiële middelen nodig zijn.

Het korps moet ondermeer ervoor zorgen dat de benodigde gegevens worden ingevoerd.

De Raad heeft geconcludeerd dat de informatievoorziening door de info desk en de CID nog niet geschiedt conform planvorming. Er is nog onvoldoende middelen en personeel beschikbaar om aan de behoefte te kunnen voldoen.

De Raad heeft ten aanzien van de ondersteuning door de ondersteunende korpsonderdelen geconstateerd dat de ondersteuning voldoet aan de behoefte van de recherche. De beperkte beschikbare middelen vormen echter een knelpunt bij de opsporing.

8.3.1 Beheer

De Raad is tot de conclusie gekomen dat het personeel onvoldoende betrokken is bij de begrotingscyclus en dat de procureur-generaal niet althans onvoldoende betrokken is bij het opstellen van het ontwerpjaarplan en de begroting.

De Raad concludeert dat de huisvesting van de recherche moet verbeteren. Vervoermiddelen moeten voor de recherche beschikbaar zijn zodat zij de aan hun toevertrouwde werkzaamheden kunnen verrichten.

De Raad concludeert dat er geen keuringscommissie bestaat die belast is met de keuring en certificering van de politiehonden.

Het bevoegd gezag tot aanstelling, bevordering, schorsing en ontslag van politieambtenaren is de regering. Er moet ingevolge de Rijkswet Politie een landsverordening tot stand komen waarbij regels wordt gesteld ten aanzien van de inrichting en de organisatie van het korps. Deze landsverordening is nog niet vastgesteld.

Voor wat betreft opleidingen is tijdens het onderzoek geconstateerd dat niet wordt voldaan aan de wettelijke vereisten. Zo is het wettelijk voorgeschreven dat de politieambtenaren periodiek een schietvaardigheidstoets moeten afleggen, hetgeen niet in de praktijk gebeurt. De noodzakelijke opleidingen in het kader van de doorontwikkeling van het korps worden evenmin verzorgd.

De ter beschikking gestelde ambtenaren en werkzaam bij de divisies in oprichting worden evenmin opgeleid. Ook de rechercheurs bij de rechercheafdelingen volgen geen cursussen. De cursussen die zij in het verleden hebben gevolgd werden verzorgd door het RST. De geïnterviewden ervaren het gebrek aan opleidingen als een groot probleem voor de verdere ontwikkeling van het korps.

De Raad concludeert op basis van het onderzoek dat er een urgente noodzaak bestaat aan opleidingen. Informatiegerichte opsporing vergt training van het personeel. De politieambtenaren zullen tevens periodiek een toets geweldbeheersing en een toets aanhoudings- en zelfverdedigingsvaardigheden moeten afleggen.

De huisvesting zou verbeterd worden. De verhuizing is echter uitgebleven. Bepaalde opsporingsonderdelen zouden verhuizen, hetgeen ten tijde van het onderzoek nog niet was geschied. De rechercheafdelingen beschikken niet over voldoende vervoermiddelen. Het komt zelf voor dat de rechercheurs gebruik moeten maken van hun privé auto's om het werk te kunnen verrichten. De geplande investering in automatisering is achterwege gebleven. Het RST faciliteert het Korps niet meer met middelen en vervoermiddelen, waardoor de noodzaak aan extra middelen ten behoeve van het korps is toegenomen. Volgens de onderlinge regeling zullen politieambtenaren periodiek een toets geweldbeheersing en een toets aanhoudings- en zelfverdedigingsvaardigheden moeten volgen. Het is niet gebleken dat deze trainingen worden verzorgd.

8.3.2 Resultaten

De Raad concludeert dat de tijdens het bevoegde gezag van het KPC verlangde resultaten zoals vastgesteld in het jaarplan niet zijn gerealiseerd. De Raad is er niet van overtuigd dat het uitblijven van resultaten uitsluitend kan worden toegerekend aan externe factoren. Het korps kan naar de mening van de Raad zelfstandig een aantal onderdelen implementeren zelfs als er geen akkoord wordt bereikt met de vakbonden. De Raad moet in dit verband wel wijzen op de noodzaak van een wettelijke grondslag voor de uitvoering van de diverse onderdelen. Immers de organisatie van het Korps zal in overeenstemming moeten zijn met de wet.

BIJLAGE I:

relevante artikelen uit Onderlinge regeling houdende een ambtsinstructie voor de politie van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Behorende bij het Inspectierapport van de Raad voor de rechtshandhaving, inzake het opsporingsproces van veel voorkomende misdrijven op Curaçao

Uittreksel van de voor de inhoud van bovengenoemd rapport relevante artikelen uit:

Onderlinge regeling houdende een ambtsinstructie voor de politie van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Staatscourant nr. 11406 21 juli 2010)

Artikel 2

Bij de uitoefening van zijn taken onthoudt de ambtenaar zich van gedragingen waardoor aan de goede naam van het politiekorps afbreuk gedaan kan worden.

Artikel 5

De ambtenaar legitimeert zich met het legitimatiebewijs dan aan hem is verstrekt:

- a. bij optreden in burgerkleding ongevraagd, tenzij bijzondere omstandigheden dit onmogelijk maken, en
- b. bij optreden in uniform, op verzoek daartoe.

Artikel 6

1. De ambtenaar bekwaamt zich voortdurend in de kennis van zijn plichten, bevoegdheden en alle andere zaken met betrekking tot zijn taken.
2. De ambtenaar stelt zich voortdurend op de hoogte van de in het land geldende wettelijke regelingen, die voor de politie van belang zijn en van de voor hem geldende regelingen, dienstvoorschriften en ambtelijke instructies.

Artikel 7

Indien tegen een verdachte van een strafbaar feit proces-verbaal zal worden opgemaakt, wordt dit zo mogelijk aan hem medegedeeld, met inachtneming van de in het land geldende bepalingen van het Wetboek van Strafvordering.

Artikel 9

Het gebruik van een geweldmiddel is uitsluitend toegestaan aan een ambtenaar:

- a. aan wie dat geweldmiddel rechtens is toegekend, voor zover hij optreedt ter uitvoering van de taak met het oog waarop het geweldmiddel hem is toegekend, en
- b. die in het gebruik van dat geweldmiddel is geoefend.

Artikel 10

1. Indien de ambtenaar, al of niet in gesloten verband, onder leiding van een ter plaatse aanwezige meerdere optreedt, zal hij geen geweld aanwenden dan na uitdrukkelijke last van deze meerdere. De meerdere geeft daarbij aan van welk geweldmiddel gebruik wordt gemaakt.
2. Het eerste lid is niet van toepassing:
  - a. in het geval de meerdere, bedoeld in het eerste lid, vooraf anders heeft bepaald, of
  - b. in een geval als bedoeld in artikel 12, eerste lid, voor zover de last redelijkerwijs niet kan worden afgewacht.

Artikel 11

1. Het gebruik van een vuurwapen, niet zijnde een vuurwapen waarmee automatisch vuur of lange afstandsprecisievuur kan worden afgegeven, is slechts geoorloofd:
  - a. om een persoon aan te houden ten aanzien van wie redelijkerwijs mag worden aangenomen dat hij een voor onmiddellijk gebruik gereed zijnde vuurwapen bij zich heeft en dit tegen personen zal gebruiken;
  - b. om een persoon aan te houden die zich aan zijn aanhouding, voorgeleiding of andere rechtmatige vrijheidsbeneming tracht te onttrekken of heeft onttrokken, en die wordt verdacht van of is veroordeeld wegens het plegen van een misdrijf
    - waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld, en
    - dat een ernstige aantasting vormt van de lichamelijke integriteit of de persoonlijke levenssfeer, of
    - dat door zijn gevolg bedreigend voor de samenleving is of kan zijn;
  - c. tot het beteugelen van oproerige bewegingen of andere ernstige wanordelijkheden, indien er sprake is van een opdracht van het bevoegd gezag en een optreden in gesloten verband onder leiding van een meerdere;
  - d.
2. Het gebruik van het vuurwapen in de gevallen, bedoeld in het eerste lid, onder a en b, is slechts geoorloofd tegen personen en vervoermiddelen waarin of waarop zich personen bevinden.
3. In de gevallen, bedoeld in het eerste lid, onder a en b, wordt van het vuurwapen geen gebruik gemaakt indien de identiteit van de aan te houden persoon bekend is en redelijkerwijs mag worden aangenomen dat het uitstel van de aanhouding geen onaanvaardbaar te achten gevaar voor de rechtsorde met zich brengt, dan wel indien een aanmerkelijke kans bestaat dat onschuldige derden kunnen worden getroffen.
4. Onder het plegen van een misdrijf, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden mede begrepen de poging daartoe en de deelnemingsvormen, bedoeld in het Wetboek van Strafrecht van het desbetreffende land.

Artikel 12

1. De ambtenaar mag slechts uit voorzorg een vuurwapen, niet zijnde een vuurwapen waarmee automatisch vuur of lange afstandsprecisievuur kan worden afgegeven, ter hand nemen:
  - a. in gevallen waarin het gebruik van een vuurwapen is toegestaan, of
  - b. in verband met zijn veiligheid of die van anderen, indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat een situatie ontstaat, waarin hij bevoegd is dat vuurwapen te gebruiken.
2. Indien een situatie als bedoeld in het eerste lid, zich niet of niet meer voordoet, bergt de ambtenaar terstond het vuurwapen op.

Artikel 13

1. Het gebruik van een vuurwapen waarmee automatisch vuur kan worden afgegeven, is slechts geoorloofd tegen personen en tegen vervoermiddelen waarin of waarop zich personen bevinden, in een situatie waarin sprake is van een ogenblikkelijke, wederrechtelijke aanranding van eigen of eens anders lijf.
2. Een vuurwapen waarmee automatisch vuur kan worden afgegeven mag slechts worden meegevoerd ten behoeve van de opleiding dan wel voor:
  - a. het verrichten van een aanhouding van een persoon van wie redelijkerwijs mag worden aangenomen dat hij een voor onmiddellijk gebruik gereed zijnde vuurwapen bij zich heeft en dit tegen personen zal gebruiken, of
  - b. de bewaking en beveiliging van personen en objecten.
3. Het meevoeren van vuurwapens waarmee automatisch vuur kan worden afgegeven in het geval, bedoeld in het tweede lid, onder a, is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de hoofdofficier van justitie. Indien wegens de vereiste spoed de toestemming niet schriftelijk kan worden gevraagd of verleend, kan deze ook mondeling worden gevraagd en verleend. De toestemming die mondeling is verleend, wordt binnen vieren-twintig uur schriftelijk bevestigd. De hoofdofficier van justitie doet van het meevoeren van vuurwapens waarmee automatisch vuur kan worden afgegeven zo mogelijk vooraf mededeling aan Onze Minister van Justitie van Curaçao, Onze Minister van Justitie van Sint Maarten respectievelijk de betrokken gezaghebber.

4. Het meevoeren van vuurwapens waarmee automatisch vuur kan worden afgegeven in het geval, bedoeld in het tweede lid, onder b, is slechts mogelijk na schriftelijke toestemming van het bevoegd gezag.

Indien wegens de vereiste spoed de toestemming niet schriftelijk kan worden gevraagd of verleend, kan deze ook mondeling worden gevraagd en verleend. De toestemming die mondeling is verleend, wordt binnen vierentwintig uur schriftelijk bevestigd.

Artikel 14

1. Het gebruik van een vuurwapen waarmee lange afstandsprecisievuur kan worden afgegeven, is slechts geoorloofd bij zeer ernstige misdrijven ter afwending van direct gevaar voor het leven van personen.
2. Het gebruik, bedoeld in het eerste lid, vindt plaats onder bevel van de commandant van een bijstandseenheid, belast met bijzondere onderdelen van de politietaak.
3. Een vuurwapen waarmee lange afstandsprecisievuur kan worden afgegeven mag slechts worden meegevoerd ten behoeve van de opleiding dan wel ten behoeve van de daadwerkelijke bestrijding van zeer ernstige misdrijven waarbij sprake is van direct levensbedreigende omstandigheden.
4. Het meevoeren van een vuurwapen waarmee lange afstandsprecisievuur kan worden afgegeven ten behoeve van de daadwerkelijke bestrijding van zeer ernstige misdrijven waarbij sprake is van direct levensbedreigende omstandigheden, is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van het bevoegd gezag. Aan de toestemming kunnen voorwaarden worden verbonden. Indien wegens de vereiste spoed de toestemming niet schriftelijk kan worden gevraagd of verleend, kan deze ook mondeling worden gevraagd en verleend. De toestemming die mondeling is verleend, wordt binnen vierentwintig uur schriftelijk bevestigd.

Artikel 15

1. De ambtenaar waarschuwt onmiddellijk voordat hij gericht met een vuurwapen zal schieten, met luide stem of op andere niet mis te verstane wijze dat geschoten zal worden, indien niet onverwijld het gegeven bevel wordt opgevolgd. Deze waarschuwing, die zo nodig vervangen kan worden door een waarschuwingsschot, blijft slechts achterwege, wanneer de omstandigheden de waarschuwing niet toelaten.
2. Een waarschuwingsschot moet op zodanige wijze worden gegeven, dat gevaar voor personen of zaken zoveel mogelijk wordt vermeden.

Artikel 16

De artikelen 11 tot en met 15 zijn niet van toepassing op het gebruik en het ter hand nemen van een vuurwapen dat is geladen met niet-penetrerende munitie.

Artikel 17

Het gebruik van een vuurwapen dat is geladen met niet-penetrerende munitie is slechts geoorloofd:

- a. om een persoon aan te houden ten aanzien van wie redelijkerwijs mag worden aangenomen dat hij een voor onmiddellijk gebruik gereed wapen bij zich heeft en dit tegen personen zal gebruiken, of
- b. om een persoon aan te houden die zich aan zijn aanhouding, voorgeleiding of andere rechtmatige vrijheidsbeneming tracht te onttrekken of heeft onttrokken.

Artikel 18

De ambtenaar waarschuwt onmiddellijk voordat hij gericht met een vuurwapen dat is geladen met niet-penetrerende munitie zal schieten, met luide stem of op andere niet mis te verstane wijze dat geschoten zal worden, indien niet onverwijld het gegeven bevel wordt opgevolgd. Deze waarschuwing blijft slechts achterwege, wanneer de omstandigheden de waarschuwing redelijkerwijs niet toelaten.

Artikel 19

De artikelen 16 tot en met 18 zijn van overeenkomstige toepassing indien de niet-penetrerende munitie wordt afgegeven met een ander hulpmiddel dan een vuurwapen.

Artikel 20

1. Het gebruik van pepperspray is slechts geoorloofd:
  - a. om een persoon aan te houden ten aanzien van wie redelijkerwijs mag worden aangenomen dat hij een voor onmiddellijk gebruik gereed wapen bij zich heeft en dit tegen een persoon zal gebruiken;
  - b. om een persoon aan te houden die zich aan aanhouding, voorgeleiding of andere rechtmatige vrijheidsbeneming tracht te onttrekken of heeft onttrokken;
  - c. ter verdediging tegen of voor het onder controle brengen van agressieve dieren.
2. Pepperspray wordt niet gebruikt tegen:
  - a. personen die zichtbaar jonger dan 12 of ouder dan 65 jaar zijn;
  - b. vrouwen die zichtbaar zwanger zijn;
  - c. personen voor wie dit gebruik als gevolg van een voor de ambtenaar zichtbare ademhalings- of andere ernstige gezondheidsstoornis onevenredig schadelijk kan zijn; d. groepen personen.
3. Bij gebruik van pepperspray wordt niet op de mond gericht.

Artikel 21

De ambtenaar waarschuwt onmiddellijk voordat hij gericht pepperspray tegen een persoon zal gebruiken, met luide stem of op andere niet mis te verstane wijze dat pepperspray gebruikt zal worden, indien niet onverwijld het gegeven bevel wordt opgevolgd. Deze waarschuwing blijft achterwege indien de omstandigheden de waarschuwing redelijkerwijs niet toelaten.

Artikel 22

Pepperspray wordt tegen een persoon per geval ten hoogste twee maal voor de duur van niet langer dan ongeveer een seconde gebruikt en op een afstand van ten minste een meter.

Artikel 23

Het gebruik van een CS-traangas is slechts geoorloofd:

- a. in met in artikel 11, eerste lid, genoemde situaties;
- b. om agressief gedrag of verzet van een persoon te onderdrukken respectievelijk te breken;
- c. om dreigende agressie of verzet van een persoon te voorkomen.

Artikel 24

De ambtenaar waarschuwt onmiddellijk voordat hij een CS-traangas tegen een persoon zal gebruiken, met luide stem of op andere niet mis te verstane wijze dat een traangas gebruikt zal worden, indien niet onverwijld het gegeven bevel wordt opgevolgd. Deze waarschuwing blijft achterwege indien de omstandigheden de waarschuwing redelijkerwijs niet toelaten.

Artikel 25

1. Het inzetten van een politie-surveillancehond is slechts geoorloofd onder het direct en voortdurend toezicht van een geleider bij:
  - a. de surveillancedienst,
  - b. het optreden van de mobiele eenheid na toestemming van het bevoegd gezag.
2. Het inzetten van een politiehond bij het optreden van een aanhoudings- en ondersteuningseenheid of een bijstandseenheid is slechts geoorloofd onder het direct en voortdurend toezicht van een geleider bij het, na toestemming van het bevoegd gezag, optreden van een dergelijke eenheid.
3. De geleider dient in het bezit te zijn van een krachtens artikel 42, eerste lid, van de rijkswet vastgesteld certificaat.

Artikel 26

In een situatie als bedoeld in artikel 25, eerste lid, onder b, waarschuwt de ambtenaar onmiddellijk voordat hij een politie-surveillancehond inzet tegen een persoon met luide stem of op andere niet mis te verstane wijze dat de hond zal worden ingezet, indien niet onverwijld het gegeven bevel wordt opgevolgd. Deze waarschuwing blijft achterwege indien de omstandigheden de waarschuwing redelijkerwijs niet toelaten.

Artikel 27

De landen kunnen onderling bij nadere regeling regels stellen over het gebruik van een ander dan in deze regeling genoemd geweldmiddel voor zover dit noodzakelijk is voor de beproeving van dat geweldmiddel gedurende maximaal één jaar. De termijn van maximaal één jaar kan eenmaal worden verlengd.

Artikel 28

1. De ambtenaar die geweld heeft aangewend meldt de feiten en omstandigheden dienaangaande, alsmede de gevolgen hiervan, onverwijld aan zijn meerdere of een door de korpschef aangewezen functionaris.
2. De melding, bedoeld in het eerste lid, wordt door de meerdere of de door de korpschef aangewezen functionaris terstond vastgelegd, waarbij gebruik wordt gemaakt van het model, zoals opgenomen in Bijlage bij het landbesluit, houdende algemene maatregelen, of de algemene maatregel van bestuur waarbij deze regeling wordt vastgesteld.
3. De korpschef wijst in elk bureau een functionaris aan die het opmaken van de in het eerste en tweede lid bedoelde melding coördineert en begeleidt.
4. De melding, bedoeld in het tweede lid, wordt door de korpschef binnen vierentwintig uur na ontvangst ter kennis gebracht van de officier van justitie, dan wel door de commandant van de Koninklijke marechaussee van de officier van justitie ingeval het een militair als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder a, betreft, indien:
  - a. de gevolgen van het aanwenden van geweld daartoe naar het oordeel van de korpschef of de commandant van de Koninklijke marechaussee aanleiding geven;
  - b. het aanwenden van geweld lichamelijk letsel van meer dan geringe betekenis dan wel de dood heeft veroorzaakt, of
  - c. gebruik is gemaakt van een vuurwapen en daarmee één of meer schoten zijn gelost.
5. In geval van bijzondere bijstandseenheden die als collectief optreden, berust de in het eerste en tweede lid bedoelde verplichting tot schriftelijke vastlegging en inlevering bij degene die belast is met de leiding van de betrokken eenheid.
6. De betrokken ambtenaar of de leidinggevende, bedoeld in het vijfde lid, wordt door de meerdere regelmatig op de hoogte gehouden van de afhandeling van de melding en de schriftelijke vastlegging.

Artikel 29

1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.
2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.
3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:
  - a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of
  - b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt.

Artikel 30

De ambtenaar die gebruik heeft gemaakt van handboeien als bedoeld in artikel 29 meldt dit onverwijld schriftelijk aan de meerdere, onder vermelding van de redenen die tot het gebruik van handboeien hebben geleid.

Artikel 31

1. Het onderzoek, bedoeld in artikel 13, vierde lid, van de rijkswet, geschiedt door het oppervlakkig aftasten van de kleding en wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen.
2. In het geval dat een persoon is of zal worden aangehouden, wordt van een onderzoek aan diens kleding door de ambtenaar die bevoegd is tot het onderzoek gemotiveerd melding gemaakt in het desbetreffende proces-verbaal.

Artikel 32

Het onderzoek, bedoeld in artikel 13, vijfde lid, van de rijkswet, wordt uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen.

Artikel 33

De ambtenaar die een onderzoek als bedoeld in artikel 13, vierde of vijfde lid, van de rijkswet heeft uitgevoerd, meldt dit onverwijld schriftelijk aan de meerdere, onder vermelding van de redenen die tot dit onderzoek hebben geleid.

Artikel 38

Deze regeling wordt aangehaald als: Ambtsinstructie voor de politie van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

BIJLAGE II:

Uittreksel uit het Wetboek van Strafvordering van Curaçao

behorende bij het Inspectierapport van de Raad voor de rechtshandhaving, inzake het opsporingsproces van veel voorkomende misdrijven op Curaçao

Uittreksel uit het Wetboek van Strafvordering van Curaçao, zoals gewijzigd bij de Landsverordening van 18 oktober 2012 (bijzondere opsporingsbevoegdheden)

Titel XVIII, Bijzondere bevoegdheden

Eerste afdeling, Planmatige observatie

Artikel 177l

1. De officier van justitie kan in het belang van het onderzoek bevelen dat een opsporingsambtenaar een persoon planmatig observeert in geval van:
  - a. verdenking van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten;
  - b. aanwijzingen van een terroristisch misdrijf.
2. De officier van justitie kan in het belang van het onderzoek, indien het een misdrijf in het eerste lid, onderdeel a, bedoeld betreft dat gezien zijn aard of de samenhang met andere vermoedelijk door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert en indien het een misdrijf als in onderdeel b bedoeld betreft, bepalen dat ter uitvoering van het bevel een besloten plaats, niet zijnde een woning, kan worden betreden zonder toestemming van de rechthebbende.
3. De officier van justitie kan in het belang van het onderzoek bepalen dat ter uitvoering van het bevel een technisch hulpmiddel kan worden aangewend, voor zover daarmee geen vertrouwelijke communicatie wordt opgenomen. Een technisch hulpmiddel wordt niet op een persoon bevestigd, tenzij met diens toestemming.
4. Het bevel wordt gegeven voor een periode van ten hoogste zes weken. De geldigheidsduur kan telkens voor een periode van zes weken worden verlengd.
5. Het bevel tot stelselmatige observatie vermeldt, behalve de gegevens bedoeld in artikel 177h, tevens:
  - a. de naam of een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de in het eerste lid bedoelde persoon;
  - b. bij toepassing van het tweede lid, de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de voorwaarden, bedoeld in dat lid, zijn vervuld, alsmede de plaats die zal worden betreden.

Tweede afdeling, Infiltratie

Artikel 177m

1. In geval van verdenking van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten dat gezien zijn aard of de samenhang met andere vermoedelijk door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert, kan de officier van justitie, indien het onderzoek dit dringend vordert, bevelen dat een opsporingsambtenaar deelneemt of medewerking verleent aan een groep van personen waarbinnen naar redelijkerwijs kan worden vermoed misdrijven worden beraamd of gepleegd.

2. In geval van aanwijzingen van een terroristisch misdrijf kan de officier van justitie, indien het onderzoek dit dringend vordert, bevelen dat een opsporingsambtenaar deelneemt of medewerking verleent aan een groep van personen ten aanzien waarvan aanwijzingen bestaan dat daarbinnen een terroristisch misdrijf wordt beraamd of gepleegd.
3. De opsporingsambtenaar brengt bij de uitoefening van het bevel een ander niet tot strafbare feiten dan waarop diens opzet reeds tevoren was gericht.
4. Het bevel tot infiltratie vermeldt, behalve de gegevens, bedoeld in artikel 177h, tevens:
  - a. een omschrijving van de groep van personen;
  - b. de wijze waarop aan het bevel uitvoering moet worden gegeven, daaronder begrepen strafbaar gesteld handelen, voor zover bij het geven van het bevel te voorzien.
5. Toepassing van het eerste en tweede lid vindt alleen plaats na voorafgaande schriftelijke toestemming van de procureur-generaal.

Derde afdeling, Pseudo-koop of –dienstverlening

Artikel 177n

1. De officier van justitie kan in het belang van het onderzoek bevelen dat een opsporingsambtenaar goederen afneemt van of gegevens, die zijn opgeslagen of worden verwerkt of overgedragen door middel van een geautomatiseerd werk, door tussenkomst van een aanbieder van een communicatiedienst afneemt van of diensten verleent aan een persoon in het geval dat:
  - a. die persoon verdacht wordt van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten;
  - b. er aanwijzingen zijn van een terroristisch misdrijf.
2. De opsporingsambtenaar brengt bij de uitoefening van het bevel een ander niet tot strafbare feiten dan waarop diens opzet reeds tevoren was gericht.
3. Het bevel tot pseudo-koop of –dienstverlening vermeldt, behalve de gegevens, bedoeld in artikel 177h, tevens, de aard van de goederen, gegevens of diensten.
4. Toepassing van het eerste lid vindt alleen plaats na voorafgaande schriftelijke toestemming van de procureur-generaal.

Vierde afdeling, Stelselmatig inwinnen van informatie

Artikel 177o

1. De officier van justitie kan in het belang van het onderzoek bevelen dat een opsporingsambtenaar zonder dat kenbaar is dat hij optreedt als opsporingsambtenaar, stelselmatig informatie inwint over een persoon in geval dat:
  - a. die persoon verdacht wordt van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten;
  - b. er aanwijzingen zijn van een terroristisch misdrijf.
2. Het bevel wordt gegeven voor een periode van ten hoogste zes weken. De geldigheidsduur kan telkens voor een periode van zes weken worden verlengd.

Vijfde afdeling, Bevoegdheden in een besloten plaats

Artikel 177p

1. De officier van justitie kan in het belang van het onderzoek bevelen dat een opsporingsambtenaar zonder toestemming van de rechthebbende een besloten plaats, niet zijnde een woning, betreedt, dan wel een technisch hulpmiddel aanwendt, teneinde die plaats op te nemen, aldaar sporen veilig te stellen of aldaar een technisch hulpmiddel te plaatsen teneinde de aanwezigheid of verplaatsing van een goed vast te kunnen stellen, in geval van:
  - a. verdenking van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten;
  - b. aanwijzingen van een terroristisch misdrijf.
2. Het bevel, bedoeld in het eerste lid vermeldt, behalve de gegevens, bedoeld in artikel 177h, tevens de plaats waarop het bevel betrekking heeft.

Zesde afdeling, Opnemen en onderzoek communicatie

Artikel 177q

1. De officier van justitie kan indien het onderzoek dit dringend vordert, na door de rechtercommissaris verleende machtiging, bevelen dat een opsporingsambtenaar met een technisch hulpmiddel vertrouwelijke communicatie opneemt in geval van:
  - a. verdenking van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, dat gezien zijn aard of de samenhang met andere vermoedelijk door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert;
  - b. aanwijzingen van een terroristisch misdrijf.
2. De officier van justitie kan in het belang van het onderzoek bepalen dat ter uitvoering van het bevel een besloten plaats, niet zijnde een woning, wordt betreden zonder toestemming van de rechthebbende. Hij kan, na door de rechter-commissaris daartoe verleende machtiging, bepalen dat ter uitvoering van het bevel een woning zonder toestemming van de rechthebbende wordt betreden, indien het onderzoek dit dringend vordert. In het geval bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, betreft het een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van acht jaren of meer is gesteld. De artikelen 155 tot en met 163, met uitzondering van artikel 162, zijn van overeenkomstige toepassing.
3. Het bevel vermeldt, behalve de gegevens bedoeld in artikel 177h, tevens:
  - a. ten minste één van de personen die aan de communicatie deelnemen en, indien het bevel communicatie betreft op een besloten plaats of in een vervoermiddel, bovendien een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van die plaats of dat vervoermiddel;
  - b. bij toepassing van het tweede lid, de plaats die kan worden betreden.
4. In een geval als bedoeld in het eerste lid onder a. kan het bevel ten opzichte van een persoon, die zich op grond van artikel 252 kan verschonen van het geven van een getuigenis, uitsluitend worden gegeven, indien deze zelf als verdachte wordt aangemerkt.
5. Het bevel wordt gegeven voor een periode van ten hoogste vier weken. De geldigheidsduur kan telkens voor een termijn van ten hoogste vier weken worden verlengd.
6. Van het opnemen wordt binnen drie dagen proces-verbaal opgemaakt.

Artikel 177r

1. De officier van justitie kan indien het onderzoek dit dringend vordert, na door de rechtercommissaris verleende machtiging, bevelen aan een opsporingsambtenaar dat met een technisch hulpmiddel niet voor het publiek bestemde communicatie die plaatsvindt met gebruikmaking van de diensten van een aanbieder van een communicatiedienst, wordt opgenomen, in geval van:
  - a. verdenking van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, dat gezien zijn aard of de samenhang met andere vermoedelijk door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert;
  - b. aanwijzingen van een terroristisch misdrijf.
2. Het bevel vermeldt, behalve de gegevens, bedoeld in artikel 177h, tevens zo mogelijk het nummer of een andere aanduiding waarmee de individuele gebruiker van de communicatiedienst wordt geïdentificeerd alsmede, voor zover bekend, de naam en het adres van de gebruiker en een aanduiding van de aard van het technisch hulpmiddel of de technische hulpmiddelen waarmee de communicatie wordt opgenomen.
3. Het bevel kan in het belang van het onderzoek ten uitvoer worden gelegd met medewerking van de aanbieder van een communicatiedienst. In dat geval gaat het bevel vergezeld van de schriftelijke vordering van de officier van justitie aan de aanbieder om medewerking te verlenen.
4. In een geval als bedoeld in het eerste lid onder a. kan het bevel ten opzichte van een persoon, die zich op grond van artikel 252 kan verschonen van het geven van een getuigenis, uitsluitend worden gegeven, indien deze zelf als verdachte wordt aangemerkt.
5. Het bevel wordt gegeven voor een periode van ten hoogste vier weken. De geldigheidsduur kan telkens voor een termijn van ten hoogste vier weken worden verlengd.
6. Van het opnemen wordt binnen drie dagen proces-verbaal opgemaakt.

Zevende afdeling, Vorderen van gegevens

Artikel 177s

1. De officier van justitie kan in het belang van het onderzoek van degene die daarvoor redelijkerwijs in aanmerking komt en die anders dan ten behoeve van persoonlijk gebruik gegevens verwerkt, vorderen bepaalde opgeslagen gegevens of vastgelegde gegevens van een persoon te verstrekken. De vordering kan betrekking hebben op gegevens die ten tijde van de vordering zijn verwerkt, dan wel na het tijdstip van de vordering worden verwerkt, in geval van:
  - a. verdenking van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten;
  - b. aanwijzingen van een terroristisch misdrijf.
2. Een vordering als bedoeld in het eerste lid kan noch worden gericht tot de verdachte noch tot de persoon, bedoeld in artikel 251, 252 of 253. De vordering kan geen betrekking hebben op persoonsgegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven of lidmaatschap van een vakvereniging.
3. Een vordering als bedoeld in het eerste lid is schriftelijk en vermeldt:
  - a. indien bekend, de naam of anderszins een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de persoon of de personen over wie gegevens worden gevorderd;
  - b. een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de gegevens die worden gevorderd en de termijn waarbinnen, alsmede de wijze waarop deze dienen te worden verstrekt;
  - c. de grondslag van de vordering.

4. Indien de vordering van gegevens betrekking heeft op gegevens die na het tijdstip van de vordering worden verwerkt, wordt de vordering gedaan voor een periode van ten hoogste vier weken en kan telkens met maximaal vier weken worden verlengd. De officier van justitie vermeldt deze periode in de vordering.
5. Bij dringende noodzaak kan de vordering mondeling worden gegeven. De officier van justitie stelt de vordering in dat geval achteraf op schrift en verstrekt deze, op straffe van nietigheid, binnen drie dagen nadat de vordering is gedaan aan degene tot wie de vordering is gericht.
6. De officier van justitie doet van de verstrekking van gegevens proces-verbaal opmaken, waarin worden vermeld:
  - a. de gegevens, bedoeld in het derde lid;
  - b. de verstrekte gegevens;
  - c. het misdrijf en indien bekend de naam of anderszins een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de verdachte;
  - d. de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, zijn vervuld;
  - e. de reden waarom de gegevens in het belang van het onderzoek worden gevorderd.
7. In geval van verdenking van een ander strafbaar feit dan bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, kan de officier van justitie in het belang van het onderzoek een vordering als bedoeld in dat lid slechts doen na door de rechter-commissaris verleende machtiging. Het tweede tot en met zesde lid zijn van overeenkomstige toepassing.
8. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop de gegevens worden gevorderd en verstrekt.

Artikel 177t

1. De officier van justitie kan, indien het belang van het onderzoek dit dringend vordert, van degene van wie redelijkerwijs kan worden vermoed dat hij toegang heeft tot gegevens als bedoeld in artikel 177s, tweede lid, tweede volzin, deze gegevens vorderen, in geval van:
  - a. verdenking van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, dat gezien zijn aard of de samenhang met andere vermoedelijk door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert;
  - b. aanwijzingen van een terroristisch misdrijf.
2. Een vordering als bedoeld in het eerste lid kan noch worden gericht tot de verdachte noch tot de persoon, bedoeld in artikel 251, 252 of 253.
3. Een vordering als bedoeld in het eerste lid kan slechts worden gedaan na voorafgaande machtiging, te verlenen door de rechter-commissaris.
4. Artikel 177s, derde, vijfde, zesde, en achtste lid, is van overeenkomstige toepassing.

Achtste afdeling, Steunbevoegdheden

Artikel 177u

1. Teneinde toepassing te kunnen geven aan artikel 177r of artikel 177s kan de officier van justitie bevelen dat met behulp van bij ministeriële beschikking omschreven apparatuur het nummer, waarmee een gebruiker van een communicatiedienst kan worden geïdentificeerd, wordt verkregen.
2. Het bevel wordt gegeven aan een ambtenaar aan te wijzen bij landsbesluit.

3. Het bevel wordt gegeven voor een periode van ten hoogste één week en vermeldt:
  - a. de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat voldaan is aan de voorwaarden voor toepassing van artikel 177r of artikel 177s en
  - b. de naam of een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de gebruiker van een communicatiedienst van wie het nummer moet worden verkregen.
4. De officier van justitie doet te zijnen overstaan de processen-verbaal of andere voorwerpen, waaraan een gegeven kan worden ontleend dat is verkregen door toepassing van het eerste lid vernietigen indien dat gegeven niet gebruikt wordt voor de toepassing van artikel 177r of artikel 177s.

Artikel 177v

1. De officier van justitie kan, indien het belang van het onderzoek dit vordert, bij of terstond na de toepassing van artikel 177r, eerste lid, artikel 177s, eerste lid, of 177t, eerste lid, degene van wie redelijkerwijs kan worden vermoed dat hij kennis draagt van de wijze van versleuteling van de in deze artikelen bedoelde gegevens, bevelen medewerking te verlenen aan het ontsleutelen van de gegevens door de versleuteling ongedaan te maken, dan wel deze kennis ter beschikking te stellen.
2. Het bevel wordt noch gegeven aan de verdachte noch aan de persoon, bedoeld in artikel 251, 252 of 253.

TITEL XIX, Bijstand aan opsporing door burgers

Eerste afdeling, Burgerpseudokoop of -dienstverlening en inwinning van informatie

Artikel 177w

1. Een opsporingsambtenaar kan, bij bevel daartoe van de officier van justitie, in het belang van het onderzoek met een persoon, die geen opsporingsambtenaar is, overeenkomen dat deze voor de duur van het bevel bijstand verleent aan de opsporing door goederen af te nemen van of gegevens, die zijn opgeslagen of worden verwerkt of overgedragen door middel van een geautomatiseerd werk, door tussenkomst van een aanbieder van een communicatiedienst af te nemen van of diensten te verlenen aan een persoon of stelselmatig informatie in te winnen omtrent een persoon in geval dat:
  - a. die persoon verdacht wordt van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten;
  - b. er aanwijzingen zijn van een terroristisch misdrijf.
2. Toepassing van het eerste lid vindt alleen plaats indien de officier van justitie van oordeel is dat geen bevel als bedoeld in artikel 177n, eerste lid, en artikel 177o, eerste lid, kan worden gegeven.
3. De persoon die op grond van het eerste lid bijstand verleent aan de opsporing brengt bij de uitvoering daarvan een ander niet tot strafbare feiten dan waarop diens opzet reeds van tevoren was gericht.
4. Het bevel vermeldt, behalve de gegevens, bedoeld in artikel 177h, tevens de aard van de goederen, gegevens of diensten.
5. De overeenkomst is schriftelijk en vermeldt de rechten en plichten van de persoon die bijstand verleent aan de opsporing, de wijze waarop aan de overeenkomst uitvoering wordt gegeven, alsmede de geldigheidsduur van de overeenkomst. De overeenkomst kan schriftelijk worden gewijzigd, aangevuld, verlengd of beëindigd.
6. Het bevel tot uitoefening van de bevoegdheid, wordt gegeven voor een periode van ten hoogste zes weken. De geldigheidsduur kan telkens voor een periode van zes weken worden verlengd.
7. Toepassing van het eerste lid vindt alleen plaats na voorafgaande schriftelijke toestemming van de procureur-generaal.

Tweede afdeling, Burgerinfiltratie

Artikel 177x

1. In geval van verdenking van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten dat gezien zijn aard of de samenhang met andere vermoedelijk door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert, kan de officier van justitie, indien het onderzoek dit dringend vordert, met een persoon die geen opsporingsambtenaar is, overeenkomen dat deze bijstand verleent aan de opsporing door deel te nemen aan of medewerking te verlenen aan een groep waarbinnen naar redelijkerwijs kan worden vermoed misdrijven worden beraamd of gepleegd.
2. In geval van aanwijzingen van een terroristisch misdrijf kan de officier van justitie, indien het belang van het onderzoek dit dringend vordert, met een persoon die geen opsporingsambtenaar is, overeenkomen dat deze bijstand verleent aan de opsporing door deel te nemen aan of medewerking te verlenen aan een groep van personen ten aanzien waarvan aanwijzingen bestaan dat daarbinnen een terroristisch misdrijf wordt beraamd of gepleegd.
3. Toepassing van het eerste lid vindt alleen plaats indien de officier van justitie van oordeel is dat geen bevel als bedoeld in artikel 177m, eerste lid, kan worden gegeven.
4. De persoon die op grond van het eerste lid bijstand verleent aan de opsporing brengt bij de uitvoering daarvan een ander niet tot strafbare feiten dan waarop diens opzet reeds tevoren was gericht.
5. Bij de toepassing van het eerste lid legt de officier van justitie schriftelijk vast:
  - a. het misdrijf en indien bekend de naam of anderszins een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van de verdachte;
  - b. een omschrijving van de groep van personen;
  - c. de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de voorwaarden, bedoeld in het eerste en tweede lid, zijn vervuld.
6. De overeenkomst tot infiltratie is schriftelijk en vermeldt:
  - a. de rechten en plichten van de persoon die op grond van het eerste lid bijstand verleent aan de opsporing, alsmede de wijze waarop aan de overeenkomst uitvoering wordt gegeven, en b. de geldigheidsduur van de overeenkomst.
7. De persoon die op grond van het eerste lid bijstand verleent aan de opsporing, verricht bij de uitvoering daarvan geen strafbare handelingen, tenzij vooraf schriftelijk toestemming door de officier van justitie is gegeven om dergelijke handelingen te verrichten. Bij dringende noodzaak kan de toestemming mondeling worden gegeven. De officier van justitie stelt in dat geval de toestemming, op straffe van nietigheid, binnen drie dagen op schrift.
8. De overeenkomst kan schriftelijk worden gewijzigd, aangevuld, verlengd of beëindigd. De officier van justitie legt de redenen daarvan uiterlijk binnen drie dagen schriftelijk vast.
9. Toepassing van het eerste en tweede lid vindt alleen plaats na voorafgaande schriftelijke toestemming van de procureur-generaal.

TITEL XX, Doorlaten

Artikel 177y

1. De opsporingsambtenaar is verplicht van de hem in de wet verleende inbeslagnemingsbevoegdheden gebruik te maken, indien hij tijdens het opsporingsonderzoek de vindplaats weet van voorwerpen waarvan het aanwezig hebben of voorhanden hebben ingevolge de wet verboden is vanwege hun schadelijkheid voor de gezondheid of hun gevaar voor de veiligheid. Uitstel tot inbeslagneming wordt slechts in het belang van het onderzoek toegestaan met het oogmerk om op een later tijdstip daartoe over te gaan.
2. Uitstel van inbeslagneming vindt alleen plaats na voorafgaand bevel van de officier van justitie.
3. Het bevel is schriftelijk en vermeldt:
  - a. de voorwerpen waarop het betrekking heeft;
  - b. de wijze waarop aan het bevel uitvoering moet worden gegeven;
  - c. het tijdstip waarop of de periode waarin het bevel geldt.
4. De verplichting tot inbeslagneming, bedoeld in het eerste lid, geldt niet in het geval de officier van justitie op grond van een zwaarwegend opsporingsbelang anders beveelt.
5. Een bevel als bedoeld in het vierde lid is schriftelijk en vermeldt:
  - a. de voorwerpen waarop het betrekking heeft;
  - b. het zwaarwegende opsporingsbelang;
  - c. het tijdstip waarop of de periode gedurende welke de verplichting tot inbeslagneming niet geldt.
6. Toepassing van het vierde lid vindt alleen plaats na voorafgaande schriftelijke toestemming van de procureur-generaal.

TITEL XXI, Verkennend onderzoek

Artikel 177z

1. Indien uit feiten of omstandigheden aanwijzingen voortvloeien dat binnen verzamelingen van personen misdrijven worden beraamd of gepleegd waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten en welke gezien hun aard of de samenhang met andere vermoedelijk binnen die groep beraamde of gepleegde misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren, kan de officier van justitie bevelen dat opsporingsambtenaren daarnaar een onderzoek instellen met als doel de voorbereiding van opsporing.
2. Indien een onderzoek als bedoeld in het eerste lid de voorbereiding van de opsporing van terroristische misdrijven tot doel heeft, kan de officier van justitie na voorafgaande schriftelijke machtiging, op zijn vordering te verlenen door de rechter-commissaris, in het belang van het onderzoek van degene die daarvoor redelijkerwijs in aanmerking komt en die anders dan ten behoeve van persoonlijk gebruik gegevens verwerkt, vorderen bepaalde opgeslagen gegevens of vastgestelde gegevens van een persoon te verstrekken, teneinde de gegevens te doen bewerken.
3. Een vordering als bedoeld in het tweede lid kan noch worden gericht tot de personen bedoeld in het eerste lid noch tot de persoon, bedoeld in artikel 251, 252 of 253.
4. De bewerking als bedoeld in het tweede lid kan bestaan uit het onderling vergelijken dan wel het in combinatie met elkaar verwerken van de gegevens met gegevens uit de politieregisters.
5. De bewerking wordt op een zodanige wijze uitgevoerd dat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van personen zo veel mogelijk wordt gewaarborgd.

6. Van de verstrekking van de gegevens, bedoeld in het tweede lid, doet de officier van justitie proces-verbaal opmaken, waarin wordt vermeld:
  - a. de verstrekte gegevens;
  - b. de reden waarom de gegevens in het belang van het onderzoek worden gevorderd.

7. De officier van justitie doet van de bewerking proces-verbaal opmaken, waarin wordt vermeld:
  - a. een aanduiding van de gegevens waarop de bewerking is uitgevoerd;
  - b. een beschrijving van de wijze waarop de bewerking is uitgevoerd;
  - c. de feiten en omstandigheden waaruit blijkt dat de voorwaarden, bedoeld in het tweede lid zijn vervuld.

8. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden voorschriften gegeven omtrent de wijze waarop de gegevens die voortvloeien uit een onderzoek, als bedoeld in het eerste lid, worden bewaard en vernietigd.

Colofon

Raad voor de rechtshandhaving
Schouwburgweg 1, unit B | Willemstad | Curaçao
www.raadrechtshandhaving.com

December 2012 | j-19191